

Podnikání dle živnostenského zákona a jeho kontrola ve Zlínském kraji

Mgr. Bc. Sandra Slobodian

Diplomová práce
2023

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Mgr. Bc. Sandra Slobodian**
Osobní číslo: **M210103**
Studijní program: **N0413A050031 Management a marketing**
Specializace: **Management veřejné správy a regionálního rozvoje**
Forma studia: **Kombinovaná**
Téma práce: **Podnikání dle živnostenského zákona a jeho kontrola ve Zlínském kraji**

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Zpracujte literární rešerši v oblasti živnostenského podnikání a jeho správy.

II. Praktická část

- Zanalyzujte současné organizační uspořádání a fungování živnostenských úřadů ve Zlínském kraji.
- Na základě získaných poznatků doporučte opatření vedoucí k efektivnějšímu výkonu živnostenské správy.

Závěr

Rozsah diplomové práce: **cca 70 stran**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- CAMBELL, Christian. *Legal Aspects of Doing Business in Europe : Volume 1*. Salzburg: Yorkhill Law Publishing, 2009, 442 s. ISBN 978-0-557-21335-1.
- KAMENÍK, Petr. *Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 404 s. ISBN 978-80-7478-471-2.
- KUNŠTÁTOVÁ, Tatiana et al. *Živnostenský zákon. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2019, 452 s. ISBN 978-80-7400-731-6.
- MARSON, James. *Business law*. 5th ed. Oxford: Oxford University Press, 2018, 695 s. ISBN 978-0-19-107892-7.
- SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2019, 510 s. ISBN 978-80-7598-564-4.

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Olga Kapplová, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Datum zadání diplomové práce: **10. února 2023**
Termín odevzdání diplomové práce: **21. dubna 2023**

L.S.

---

prof. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

---

doc. Ing. Michal Pilík, Ph.D.
garant studijního programu

Ve Zlíně dne 10. února 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byla jsem seznámena s tím, že na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 20. 4. 2023

Jméno a příjmení: Mgr. Bc. Sandra Slobodian

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Diplomová práce se věnuje tématu podnikání v režimu živnostenského zákona a jeho kontrole vykonávané obecními živnostenskými úřady v regionu Zlínského kraje. V úvodní části se práce zabývá zpracováním teoretických poznatků z oblasti živnostenského podnikání, organizace jeho správy a kontroly. Následně analyzuje stav živnostenského podnikání ve vybraném regionu, kdy se podrobněji zaměřuje na oblast výkonu kontrolní činnosti příslušnými obecními živnostenskými úřady. Výsledkem práce je navržení opatření a představení projektu na podporu efektivnějšího výkonu živnostenské kontroly ve Zlínském kraji.

Klíčová slova: živnost, živnostenská správa, živnostenské oprávnění, podmínky provozování živnosti, živnostenský zákon, živnostenský úřad

ABSTRACT

This thesis is devoted to business under the trade law regime and its control carried out by municipal trade offices in the Zlín region. The introduction part describes deals with the processing of theoretical knowledge from the field of trade business, organization of its administration, and control. Subsequently, it analyzes the state of trade entrepreneurship in the selected region, focusing more on the area of control activities performed by the relevant municipal trade authorities. The result of this work is the design of measures and the presentation of a project to support the more effective performance of trade control in the Zlín region.

Keywords: trade, trade management, trade license, operating conditions of trade, the Trade Act, the Trade Licensing Office

Ráda bych poděkovala všem, kteří mi pomáhali při realizaci této diplomové práce a po celou dobu studia mi byli oporou. Děkuji JUDr. Olze Kapplové, Ph.D. za její odborné vedení, ochotu a pomoc při zpracování této diplomové práce. Mé poděkování patří také rodině a kolegům z Krajského úřadu Zlínského kraje, jež mě podporovali nejen při zpracování diplomové práce, ale také po celou dobu studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 ŽIVNOSTENSKÉ PODNIKÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICE	13
1.1 PODNIKATEL	13
1.2 PODNIKÁNÍ.....	14
1.3 ŽIVNOST.....	15
2 DRUHY ŽIVNOSTENSKÉHO PODNIKÁNÍ	18
2.1 OHLAŠOVACÍ ŽIVNOSTI	18
2.1.1 Řemeslné živnosti	18
2.1.2 Vázané živnosti	19
2.1.3 Volná živnost	19
2.2 KONCESOVANÉ ŽIVNOSTI	20
3 PODMÍNKY PROVOZOVÁNÍ ŽIVNOSTI	21
3.1 VŠEOBECNÉ PODMÍNKY PROVOZOVÁNÍ ŽIVNOSTI.....	21
3.1.1 Plná svéprávnost.....	21
3.1.2 Bezúhonnost.....	22
3.2 ZVLÁŠTNÍ PODMÍNKY PROVOZOVÁNÍ ŽIVNOSTI	22
3.3 PŘEKÁŽKY PROVOZOVÁNÍ ŽIVNOSTI	23
4 ŽIVNOSTENSKÉ OPRÁVNĚNÍ	25
4.2 ZMĚNA ŽIVNOSTENSKÉHO OPRÁVNĚNÍ	26
4.3 ZÁNIK A ZRUŠENÍ ŽIVNOSTENSKÉHO OPRÁVNĚNÍ	27
5 POVINNOSTI PODNIKATELE DLE ŽIVNOSTENSKÉHO ZÁKONA	29
6 ORGANIZACE SPRÁVY NA ÚSEKU ŽIVNOSTENSKÉHO PODNIKÁNÍ	31
6.1 OBECNÍ ŽIVNOSTENSKÉ ÚŘADY	31
6.1.1 Centrální registrační místo	31
6.1.2 Jednotné kontaktní místo.....	32
6.2 KRAJSKÉ ŽIVNOSTENSKÉ ÚŘADY.....	32
6.3 ŽIVNOSTENSKÝ ÚŘAD ČESKÉ REPUBLIKY.....	33
7 ŽIVNOSTENSKÁ KONTROLA	35
8 PŘESTUPKY	38
II PRAKTICKÁ ČÁST	40
9 ŽIVNOSTENSKÉ PODNIKÁNÍ VE ZLÍNSKÉM KRAJI	41
9.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ZLÍNSKÉHO KRAJE.....	41

9.2	POČET PODNIKATELŮ	43
9.3	POČET ŽIVNOSTÍ A JEJICH SKLADBA.....	44
10	SPRÁVA ŽIVNOSTENSKÉHO PODNIKÁNÍ VE ZLÍNSKÉM KRAJI.....	47
10.1	KRAJSKÝ ŽIVNOSTENSKÝ ÚŘAD ZLÍNSKÉHO KRAJE.....	48
10.2	OBECNÍ ŽIVNOSTENSKÉ ÚŘADY VE ZLÍNSKÉM KRAJI.....	48
10.2.1	Činnost obecních živnostenských úřadů ve Zlínském kraji	49
10.2.2	Personální obsazení obecních živnostenských úřadů ve Zlínském kraji.....	51
10.2.3	Srovnání výkonů obecních živnostenských úřadů	54
11	ANALÝZA KONTROLNÍ ČINNOSTI OBECNÍCH ŽIVNOSTENSKÝCH ÚŘADŮ VE ZLÍNSKÉM KRAJI.....	58
11.1	SROVNÁNÍ KONTROLNÍ ČINNOSTI OBECNÍCH ŽIVNOSTENSKÝCH ÚŘADŮ VE ZLÍNSKÉM KRAJI V ROCE 2022	59
11.2	SPOLEČNÉ KONTROLY OBECNÍCH ŽIVNOSTENSKÝCH ÚŘADŮ VE ZLÍNSKÉM KRAJI A ČESKÉ OBCHODNÍ INSPEKCE	62
11.3	ŘÍZENÍ O PŘESTUPCÍCH A SPRÁVNÍ TRESTY	63
15	SWOT ANALÝZA SPOLEČNÝCH KONTROL OBECNÍCH ŽIVNOSTENSKÝCH ÚŘADŮ A DALŠÍCH KONTROLNÍCH ORGÁNŮ	74
16	PROJEKT: INFORMAČNÍ SYSTÉM PRO KOORDINACI SPOLEČNÝCH KONTROL VE ZLÍNSKÉM KRAJI	75
16.1	POPIS VÝCHOZÍHO STAVU	75
16.2	CÍLE PROJEKTU.....	75
16.3	CÍLOVÉ SKUPINY	75
16.4	POPIS PROJEKTU	75
16.4.1	Dohody o koordinaci výkonu kontrolní činnosti	76
16.4.2	ePortál kontrol Zlínského kraje.....	77
16.5	PRÁVNÍ ANALÝZA.....	78
16.6	ANALÝZA VNITŘNÍHO PROSTŘEDÍ (SILNÉ A SLABÉ STRÁNKY)	80
16.7	PEST ANALÝZA FAKTORŮ OKOLNÍHO PROSTŘEDÍ	80
16.8	SWOT ANALÝZA NA ZÁKLADĚ VÝSLEDKŮ ANALÝZY PRÁVNÍ, VNITŘNÍHO PROSTŘEDÍ A PEST	81
16.9	ČASOVÝ HARMONOGRAM PROJEKTU	82
16.10	FINANČNÍ ANALÝZA PROJEKTU.....	83
16.10.1	Návrh rozpočtu.....	83
16.10.2	Financování projektu.....	84
16.11	ANALÝZA RIZIK.....	86
16.12	STRUČNÉ SHRNUÍ A ZHODNOCENÍ PROJEKTU	89
16.12.1	Výhody.....	90
16.12.2	Nevýhody	90

ZÁVĚR	91
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	94
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	99
SEZNAM OBRÁZKŮ	100
SEZNAM TABULEK.....	101
SEZNAM GRAFŮ	102
SEZNAM PŘÍLOH.....	103

ÚVOD

Živnostenský způsob podnikání nepochybně patří k základním pilířům tržní ekonomiky. V České republice je nejrozšířenější formou podnikatelské činnosti. Využívají ji nejčastěji osoby samostatně výdělečně činné, ale i obchodní korporace. Každý rok počet podnikatelů, kteří podnikají na základě živnostenského oprávnění, roste. V současné době je jich evidováno více jak 2,5 miliónu, přičemž podnikajících fyzických osob je mnohonásobně více než právnických osob. Z uvedeného lze dovodit, že zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „živnostenský zákon“), který tento způsob podnikání reguluje, ovlivňuje chování a jednání velkého okruhu osob. Znalost tohoto zákona je tak pro provozování živnosti klíčová, a to zejména k předejití případným nepříjemnostem v podobě sankcí, neboť tento zákon vymezuje nejen podmínky tohoto podnikání, ale i kontrolu nad jejich dodržováním. S ohledem na tento velký počet zainteresovaných osob považují právě kvalitní výkon živnostenské kontroly za velmi důležitý, neboť jejím prostřednictvím lze zabránit neoprávněnému zásahu do základních práv a svobod třetích osob, jež by mohla být podnikáním provozovaným v rozporu s právem a dobrými mravy dotčena.

Práce si tak klade za cíl zhodnotit současnou situaci živnostenského podnikání a jeho správy ve Zlínském kraji a na základě získaných poznatků následně najít řešení k efektivnějšímu výkonu živnostenské správy zejména v oblasti její kontroly na území tohoto regionu.

V první části se práce zabývá zpracováním teoretických poznatků z oblasti živnostenského podnikání a jeho správy. Definuje základní pojmy, kterými jsou podnikání, podnikatel a živnost. Uvádí, jaké druhy živností jsou na základě živnostenského zákona rozlišovány a popisuje podmínky a povinnosti podnikatele pro provozování živnosti. V neposlední řadě popisuje současnou organizaci správy na úseku živnostenského podnikání a živnostenskou kontrolu.

V další části, praktické, je pak proveden rozbor struktury podnikatelů podnikajících v režimu živnostenského práva ve Zlínském kraji a představení samotného regionu. Dále je přiblíženo současné organizační uspořádání a fungování živnostenských úřadů působících na území kraje. V této části je také provedeno srovnání výkonů jednotlivých obecních živnostenských úřadů a je podrobně analyzována jejich kontrolní činnost. Na základě získaných výstupů je navrženo opatření k efektivnějšímu výkonu živnostenské správy a představen projekt na jeho podporu.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ

Hlavním cílem diplomové práce je zhodnotit současnou situaci živnostenského podnikání a jeho správy ve Zlínském kraji, tj. zanalyzovat a vyhodnotit současné organizační uspořádání a fungování živnostenských úřadů ve Zlínském kraji, srovnat jejich začlenění v organizační struktuře městských úřadů a zhodnotit výkony těchto živnostenských úřadů. Na základě získaných poznatků následně doporučit opatření vedoucí k efektivnějšímu výkonu živnostenské správy ve Zlínském kraji.

K dosažení cíle je potřeba zpracovat nejprve teoretické poznatky týkající se živnostenského podnikání a jeho správy. Pro vypracování literární rešerše je použita jako zdroj dat odborná literatura, příslušné právní předpisy a judikatura. Dále jsou využity i dostupné internetové zdroje státních institucí.

V praktické části práce je následně provedena analýza živnostenského podnikání ve Zlínském kraji zaměřená na podnikatele a živnostenské úřady na daném území. Hlavní metodou je deskriptivní metoda zahrnující sběr, studium a následnou analýzu a syntézu dostupných dat, ale i dat poskytnutých ze strany jednotlivých obecních živnostenských úřadů a Krajského živnostenského úřadu Zlínského kraje, týkajících se daného tématu. Dále je také využito informací získaných z neformálních rozhovorů s některými zaměstnanci obecních živnostenských úřadů. Na základě podrobné analýzy je zhodnocen současný stav správy živnostenského podnikání ve Zlínském kraji, kdy je provedena komparace obecních živnostenských úřadů dle vybraných kritérií, a jsou identifikovány konkrétní nedostatky této správy. Dále se analýza podrobněji zabývá kontrolní činností jednotlivých živnostenských úřadů v kraji. Na analytickou část následně navazuje dotazníkový průzkum, jehož cílem je zmapovat stávající praxi v oblasti kontrolní činnosti z pohledu pracovníků živnostenské kontroly.

Na základě výsledků analýz a také poznatků z dotazníkového šetření je navrženo opatření k efektivnějšímu výkonu živnostenské správy, které je následně podrobena SWOT analýze. Závěrem je představen projekt na zlepšení současného stavu a podporu navrženého opatření. Projekt je zhodnocen pomocí analýzy právní, vnitřního prostředí a PEST a na základě výsledků těchto analýz je využito také SWOT analýzy. Dále je projekt podroben finanční a rizikové analýze. Návrh projektu byl také konzultován s příslušným zaměstnancem projektového řízení Krajského úřadu Zlínského kraje.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ŽIVNOSTENSKÉ PODNIKÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICE

V České republice má každý zaručeno právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost jako základní právo zakotvené v čl. 26 Listiny základních práv a svobod. Podmínky a omezení pro výkon určitých činností může stanovit pouze zákon (Česko, 1993). Z celé škály podnikatelských aktivit je živnostenské podnikání jedním z mnoha druhů podnikání a v České republice je nejrozšířenější.

Podmínky tohoto způsobu podnikání jsou upraveny zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a v dalších předpisech upravujících případně výkon konkrétních živností. Tyto předpisy jsou veřejnoprávní povahy, neboť upravují vztahy mezi určitým okruhem podnikatelů a státem, a to především z hlediska veřejných zájmů (Sládeček, 2019, s. 33).

Živnostenský zákon upravuje nejen podmínky, ale i řadu specifických povinností podnikatele. Stanoví úřední postup pro získání oprávnění k podnikatelské činnosti (živnostenské oprávnění), a také upravuje v nezbytném rozsahu i kontrolu nad dodržováním podmínek stanovených tímto zákonem a ukládání správních trestů. Zákon také řeší i další problematiku, jako například vedení živnostenského rejstříku nebo spolupráci jednotlivých orgánů státní správy v oblasti tohoto podnikání.

Teoretická část diplomové práce je věnována vymezení základních pojmů, které se vztahují k oblasti podnikání na základě živnostenského zákona. Definiuje pojmy, kterými jsou podnikatel, podnikání a živnost, aby bylo zřejmé, co se pojmem živnostenské podnikání rozumí.

1.1 Podnikatel

Definici podnikatele nalezneme v § 420 odst. 1 občanského zákoníku, kde je upravena následovně: „*Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.*“ Podnikatelem může být osoba fyzická i právnická a je v rámci výše uvedené definice vymezena podle reálné činnosti, nikoliv podle toho, zda má veřejnoprávní oprávnění k podnikání, či nikoliv (Švestka a kol., 2020, s. 866). Za podnikatele se tedy považuje i osoba, která podniká neoprávněně, tj. bez příslušného živnostenského nebo jiného oprávnění.

Je však nutno dodat, že občanský zákoník status podnikatele přisuzuje vždy osobě, která splňuje stanovená formální kritéria, a to především zápis do obchodního rejstříku. V daném případě pak není rozhodující, zda taková zapsaná osoba vykonává podnikatelskou činnost dle § 420 občanského zákoníku či nikoliv. Dále se má za to, že podnikatelem je osoba, která má k podnikání živnostenské nebo jiné oprávnění podle jiného zákona, a proto se za podnikatele považuje například i osoba, která není založena přímo za účelem podnikání (Lavický a kol., 2022, s. 1321).

Od pojmu podnikatele definovaného v § 420 občanského zákoníku je nutno odlišit chápání tohoto pojmu dle živnostenského zákona. Pro účely živnostenského podnikání se podnikatelem rozumí každá fyzická a právnická osoba, a to jak tuzemská i zahraniční, v případě, že splňuje podmínky stanovené živnostenským zákonem (Česko, 1991). Živnostenská oblast tak definuje tento pojem úžeji, neboť za podnikatele považuje pouze osobu, která je oprávněna provozovat živnost, tedy disponuje živnostenským oprávněním.

1.2 Podnikání

K definici tohoto pojmu můžeme přistoupit z mnoha hledisek. Rozeznáváme pojetí kontinentální evropské, které nahlíží na podnikání z hlediska zprostředkovávání směny, nebo pojetí angloamerické, jehož význam se drží slova obchodování či zisková aktivita (Marson, 2018, s. 347).

Na podnikání může být nahlíženo z několika dalších pohledů, a to z ekonomického, sociologického, psychologického nebo právního. Například z hlediska ekonomického je podnikání činnost, která využívá výrobní faktory k jejich zhodnocení a vytvoření přidané hodnoty (Holečková a Hyršlová, 2018, s. 14). Z psychologického pohledu je podnikání chápáno spíše jako prostředek k rozvoji osobnosti nebo jako touhu po zisku, důležitosti a procesu tvorby něčeho nového (Lukeš a Nový, 2005, s. 45-47). Pro účely diplomové práce přistoupíme však k tomuto pojmu z hlediska právního.

V minulosti byl pojem podnikání vymezen přímo v § 2 zákona č. 513/1995 Sb., obchodní zákoník, jako „*soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku*“. Obchodní zákoník byl k 1. 1. 2014 zrušen a byl nahrazen novým občanským zákoníkem a zákonem o obchodních korporacích. Momentálně žádný platný a účinný zákon v České republice tento pojem přímo nedefinuje. V občanském zákoníku nalezneme pouze definici podnikatele, a proto budeme vycházet

z definičních znaků činnosti vykonávané podnikatelem uvedených v § 420 odst. 1 uvedeného zákona (Petrov a kol., 2022).

Z této definice plyne, že podnikáním je samostatná výdělečná činnost vykonávaná na vlastní účet a odpovědnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku. Aby tak byla osoba považována za podnikatele, musí uvedené znaky splnit kumulativně.

Pro posouzení, zda konkrétní činnost je podnikáním či nikoli, je rozhodující fakticita výkonu takové činnosti, bez ohledu na to, zda osoba potřebné podnikatelské oprávnění má či zda k dané činnosti žádné podnikatelské oprávnění potřeba není. Nesmí jít však o činnost zákonem zcela zakázanou např. obchodování s drogami apod., neboť musí být vždy splněna podmínka obecné dovolenosti, aby se o podnikání mohlo jednat (ČAK, © 2014).

1.3 Živnost

S vymezením živnostenského podnikání se pojí pojem „živnost“. Tento pojem lze chápat jako alternativu k pojmu živnostenské podnikání, neboť se jedná o legislativní zkratku definovanou v úvodu živnostenského zákona. Uvedený pojem byl užíván a znám jak v naší minulosti, tak je v určité době znají i právní úpravy zahraniční (Marson, 2018, s. 355).

Živností se podle § 2 živnostenského zákona rozumí „*soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených živnostenským zákonem.*“ Jedná se o zákonem pozitivní vymezení živnosti, které je téměř shodné s definicí podnikatele podle § 420 občanského zákoníku. Z uvedené definice vyplývá, že živnost je charakterizována souborem znaků, které musí být splněny současně a zároveň se jedná o činnost, jejíž výkon je regulován živnostenským zákonem. Živnost je charakterizována tedy šesti pojmovými znaky, kterými jsou soustavnost, samostatnost, provozování živnosti vlastním jménem, provozování činnosti na vlastní odpovědnost a za účelem dosažení zisku. Posledním, šestým znakem je, že je činnost vykonávaná za podmínek stanovených živnostenským zákonem (Kunštátová a kol., 2019, s. 41).

V praxi živnostenského úřadu má první znak soustavnosti velký význam při posuzování otázky, zda se daný subjekt nedopustil neoprávněného podnikání. Zda je určitá činnost vykonávána soustavně musí živnostenský úřad posoudit vždy s ohledem ke konkrétnímu případu, přičemž musí přihlídnout také k povaze činnosti. Za soustavnou činnost

se považuje činnost trvalého charakteru, vykonávaná opakovaně a pravidelně, byť třeba i jen několikrát či jednou v roce. Naopak činnost jednorázová, nahodilá, vykonávaná výjimečně za živnostenského podnikání být považována nelze (Kunštátová a kol., 2019, s. 41).

Druhým velmi důležitým znakem živnosti je samostatnost. Ta spočívá v tom, že podnikatel provádí svou podnikatelskou činnost nezávisle na jiných podnikatelských subjektech, tedy sám rozhoduje o způsobu, organizaci a rozsahu své činnosti a zajišťuje činnost po ekonomické a právní stránce. Naplnění tohoto znaku je důležité zejména pro odlišení od zaměstnaneckého vztahu. Pokud činnost nevykazuje výše uvedené vlastnosti, nejedná se tak o podnikání a podnikatel může například naplňovat charakteristiku skrytého pracovního poměru tzv. Švarc systému (Kameník, 2018, s. 5).

Třetím charakteristickým rysem živnosti je provozování činnosti vlastním jménem. Jedná se o povinnost podnikatele činit právní úkony pod svou firmou. Podnikatel provozuje živnost pod označením, pod kterým je zapsán do živnostenského rejstříku, tj. pod jménem a příjmením fyzické osoby nezapsané do obchodního rejstříku nebo obchodní firmou fyzické nebo právnické osoby zapsané v obchodním rejstříku nebo pod názvem právnické osoby zapsané v jiném rejstříku vedeném rejstříkovým soudem.

Čtvrtým pojmovým znakem je provozování činnosti na vlastní odpovědnost. Podnikatel provozuje svou živnost na vlastní účet a na vlastní nebezpečí, tedy nese podnikatelské riziko. Dodržuje při podnikání zvláštní právní předpisy, ručí za vzniklé závazky a bezpochyby nese odpovědnost za hospodářský výsledek (Kunštátová a kol., 2019, s. 42).

Provozování činnosti za účelem dosažení zisku je pátým znakem živnosti. V daném případě není rozhodující, zda ve skutečnosti bylo tohoto cíle dosaženo, ale podstatné je, že podnikatel má úmysl zisku při své podnikatelské činnosti dosáhnout. Jak uvádí Kunštátová (2019, s. 43), živnostenským podnikáním tak nejsou například charitativní a dobročinné činnosti, neboť sledují primárně jiný účel.

Posledním, šestým znakem je, že činnost musí být vykonávaná za podmínek stanovených živnostenským zákonem. Živností je tedy pouze taková podnikatelská činnost, která je provozována na základě živnostenského oprávnění.

Živnostenský zákon vymezuje živnost i negativními znaky. V § 3 živnostenského zákona nalezneme výčet činností, jejichž výkon není regulován živnostenským zákonem, ale jinými právními předpisy. Dle výše uvedeného ustanovení zákona jsou z pojmu „živnost“ vyloučeny činnosti vyhrazené státu, některé činnosti podle autorského zákona a zákona

o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích a taxativně vyjmenovaná svobodná povolání jako např. činnost advokátů, notářů, lékařů, či autorizovaných architektů. Dále jsou vyloučena některá odvětví peněžnictví, prvovýroby, dopravy aj. Jde o taxativní výčet činností, jejichž podřízení živnostenskému zákonu by bylo nevhodné vzhledem k jejich povaze, neboť pro svůj význam vyžadují náročnější zákonné úpravy (Vláda ČR, © 2023b).

Z výše uvedeného lze tedy shrnout, že živností je v podstatě každá činnost, pokud naplňuje shora uvedené znaky a není z živnostenského podnikání jmenovitě vyloučena dle § 3 živnostenského zákona.

2 DRUHY ŽIVNOSTENSKÉHO PODNIKÁNÍ

Dle § 9 živnostenského zákona jsou živnosti rozděleny na dvě základní kategorie, a to na živnosti ohlašovací a koncesované. Zásadní rozdíl mezi nimi je ve způsobu vzniku práva živnost provozovat. U ohlašovacích živností vzniká oprávnění k provozování živnosti dnem ohlášení živnosti, splní-li ohlašovatel zákonem stanovené podmínky. Naopak u koncesované živnosti toto oprávnění vzniká až po nabytí právní moci rozhodnutí, kterým se uděluje státní povolení s provozováním určité živnosti, tzv. koncese. Vzhledem k tomu, že převážnou většinu živností tvoří živnosti ohlašovací, člení se tyto dále dle požadavku na odbornou způsobilost na živnosti řemeslné, vázané a živnost volnou. Obsahové náplně živností řemeslných, vázaných, koncesovaných a obsahová náplň jednotlivých oborů živnosti volné jsou vymezeny v přílohách nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností.

2.1 Ohlašovací živnosti

Ohlašovací živnosti lze provozovat na základě pouhého ohlášení a za předpokladu, že ohlašovatel splňuje všeobecné, případně zvláštní podmínky stanovené pro provozování živnosti. Ohlásit živnost může na kterémkoliv obecním živnostenském úřadě. Po ohlášení živnosti živnostenský úřad zkoumá, zda ohlašovatel splňuje předepsané náležitosti a zda u něho netrvají překážky provozování živnosti. V případě, že jsou všechny podmínky splněny, živnostenský úřad provede zápis do živnostenského rejstříku a vydá z něj podnikateli výpis, kterým potvrdí, že mu oprávnění k provozování živnosti vzniklo. Pokud ohlašovatel nesplňuje podmínky, tak živnostenský úřad zahájí správní řízení a rozhodne o tom, že živnostenské oprávnění ohlášením nevzniklo. I když právo provozovat ohlašovací živnost vzniká dnem ohlášení, dle Kameníka (2018, s. 76) je vhodné z hlediska právní jistoty, aby podnikatel se zahájením faktické činnosti vyčkal do vydání výpisu ze živnostenského rejstříku, a to zejména v případě, že si je vědom nebo má pochybnosti o tom, že dnem ohlášení nesplňuje některou zákonem vyžadovanou podmínku.

2.1.1 Řemeslné živnosti

Mezi řemeslné živnosti patří pouze živnosti, které jsou uvedeny v příloze č. 1 k živnostenskému zákonu. Momentálně je jejich počet 41 a jako příklad lze uvést řeznictví, zámečnictví, malířství, zednictví, hodinářství, kominiectví, hostinskou činnost, kosmetické služby nebo opravy silničních vozidel. Vymezení jejich obsahové náplně nalezneme

v nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností. K získání živnostenského oprávnění k těmto živnostem je třeba splnit nejen všeobecné podmínky k provozování živnosti, ale také zvláštní podmínky, a to odbornou způsobilost. Ta se prokazuje doklady o řádném ukončení konkrétního typu vzdělání v příslušném oboru, doklady o uznání odborné kvalifikace nebo doklady o získání všech profesních kvalifikací pro odpovídající povolání (Česko, 2004). Posouzení, zda se jedná o vzdělání v příslušném oboru vzdělání, je ponecháno na aplikační praxi, neboť není přesně stanoveno, kterými doklady má být odborná způsobilost u jednotlivé řemeslné živnosti prokázána. Výše uvedené doklady mohou být nahrazeny doklady o vzdělání v příbuzném oboru s praxí v oboru nebo šestiletou praxí v konkrétním oboru.

2.1.2 Vázané živnosti

Za živnosti vázané lze považovat jen ty, které jsou výslovně uvedeny v příloze č. 2 k živnostenskému zákonu. Svě označení získaly z důvodu požadavku na kvalifikaci vyšší než jen vyučením v oboru. Mezi vázané živnosti patří například provozování cestovní agentury, průvodcovská činnost, vedení daňové evidence, realitní zprostředkování, provozování autoškoly či projektová činnost ve výstavbě. Podmínkou jejich provozování je odborná způsobilost stanovená jednak přílohou č. 2 živnostenského zákona a jednak upravená zvláštními právními předpisy. V případě občanů členských států Evropské unie postačují doklady o uznání odborné kvalifikace vydané uznávacím orgánem, kterým je Ministerstvo průmyslu a obchodu. Obsahové náplně vázaných živností opět nalezneme stejně jako u řemeslných živností v nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností (Horzinková, 2022, s. 70).

2.1.3 Volná živnost

U této živnosti, na rozdíl od ostatních, nepožaduje živnostenský zákon, kromě splnění všeobecných podmínek provozování živnosti, prokázání dalších zvláštních podmínek, a to odborné způsobilosti či jiné způsobilosti (Kunštátová a kol., 2019, s. 106). Předmět podnikání živnosti volné i obory jejích činností jsou uvedeny v příloze č. 4 k živnostenskému zákonu. Živnost volná je jedinou živností, jejímž předmětem podnikání je „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“. Obsahuje celou řadu jednotlivých činností, které jsou sdružovány do oborů činností, kterých je momentálně 81. Mezi ně patří například zprostředkování obchodu, pronájem věcí movitých, ubytovací služby, provozování tělovýchovných a sportovních zařízení a organizování sportovní

činnosti nebo velkoobchod a maloobchod. Obsahovou náplň k jednotlivým oborům stanovuje příloha č. 4 k nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností.

2.2 Koncesované živnosti

Koncesované živnosti živnostenský zákon přímo nedefinuje, ale vyjmenovává je v příloze č. 3 k tomuto zákonu (Česko, 1991). Do těchto živností jsou zařazeny činnosti, jako taxislužby, služby soukromých detektivů, provozování střelnic nebo pohřební služby, či výroba a úprava lihu. Jedná se o činnosti, které jsou upraveny zvláštními právními předpisy a smějí být z důvodu ochrany veřejného zájmu provozovány na základě udělené koncese, tj. státního povolení. Důvodem udílení koncesí je především skutečnost, že provozování těchto živností klade vysoké nároky na zvláštní odbornou způsobilost danou povahou provozu, resp. jeho nebezpečnost vůči okolí (Vláda ČR, © 2023b). Podle druhu koncese se k žádosti o koncesi vyjadřuje vydáním stanoviska příslušný orgán státní správy. Oprávnění k výkonu koncesované živnosti vzniká až právní mocí rozhodnutí živnostenského úřadu o udělení koncese. Na udělení koncese není právní nárok. Provozovateli koncesované živnosti mohou být navíc stanoveny podmínky výkonu živnosti, a to například udělením koncese na dobu určitou, nebo vymezením provozování živnosti na určitém území (Horzinková, 2022, s. 73).

3 PODMÍNKY PROVOZOVÁNÍ ŽIVNOSTI

Zákon o živnostenském podnikání stanovuje podmínky pro provozování živnosti, které jsou předpokladem pro vznik živnostenského oprávnění. Tyto podmínky jsou rozděleny do dvou skupin, a to na **všeobecné** a **zvláštní**. Splnění podmínek se vždy posuzuje ve vztahu k určité fyzické osobě, tj. k podnikající fyzické osobě nebo k osobě ustanovené do funkce odpovědného zástupce. Kromě těchto podmínek výše uvedený zákon vymezuje i **překážky provozování živnosti**, jejichž existence je taktéž předmětem zkoumání při vzniku, ale i trvání živnostenského oprávnění.

3.1 Všeobecné podmínky provozování živnosti

Všeobecné podmínky jsou podmínkami absolutními, neboť bez jejich splnění nemůže dojít ke vzniku živnostenského oprávnění. Jedná se o dvě podmínky, které jsou vymezeny v § 6 živnostenského zákona. Fyzická osoba jako podnikatel či odpovědný zástupce u právnické osoby (pokud ho ustanovuje), musí současně splnit tedy podmínku plné svéprávnosti a bezúhonnosti, přičemž je nutné, aby tyto podmínky byly splněny po celou dobu provozování živnosti, nikoliv pouze na jejím začátku, jak uvádí Kunštátová (2019, s. 60).

3.1.1 Plná svéprávnost

Svéprávnost je definována v občanském zákoníku v § 15 odst. 2 jako „*způsobilost nabyvat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat)*“. Plně svéprávným se člověk stává dosažením zletilosti, tj. dosažením věku 18 let. Před dovršením tohoto věku lze plnou svéprávnost nabyt její emancipací, tj. jejím přiznáním rozhodnutím soudu, a to na návrh nezletilého, který dosáhl věku 16 let, pokud s tím souhlasí zákonný zástupce nezletilého. Soud v daném případě také posuzuje, zda nezletilý je schopen se sám živit a obstarat si své záležitosti (Kameník, 2018, s. 47).

Dále lze před dovršením zletilosti tuto svéprávnost nabyt i uzavřením manželství, jak vyplývá z § 30 odst. 2 občanského zákoníku. Toto ustanovení dále uvádí, že takto nabytá svéprávnost se neztrácí ani zánikem manželství, ani prohlášením manželství za neplatné. Kunštátová (2019, s. 60) se však oproti Kameníkovi (2018, s. 47) domnívá, že všeobecná podmínka dosažení svéprávnosti stanovená živnostenským zákonem nemůže být nahrazena nabytím zletilosti tímto způsobem, tj. uzavřením manželství. Proč se tak domnívá, však dále nerozvádí. Autorka práce s jejím názorem nesouhlasí a přiklání se k tomu, že ustanovení § 30 odst. 2 občanského zákoníku umožňuje tuto všeobecnou podmínku nahradit.

Všeobecnou podmínku plné svéprávnosti lze u nezletilého také nahradit přivolením soudu k souhlasu zákonného zástupce nezletilého k samostatnému provozu podnikatelské činnosti (§ 33 občanského zákoníku).

Dle Horzinkové (2022, s. 19) je nutno dodat, že v některých případech dosažení plné svéprávnosti samo o sobě ještě nepostačuje, a to zejména u těch živností, u kterých je stanovena jako podmínka provozování živnosti odborná způsobilost a určitá doba praxe, které podnikatel dosáhne zpravidla ve věku 20 let, popřípadě i později.

3.1.2 Bezúhonnost

Druhou podmínkou provozování živnosti je bezúhonnost. Tuto živnostenský zákon vymezuje negativně, kdy uvádí, že „za bezúhonnou není považována osoba, která byla pravomocně odsouzena pro trestný čin spáchaný úmyslně, jestliže byl tento trestný čin spáchan v souvislosti s podnikáním, anebo s předmětem podnikání, o který žádá nebo který ohlašuje, pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena“ (Česko, 1991).

Smyslem a účelem této podmínky je ochrana základních práv a svobod třetích osob, jež by mohla být podnikáním v rozporu s právem a dobrými mravy dotčena (Kunštátová a kol., 2019, s. 163). Vzhledem k tomu, že tato podmínka představuje zásadní omezení základního práva na podnikání, bylo Nálezem Ústavního soudu Pl. ÚS 35/8 dovozeno, že je nutno dbát na zachování proporcionality takového zásahu (ÚS, 2009). Z tohoto důvodu musí živnostenský úřad v rámci posuzování bezúhonnosti především zjistit, zda trestný čin byl spáchan v souvislosti s podnikáním nebo jeho předmětem. Za tímto účelem si může živnostenský úřad vyžádat od trestního soudu i opis pravomocného rozhodnutí.

3.2 Zvláštní podmínky provozování živnosti

Zvláštní podmínky jsou podmínkami relativními, jelikož nejsou vyžadovány u všech druhů živností. Jejich splnění se tedy liší podle typu živnosti, avšak obecně lze říci, že jsou vyžadovány u všech živností vyjma ohlašovací živnosti volné. Jsou vymezeny v § 7 živnostenského zákona a rozumí se jimi odborná způsobilost nebo jiná způsobilost, pokud je vyžaduje živnostenský zákon či zvláštní právní předpis. Tyto požadavky nemusí splňovat sám podnikatel, ale postačí, aby je splnil odpovědný zástupce.

Požadavky na odbornou způsobilost osob vykonávajících určité živnosti jsou stanoveny přímo v živnostenském zákoně, a to z důvodu dodržení zásady ukládání povinnosti ze zákona (Vláda ČR, © 2023a). Oproti třeba Maďarsku, kde jednotlivé odbornostní

předpoklady jsou výhradně upraveny nařízeními vlády nebo nařízeními ministrů, tj. podzákonnými akty (Cambell, 2009, s. 541). Při prokazování odborné způsobilosti je například kladen důraz na požadavek dosažení určitého vzdělání, dosažení odpovídající odborné či profesní kvalifikace, ukončení rekvalifikace nebo vykonání odborné praxe. Pro zákonem stanovený okruh osob může být odborná způsobilost prokázána dokladem o uznání odborné kvalifikace, který této osobě vydalo Ministerstvo průmyslu a obchodu jako uznávací orgán.

Jiná způsobilost je pak vyžadována u některých koncesovaných živností. Jedná se například o splnění podmínky spočívající ve spolehlivosti, finanční způsobilosti či dosažení věku nejméně 21 let apod. (Kameník, 2018, s. 57).

Kameník (2018, s. 57) připouští i možnost, že zvláštní podmínkou provozování živnosti jsou i jiné podmínky odborné způsobilosti a případně i jiné způsobilosti než ty, které jsou uvedeny v živnostenském zákoně.

Ve srovnání s českou právní úpravou, sousední státy rozlišují zvláštní podmínky trojí. Rakouské živnostenské právo vymezuje zvláštní podmínky, kterými jsou odborná způsobilost, relativní spolehlivost a jiné zvláštní podmínky (Cambell, 2009, s. 26). Slovenská úprava pak tyto podmínky rozlišuje na odbornou způsobilost, jinou způsobilost a zvláštní odbornou způsobilost (SŽK, © 2023).

3.3 Překážky provozování živnosti

Překážky provozování živnosti jsou skutečnosti, jejichž vznik má za následek omezení získat a mít živnostenské oprávnění. Týkají se jak osob fyzických tak právnických, ale mají také vliv na možnost být členem statutárního orgánu právnické osoby, být odpovědným zástupcem podnikatele i osobou pokračující v provozování živnosti po zemřelém podnikateli (Česko, 1991). Jedná se o překážky definované v § 8 živnostenského zákona, které mají souvislost s insolvenčním řízením, zákazem činnosti a ty, které navazují na rozhodnutí živnostenského úřadu o zrušení živnostenského oprávnění pro závažné porušení povinností podnikatele. Kromě těchto překážek provozování živnosti zákon upravuje v § 8a další překážky jen pro provozování některých živností, a to pouze pro právnické osoby. Ty jsou založeny skutečností, že skutečný majitel není bezúhonný nebo fyzická osoba, která je členem jejího statutárního orgánu, zástupcem právnické osoby v tomto orgánu anebo v postavení obdobném postavení člena statutárního orgánu, není bezúhonná.

Živnostenským zákonem jsou tedy stanoveny konkrétní důvody omezení provozování živnosti pro fyzickou a právnickou osobu a doba trvání omezení provozování živnosti. Dále jsou určeny subjekty, které nemohou po zákonem stanovenou dobu vykonávat funkci statutárního orgánu (Kunštátová a kol., 2019, s. 70).

O tom, že překážky nastaly, jsou obecní živnostenské úřady například informovány insolvenčními soudy. Pokud tedy tyto překážky existují v době ohlašování živnosti, resp. žádosti o koncesi, živnostenské oprávnění nevznikne, a to vydáním zamítavého rozhodnutí živnostenského úřadu. Nastanou-li tyto překážky v průběhu provozování živnosti, příslušný živnostenský úřad živnostenské oprávnění rozhodnutím zruší. Překážky se zapisují do živnostenského rejstříku a jsou zveřejňovány v jeho veřejné části.

4 ŽIVNOSTENSKÉ OPRAVNĚNÍ

Živnostenské oprávnění je veřejné subjektivní právo podnikatele provozovat podnikatelskou činnost, která je živností. Podnikatel může toto právo využít na celém území České republiky. Právo provozovat živnost je nepřenositelné, avšak živnostenský zákon stanoví výjimku, že jej může vykonávat i jiná osoba než podnikatel, a to v případech pokračování živnosti dle § 13 a § 14 živnostenského zákona. Vlastnictví tohoto oprávnění podnikatel dokládá výpisem ze živnostenského rejstříku, nebo do vydání výpisu stejnopisem ohlášení s prokázaným doručením živnostenskému úřadu nebo pravomocným rozhodnutím o udělení koncese (Česko, 1991). Vznik, existence a zánik živnostenského oprávnění jsou vždy provázány ingerencí živnostenského úřadu, jako orgánu státní správy, který ve věci rozhoduje.

4.1 Vznik živnostenského oprávnění

Vznik oprávnění k živnostenskému podnikání závisí na podnikatelském subjektu a druhu živnosti. Ve smyslu platné právní úpravy může právnické osobě nebo fyzické osobě toto oprávnění vzniknout buď v režimu ohlašovacím, nebo koncesním. Rozdíl mezi nimi je v charakteru vydané listiny a ve způsobu průběhu vyřizování žádosti o vydání živnostenského oprávnění (Epravo.cz, © 2002).

V ohlašovacím režimu žadatel o vydání živnostenského oprávnění k živnostem řemeslným, vázaným či živnosti volné pouze ohlašuje provozování těchto živností a předkládá doklady osvědčující splnění zákonem vyžadovaných všeobecných a zvláštních podmínek živnostenskému úřadu. V případě, že jsou tyto podmínky splněny, živnostenský úřad ve lhůtě 5 pracovních dnů ode dne doručení ohlášení provede zápis do živnostenského rejstříku a vydá podnikateli výpis z tohoto rejstříku (MPO, © 2023d). Živnostenské oprávnění vzniká tak již dnem ohlášení, nebo dnem, který je v ohlášení uveden jako den zahájení provozování živnosti. Živnostenským úřadem akceptované ohlášení má povahou deklaratorní, v daném případě není vydáváno žádné rozhodnutí o vzniku živnostenského oprávnění (Sládeček, 2019, s. 95). Nesplní-li žadatel stanovené podmínky živnostenského podnikání, naopak živnostenský úřad vydá rozhodnutí, že živnostenské oprávnění ohlášením nevzniklo.

V koncesním režimu žadatel, který hodlá provozovat koncesovanou živnost, podává u živnostenského úřadu žádost o vydání koncese pro příslušnou živnost. Žádost o koncesi je ve většině případů projednávána za účasti dalších orgánů státní správy (Kunštátová a kol.,

2019, s. 161-162). V případě, že k provozování koncesované živnosti je potřeba udělit souhlas, povolení nebo vyjádření jiného orgánu státní správy, živnostenský úřad předloží žádost k zaujetí stanoviska příslušnému orgánu, které je pro něj pak závazné. S žádostí tak žadatel nepředkládá doklady jen o splnění odborné způsobilosti, ale i doklady podle zvláštních předpisů, které jsou nezbytné k zaujetí stanoviska příslušného správního orgánu. Jestliže jsou všechny podmínky splněny, živnostenský úřad vydá rozhodnutí o udělení koncese. V opačném případě žádost zamítne i proti vůli podnikatele. Rozhodnutí o udělení koncese má povahou konstitutivní (Sládeček, 2019, s. 95), a proto právo provozovat živnost vzniká až dnem nabytí právní moci tohoto rozhodnutí (MPO, © 2023d).

Podání ohlášení živnosti či podání žádosti o koncesi může podnikatel učinit u kteréhokoliv obecního živnostenského úřadu na takzvaném centrálním registračním místě (CRM), nebo prostřednictvím kontaktního místa veřejné správy (Czech POINT), a to prostřednictvím Jednotného registračního formuláře. Podání v obou případech podléhá poplatkové povinnosti.

4.2 Změna živnostenského oprávnění

V zájmu zachování transparentnosti podnikatelského prostředí a aktuálnosti živnostenského rejstříku je podnikatel povinen živnostenskému úřadu oznamovat všechny změny a doplnění týkající se údajů a dokladů, které jsou stanoveny pro ohlášení živnosti nebo podání žádosti o koncesi. Tyto změny je podnikatel povinen oznámit do 15 dnů ode dne jejich vzniku. Nesplněním oznamovací povinnosti se podnikatel dopouští přestupku, za který mu může být uložen správní trest ve formě pokuty (Kunštátová a kol., 2019, s. 158). V praxi se nejčastěji podnikatelé dopouští přestupku neoznámení zahájení či ukončení provozování živnosti v provozovně či neoznámení místa pro vypořádání závazků. Podnikatel však nemá povinnost oznamovat změny, které úřad může sám získat v rámci informačního systému státní správy (Salachová, 2012, s. 27).

Ohlášení změn lze provést prostřednictvím Změnového listu Jednotného registračního formuláře, a to elektronicky, poštou nebo osobně. Živnostenský úřad nahlášené změny posoudí a podle výsledku provede neprodleně zápis změny do živnostenského rejstříku. Při změnách týkajících se rozsahu předmětu podnikání koncesované živnosti nebo změny podmínek provozování koncesované živnosti provede živnostenský úřad změnu rozhodnutí o udělení koncese. Oznamovací povinnosti nepodléhají správnímu poplatku (DIA, © 2023).

4.3 Zánik a zrušení živnostenského oprávnění

Živnostenský zákon v § 57 stanovuje taxativní výčet důvodů, pro které může podnikateli oprávnění k provozování živnosti zaniknout. Živnostenské oprávnění může zaniknout buď ex lege (ze zákona), nebo rozhodnutím živnostenského úřadu ve správním řízení (MPO, © 2023a).

Živnostenské oprávnění ze zákona zaniká z důvodu:

- smrti podnikatele (výjimka dle § 13 živnostenského zákona, kdy v provozování živnosti po úmrtí podnikatele pokračuje oprávněná osoba),
- zániku právnické osoby (výjimka dle § 14 živnostenského zákona může dočasně pokračovat v provozování živnosti na základě živnostenského oprávnění zaniklé nebo rozdělované právnické osoby nástupnická právnická osoba, která ještě nemá příslušné živnostenské oprávnění),
- uplynutí doby, na kterou bylo živnostenské oprávnění omezeno (vztahuje se pouze k zahraničním fyzickým osobám a jejich povolení k pobytu na území České republiky),
- výmazu zahraniční osoby, která byla povinně zapsaná v obchodním rejstříku, nebo výmazu předmětu podnikání zahraniční osoby z obchodního rejstříku (zápis předmětných osob dle § 44 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících, ve znění pozdějších předpisů),
- stanovení zvláštního právního předpisu (např. vyjmutím určité činnosti z režimu živnostenského zákona).

Ke zrušení živnostenského oprávnění rozhodnutím živnostenského úřadu dochází buď na základě žádosti podnikatele, nebo z moci úřední, je-li zrušení oprávnění skutečně krajním důsledkem závažného porušení zákonem stanovených povinností podnikatelem (Horzinková, 2022, s. 120). Ne vždy má však úřad povinnost oprávnění zrušit.

Zákon ukládá živnostenskému úřadu povinnost zrušit živnostenské oprávnění vždy v případech, kdy o to podnikatel požádá. Dále také v případě nesplňuje-li všeobecné podmínky či se u něj objeví existence překážky provozování živnosti. Zrušit oprávnění také musí v případě, kdy podnikatel neprokáže na žádost živnostenského úřadu právní důvod pro užívání prostor sídla, nebo zrušení oprávnění přímo navrhne orgán státní správy, který vydává stanovisko k žádosti o koncesi. K obligatornímu důvodu patří také zrušení oprávnění

zahraniční fyzické osobě, která nesplňuje podmínku povolení pobytu na území České republiky (Česko, 1991).

Naopak živnostenský zákon stanovuje i případy, kdy je ponecháno na uvážení živnostenského úřadu, zda oprávnění podnikateli odebere, popřípadě mu jej v odpovídajícím rozsahu pozastaví. Fakultativně lze zrušit oprávnění podnikateli, který porušuje podmínky stanovené rozhodnutím o udělení koncese, živnostenským zákonem nebo zvláštními právními předpisy. Dále lze zrušit také na návrh správy sociálního zabezpečení, která tento návrh podává z důvodu toho, že podnikatel neplní finanční závazky vůči státu. V neposlední řadě živnostenský úřad posoudí, zda zruší živnostenské oprávnění pro skutečnost, že podnikatel neprovozuje živnost více než 4 roky.

Příslušný rozhodnout o zrušení živnostenského oprávnění je živnostenský úřad, v jehož obvodu má podnikatel sídlo. Pouze v případě rušení oprávnění na vlastní žádost podnikatele, je příslušný živnostenský úřad, u kterého byla tato žádost podána. Podnikatel si tak živnostenský úřad může vybrat. Nabytím právní moci rozhodnutí živnostenské oprávnění zaniká (Kunštátová a kol., 2019, s. 180).

Živnostenský úřad má v každém případě informační povinnost zánik oprávnění oznámit jiným orgánům. Jedná se zejména o orgány vyjmenované v § 48 a § 55 odst. 2 živnostenského zákona, kterými jsou například příslušný správce daně, správa sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovna, rejstříkový soud aj.

5 POVINNOSTI PODNIKATELE DLE ŽIVNOSTENSKÉHO ZÁKONA

V živnostenském zákoně je stanovena řada povinností, které musí podnikatel dodržovat při provozování živnosti. Většina z nich je obsažena v § 31 živnostenského zákona, avšak další nalezneme také v ustanovení § 11, § 17, § 49, § 56 téhož zákona. Plnění povinností daných tímto zákonem jsou oprávněny kontrolovat živnostenské úřady v rámci živnostenské kontroly. Pro základní orientaci je výběr některých povinností podnikatele plynoucích z živnostenského zákona uveden v následujícím přehledu. Nejedná se však o úplným výčet těchto povinností.

Povinnosti podnikatele vztahující se k sídlu podnikání:

- viditelně označit obchodní firmou, popřípadě názvem, nebo jménem a příjmením a identifikačním číslem, objekt, v němž má sídlo (liší-li se od bydliště) a zahraniční osoba organizační složku podniku, pokud ji zřizuje;
- na žádost živnostenského úřadu prokázat vlastnické nebo užívací právo k objektu nebo prostorám, v nichž má na území České republiky místo podnikání, sídlo a zahraniční osoba organizační složku podniku.

Povinnosti podnikatele při provozování živnosti v provozovně:

- oznámit písemně předem živnostenskému úřadu zahájení a ukončení provozování živnosti v provozovně (netýká se automatu a mobilní provozovny);
- zajistit, aby provozovna byla pro provozování živnosti způsobilá (např. kolaudační rozhodnutí);
- ustanovit pro každou provozovnu osobu odpovědnou za činnost provozovny (netýká se automatu);
- zajistit, aby v provozovně určené pro prodej zboží nebo poskytování služeb spotřebitelům byla v prodejní nebo provozní době určené pro styk se spotřebiteli přítomna osoba splňující podmínku znalosti českého jazyka nebo slovenského jazyka;
- označit provozovnu trvale a zvenčí viditelně obchodní firmou nebo názvem nebo jménem a příjmením podnikatele a jeho identifikačním číslem osoby;

- nejpozději ke dni ukončení činnosti v provozovně oznámit živnostenskému úřadu, na jaké adrese lze vypořádat jeho případné závazky.

Povinnosti podnikatele při provozování živnosti prostřednictvím odpovědného zástupce:

- zajistit účast odpovědného zástupce při provozování živnosti v potřebném rozsahu;
- oznámit živnostenskému úřadu ukončení výkonu funkce odpovědného zástupce, a to do 15 dnů od ukončení výkonu této funkce;
- nejpozději do 15 dnů ustanovit nového odpovědného zástupce přestane-li dosavadní odpovědný zástupce vykonávat funkci nebo nesplňuje-li podmínky;
- doložit při živnostenské kontrole smluvní vztah odpovědného zástupce k podnikateli.

Povinnosti podnikatele při prodeji zboží a poskytnutí služby:

- vydat na žádost zákazníka doklady o prodeji zboží a o poskytnutí služby;
- prokázat na žádost kontrolního orgánu a v jím stanovené lhůtě způsob nabytí zboží nebo materiálu;
- na žádost živnostenského úřadu sdělit, zda podnikatel živnost provozuje, a doložit doklady prokazující provozování živnosti (např. vystavené faktury, potvrzení o zaplacení, uzavřené smlouvy,...).

Ostatní povinnosti podnikatele:

- oznámit živnostenskému úřadu všechny změny a doplnění týkající se údajů a dokladů, které jsou stanoveny pro ohlášení živnosti nebo jako náležitosti žádosti o koncesi, a to do 15 dnů ode dne jejich vzniku
- povinnost prokázat totožnost pracovníkům živnostenského úřadu.

6 ORGANIZACE SPRÁVY NA ÚSEKU ŽIVNOSTENSKÉHO PODNIKÁNÍ

Veřejná správa v oblasti živnostenského podnikání je vykonávána a zajišťována orgány živnostenské státní správy, jimiž jsou obecní živnostenské úřady, krajské živnostenské úřady a Živnostenský úřad České republiky (Průcha, 2014, s. 209). Jejich organizace, uspořádání, působnost, pravomoci, a také i jejich postavení a kompetence, upravuje zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o živnostenských úřadech). Podle § 1 tohoto zákona je soustava živnostenských úřadů třístupňová a je tvořena následovně.

6.1 Obecní živnostenské úřady

Na nejnižší úrovni, tj. v prvním stupni, vykonávají státní správu v oblasti živnostenského podnikání obecní živnostenské úřady. Tyto úřady jsou zřizovány dle zákona jako odbory obecních úřadů obcí s rozšířenou působností (na území hlavního města Prahy živnostenské odbory úřadů městských částí určených Statutem hlavního města Prahy). Odbor se obvykle dále dělí na oddělení registrační a kontrolní. Vzhledem k tomu, že jejich činnost je vykonávána úřady samosprávných celků, jedná se tedy o výkon státní správy v tzv. přenesené působnosti (Kunštátová a kol., 2019, s. 413).

Obecní živnostenský úřad má zákonem vymezený soubor působnosti a pravomocí. Do nich spadá výkon činností v rozsahu stanoveném živnostenským zákonem a dalšími zvláštními předpisy (např. zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů). Mezi tyto činnosti se řadí zejména komplexní výkon živnostenské agendy, do níž na úseku registrace zejména náleží zpracování ohlášení živnosti, rozhodování o udělení koncesí, změny a rušení živnostenských oprávnění, vedení živnostenského rejstříku a činnost Centrálních registračních míst. Dále na úseku kontroly provádění kontrolní činnosti v působnosti správního obvodu a ukládání správních trestů. Vybrané obecní živnostenské úřady plní funkci jednotného kontaktního místa. Přehled činností vykonávaných v I. stupni obecními živnostenskými úřady je uveden v příloze č. 1 této práce.

6.1.1 Centrální registrační místo

Centrální registrační místa jsou jednou z významných činností obecních živnostenských úřadů, neboť přispívají ke snížení administrativní zátěže podnikatelů. Jejich prostřednictvím může podnikatel učinit nezbytná podání v souvislosti s jeho podnikáním a splnit si tak

oznamovací povinnost nejen vůči živnostenskému úřadu, ale i vůči finančnímu úřadu, správě sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovně a úřadu práce. Obecní živnostenské úřady, jako centrální registrační místo, přijímají od živnostníků přihlášky k registraci nebo oznámení určená správci daně, zdravotní pojišťovně, dále oznámení v oblasti sociálního zabezpečení a vzniku volných pracovních míst nebo jejich obsazení. Tato podání má povinnost následně předat příslušným správním úřadům, přičemž jim nepřísluší posuzovat jejich úplnost nebo věcnou správnost (Jurníková a kol., 2009, s. 266).

6.1.2 Jednotné kontaktní místo

Jednotné kontaktní místo (JKM) je informační místo, které poskytuje podnikatelům veškeré informace potřebné k zahájení podnikání v České republice a rovněž kdekoliv v Evropské unii. Na území naší republiky se nachází 15 Jednotných kontaktních míst, která jsou dostupná v každém kraji. Jejich seznam je uveřejněn ve vyhlášce č. 248/2009 Sb. Vzhledem k tomu, že jsou součástí celoevropské sítě, zprostředkovávají kontakt i na příslušné úřady v Evropské unii. Jednotná kontaktní místa zajišťují předání žádostí o vyřízení podnikatelského oprávnění či uznání odborných kvalifikací příslušným povolovacím orgánům. Dále poskytuje informace z oblasti ochrany spotřebitele a informace o opravných prostředcích proti rozhodnutím správních orgánů a o možnosti řešení případných sporů mezi poskytovatelem služby a příjemcem služby, nebo mezi poskytovateli služby (Businessinfo.cz, © 2010).

6.2 Krajské živnostenské úřady

V druhém stupni vykonávají státní správu v oblasti živnostenského podnikání Krajské živnostenské úřady. Tyto úřady jsou odbory krajských úřadů (na území hlavního města Prahy je to živnostenský odbor Magistrátu hlavního města Prahy). Stejně jako u obecních živnostenských úřadů vykonávají státní správu taktéž v přenesené působnosti, neboť jejich činnost je vykonávána úřady samosprávných celků (Kunštátová a kol., 2019, s. 413).

Krajský živnostenský úřad je nadřízeným správním orgánem pro obecní živnostenské úřady ve svém správním obvodu. Rozhoduje o odvoláních proti jejich rozhodnutím, případně přezkoumává jejich správnost. Dále také jejich činnost ve svém územním obvodu řídí, koordinuje a dozoruje. Vykonává pro ně i metodickou činnost a vydává pro jejich potřebu stanoviska. V rámci své pravomoci může nařídit těmto úřadům provedení živnostenské kontroly, která může být zaměřená tematicky na určitou podnikatelskou činnost, nebo přímo

orientovaná na konkrétního podnikatele. Do jejich působnosti také jako obecním živnostenským úřadům patří vedení živnostenského rejstříku.

Kromě výše uvedených úkolů spolupracuje krajský živnostenský úřad s dalšími úřady, do jejichž působnosti patří odvětví živnostenského podnikání, a to například formou poskytování si vzájemných informací, případně společně prováděných kontrol. Dále spolupracuje i s hospodářskými komorami, podnikatelskými svazy a sdruženími. Může také požadovat potřebná stanoviska a vyjádření od ústředních správních úřadů (Průcha, 2014, s. 210).

Plní však i další úkoly uložené mu zvláštními právními předpisy, např. zákonem č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání (Kameník, 2018, s. 410).

6.3 Živnostenský úřad České republiky

Na nejvyšším stupni je Živnostenský úřad České republiky, který je ústředním orgánem státní správy pro oblast živnostenského podnikání. Jeho funkci však v současné době vykonává odbor živností a spotřebitelské legislativy Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky, jelikož samostatný ústřední orgán nebyl doposud zřízen a s velkou pravděpodobností se ani jeho zřízení v blízké budoucnosti nechystá.

Přísluší mu zpracovávat koncepce pro oblast živnostenského podnikání, řídit, kontrolovat a koordinovat činnost krajských živnostenských úřadů a jejich prostřednictvím i činnost obecních živnostenských úřadů, tak aby zajistil jejich jednotný postup. Kterémukoliv živnostenskému úřadu může nařídit provedení živnostenské kontroly. Je odvolacím orgánem proti rozhodnutím krajských živnostenských úřadů, ale rozhoduje i jako správní orgán první instance, a to například o žádostech týkajících se uznávání odborných kvalifikací.

Živnostenský úřad České republiky je také správcem živnostenského rejstříku, oproti obecním živnostenským úřadům a krajským živnostenským úřadům, které jsou jeho provozovateli. Zajišťuje jeho propojení se základními registry veřejné správy a dalšími informačními rejstříky (Kameník, 2018, s. 412).

Spolupracuje na úseku živnostenského podnikání s příslušnými správními úřady a je oprávněn vyžadovat od nich potřebná stanoviska a vyjádření, která se týkají jejich působnosti. Dále spolupracuje s hospodářskými komorami, podnikatelskými svazy

a sdruženími a mimo to mu přísluší plnit ještě některé další úkoly stanovené zvláštními předpisy (Průcha, 2014, s. 209).

7 ŽIVNOSTENSKÁ KONTROLA

V předchozí kapitole zmiňované úřady zajišťují nejen provádění živnostenského zákona, ale i kontrolu nad dodržováním zákonem stanovených podmínek a při jejich porušování ukládají správní tresty.

Živnostenská kontrola je upravena v živnostenském zákoně v jeho části páté, hlavě I, v § 60a a následujícím, není však zákonem přímo definována. Dle Horzinkové (2020, s. 70) se jí rozumí „výkon kontrolní činnosti živnostenskými úřady na úseku živnostenského podnikání vůči subjektům živnostenského podnikání (§ 5 živnostenského zákona), popř. vůči všem ostatním osobám, jejichž činnost podléhá právnímu režimu živnostenského zákona (jde o neoprávněně podnikající subjekty, v omezeném rozsahu i o subjekty poskytující dočasně služby podle § 69a citovaného zákona).“ Taktéž živnostenský zákon neobsahuje proces živnostenské kontroly, neboť ten se řídí zvláštním právním předpisem, kterým je zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů, přičemž při kontrolním procesu platí podpůrně ustanovení správního řádu (Česko, 2012).

Kontrolu provádějí živnostenské úřady v rámci své působnosti prostřednictvím svých zaměstnanců, kteří jsou k provádění kontroly pověřeni. Tito pracovníci musí kontrolované osobě doložit oprávnění k provedení kontroly, které prokazují buď písemným pověřením k jednotlivé kontrole, nebo průkazem (Sládeček, 2019, s. 354). Nedostatkem těchto dokladů je však, že jejich forma není zákonem stanovena, a proto se bude u jednotlivých úřadů lišit (Kunštátová a kol., 2019, s. 201).

Kontrolovanými osobami jsou podnikatelé, kteří podnikají na základě živnostenského oprávnění, dále osoby provozující činnost, která je živností, bez živnostenského oprávnění, a v neposlední řadě také osoby z Evropské unie včetně těch, které se za takové osoby považují, které na území státu dočasně poskytují služby. Živnostenská kontrola se také vztahuje na kontrolu odpovědných zástupců a osob, které pokračují v provozování živnosti po zemřelém podnikateli nebo po zaniklé společnosti nebo družstvu.

Nejvyšší správní soud (2005) uvedl, že kontrola podnikatele nepředstavuje zásah do jeho osobnostních práv dle čl. 10 Listiny základních práv a svobod, ale je projevem dozoru na dodržování podmínek a omezení pro výkon určitých činností dle čl. 26 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Podnikatel nemusí být u kontroly přímo přítomen. Postačuje, když výkon kontroly umožní jím pověřená osoba např. jeho zaměstnanec (Pospíšilová a kol., 2007, s. 75). V případě, že se však kontroly bude osobně účastnit,

má pro zvýšení jeho právní ochrany oprávnění přizvat v jejím průběhu jím zvolenou třetí osobu. Na druhé straně i kontrolní orgán si může ke kontrole přizvat zástupce dalších orgánů a osob, určených dle zvláštních předpisů (Jurníková a kol., 2009, s. 284).

Živnostenské úřady mají při kontrole oprávnění kontrolovat plnění povinností daných živnostenským zákonem a zvláštními právními předpisy vztahující se na živnostenské podnikání. U koncesovaných živností je předmětem kontroly také dodržování podmínek, které jsou podnikateli uloženy v rámci rozhodnutí o udělení koncese. Kontrolováno je taktéž dočasné poskytování služeb na území České republiky na základě podnikatelského oprávnění osoby z členského státu Evropské unie. Do kontrolní pravomoci živnostenských úřadů náleží i oblast dodržování povinností při značení lihu a nakládání s lihem a dodržování povinností při značení tabákových výrobků podle zákona upravujícího spotřební daně (Horzinková, 2022, s. 132). Dále živnostenské úřady vykonávají dozorovou činnost nad dodržováním povinností stanovených zákonem o ochraně spotřebitele, zákonem o pohřebnictví, zákonem o regulaci reklamy, zákonem o realitním zprostředkování a dalších.

Výběr kontrolovaných osob je v dispozici živnostenského úřadu, a to i v případě, že obdrží podnět k provedení kontroly, který může podat jakákoliv osoba. Ta však nemá na její provedení žádný nárok. S ohledem na principy dobré správy by však měl živnostenský úřad podateli odpovědět, jak bylo s podnětem naloženo (Jelínková, 2016, s. 235). U kterých jednotlivých subjektů bude živnostenská kontrola provedena, se následně bude řídit dle plánu kontrol, který má podle § 27 kontrolního řádu povinnost zpracovat každý kontrolní orgán.

Živnostenská kontrola je zahajována výhradně z moci úřední. O jejím průběhu a výsledku sepisuje kontrolní pracovník protokol o kontrole. S jeho obsahem je následně kontrolovaná osoba seznámena, což do předmětného protokolu stvrdí svým podpisem. V případě, že kontrolovaná osoba nesouhlasí s kontrolními zjištěními v něm uvedenými, může proti němu podat námitky.

Živnostenský úřad má právo uložit rozhodnutím podnikateli povinnost odstranit nedostatky, které zjistil při kontrole. K odstranění nedostatků stanoví vždy přiměřenou lhůtu (Jurníková a kol., 2009, s. 285). Kontrolní pracovník může při zjištění nedostatků také za určitých podmínek uložit podnikateli pokutu příkazem na místě. V případě závažného porušení povinností je oprávněn podnikateli provozování živnosti pozastavit nebo mu živnostenské oprávnění odebrat, a to rozhodnutím vydaným ve správním řízení.

Kontrolu provozování živnosti mohou vedle živnostenských úřadů provádět dle zvláštních předpisů i další dozorové a inspekční orgány. Živnostenský zákon v § 68 ukládá mezi nimi vzájemnou informativní povinnost ve vztahu k výsledným zjištěním a přijatým sankčním opatřením (Kunštátová a kol., 2019, s. 214). Jak vyplývá z § 25 odst. 1 kontrolního řádu, tyto by měly v zájmu dobré správy spolu i vzájemně spolupracovat a koordinovat své kontroly. Současná právní úprava však konkrétní pravidla pro koordinaci kontrolní činnosti nestanovuje.

7.1 Společné kontroly s Českou obchodní inspekcí

Momentálně je spolupráce v oblasti koordinace kontrol realizována u živnostenských úřadů pouze s Českou obchodní inspekcí. Pro její zajištění byla dne 9. 3. 2007 mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu a Českou obchodní inspekcí uzavřena Dohoda o koordinaci výkonu kontrolní činnosti, jejíchž předmětem je koordinace plánů kontrolní činnosti, jednotná aplikace právních norem, zvyšování kvality výkonu kontrol, kontrolní postupy, provádění kontrol, společné kontroly a sjednocování postupu při ukládání sankcí (MPO, 2007). Spolupráce se týká tedy vzájemné konzultace, výměny informací, sdílení poznatků z vlastní dozorové činnosti a hlavně realizace společných kontrol.

Společné kontroly se týkají především dozoru nad dodržováním právních předpisů, v nichž se dozorové kompetence obou orgánů překrývají nebo se o ně dělí. Kontroly jsou tak zaměřeny na dodržování povinností podle zákona o ochraně spotřebitele, zákona o spotřebních daních, zákona o omezení provozu zastaváren a některých jiných provozoven v noční době a na některé další zákony, jako například zákon o povinném značení lihu. Účelem je odstranění duplicitních a opakovaných kontrol u jednotlivých podnikatelských subjektů, a tak přispět ke snížení administrativní zátěže kontrolovaných osob. Mezi krajskými živnostenskými úřady a příslušným inspektorátem České obchodní inspekce je proto dopředu vypracováván plán společných kontrol, který obsahuje celkový počet kontrol, jejich zaměření a rozsah. Je dohodnuto, že se společné kontroly například zaměří na kontrolu hostinských služeb, očních optik, apod. Následně je tento plán rozpracován na úrovni krajů, kdy již krajské živnostenské úřady spolupracují s obecními živnostenskými úřady ve své působnosti. Obecní živnostenské úřady si pak dohodnou s příslušným inspektorem České obchodní inspekce konkrétní datum společné kontroly a také jednotlivé podnikatelské subjekty, u kterých bude společná kontrola probíhat (ČOI, © 2023).

8 PŘESTUPKY

Do působnosti živnostenských úřadů spadá projednávání přestupků výslovně uvedených v živnostenském zákoně, přičemž v prvním stupni řízení o nich rozhodují obecní živnostenské úřady. Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), v § 5 definuje pojem přestupek takto: „*Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.*“ (Česko, 2016). Ve smyslu této definice je tedy přestupkem takové jednání, které je v rozporu s právem, je společensky škodlivé, je jako přestupek vymezeno zákonem a současně naplňuje pojmové znaky přestupku. Splněna musí být rovněž podmínka spočívající v tom, že předmětné jednání není trestným činem (Prášková, 2017, s. 96). Aby určité jednání mohlo být považováno za přestupek, musí tak být u něj dány jak formální, tak i materiální znaky.

Formální znaky přestupku jsou vyjádřeny v konkrétní skutkové podstatě. V § 61 až 63 živnostenského zákona jsou stanoveny skutkové podstaty přestupků, které odpovídají příslušným zákonným povinnostem. Materiální znak přestupku pak spočívá v tom, zda jde o jednání, které je pro společnost škodlivé, respektive, jehož intenzita je taková, že jde o jednání společensky škodlivé, přičemž přesahuje rámec pouhé nevhodnosti (Sládeček, 2019, s. 150). Toto je nutné posuzovat vždy ve vztahu ke konkrétní situaci.

V živnostenském zákoně jsou vymezeny taktéž správní tresty, které lze za přestupky uložit. Správní tresty jsou odstupňovány podle závažnosti jednotlivých přestupků. Rozhodnout o tom, jaký správní trest a v jaké výměře bude pachateli přestupku uložen, náleží správnímu orgánu I. stupně, tj. obecnímu živnostenskému úřadu. Tento postupuje při jeho ukládání v souladu s kritérii obsaženými v § 37 až § 40 zákona o odpovědnosti za přestupky. Správní orgán by měl přihlídnout k povaze a závažnosti přestupku, k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem, a k dalším skutečnostem, které v průběhu řízení zjistí (Sládeček, 2019, s. 150). Nejčastěji jsou však ukládány správní tresty ve formě pokut.

Za nejzávažnější porušení živnostenského zákona je považováno podnikání bez příslušného živnostenského oprávnění. Každá fyzická nebo právnická osoba, která hodlá provozovat některou ze živností, je povinna mít příslušné živnostenské oprávnění. Příslušné živnostenské oprávnění je signálem jak pro širokou veřejnost (potenciální zákazníci), tak i pro příslušné kontrolní orgány o tom, že daný podnikatel vyvíjí určitou činnost,

přičemž pro tuto činnost splňuje veškeré zákonem stanovené požadavky (například kvalifikační či technické). Pokud někdo provozuje živnostenskou činnost bez patřičného oprávnění, nelze zaručit, že prodávané zboží a poskytované služby splňují příslušná kritéria a stanovené limity. Zákonodárce považuje toto jednání za natolik společensky škodlivé, že jej výslovně označuje za přestupek v souladu s ustanovením § 5 zákona o odpovědnosti za přestupky. Tento přestupek je upraven v § 63 živnostenského zákona a je možné za něj uložit pokutu až do výše jednoho miliónu korun (Česko, 1991).

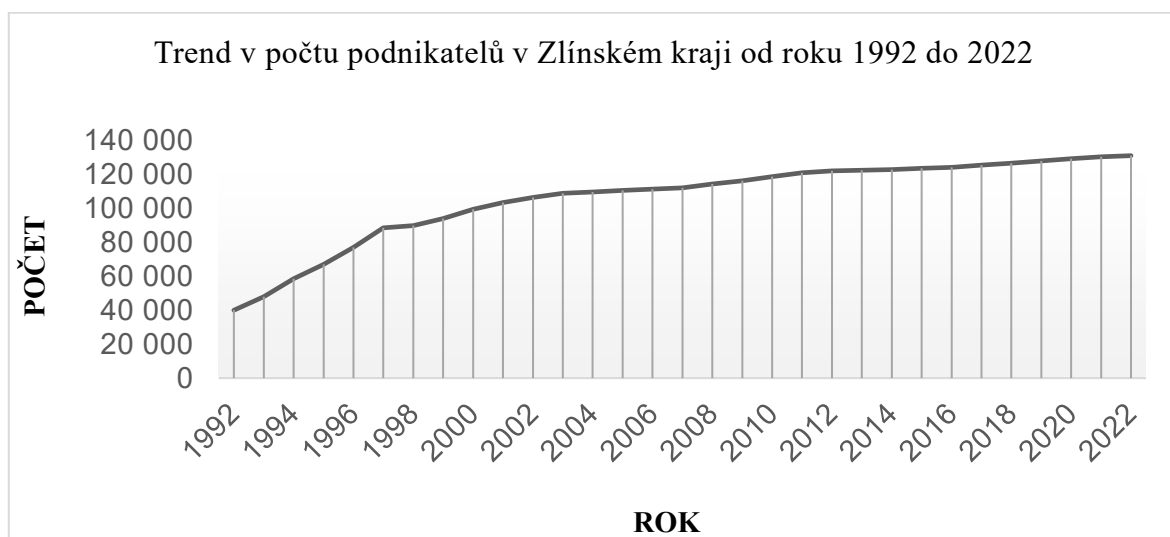
II. PRAKTICKÁ ČÁST

9 ŽIVNOSTENSKÉ PODNIKÁNÍ VE ZLÍNSKÉM KRAJI

Praktická část se zaměří na analýzu živnostenského podnikání ve Zlínském kraji. Zlínský region má vysoce rozvinutý potenciál pro rozvoj podnikání a podnikatelského prostředí a byl vždy plný podnikavých a činorodých lidí. Tento region je vnímán jako centrum s tradicí oborů, které se orientují zejména na obuvnický, strojírenství, gumárenský a plastikářský průmysl. Statutární město Zlín je pak od počátku 90. let 20. století známo jako město podnikatelů a je významným průmyslovým, obchodním a kulturním centrem. Dle níže přiloženého grafu lze vidět, že Zlínský kraj je pro podnikatele atraktivním místem, neboť jejich počet v průběhu let neustále roste.

Graf 1 Trend v počtu podnikatelů v Zlínském kraji od roku 1992 do 2022 (Zdroj: vlastní zpracování dle údajů ČSÚ)

9.1 Základní charakteristika Zlínského kraje

Zlínský kraj se nachází na jihovýchodě České republiky. Ve východní části tvoří hranici se Slovenskou republikou, na jihozápadě sousedí s krajem Jihomoravským, na severozápadě s krajem Olomouckým a v severní části s krajem Moravskoslezským. Svou rozlohou 3 963 km² je čtvrtým nejmenším krajem v republice. K 30. 9. 2022 zde žilo celkem 571 757 obyvatel (ČSÚ, © 2023a). Je tvořen čtyřmi okresy, kterými jsou Zlín, Kroměříž, Uherské Hradiště a Vsetín. Nejvyšší zalidněnost je v okrese Zlín (185 obyvatel/km²) a nejnižší v okrese Vsetín (125 obyvatel/km²). Kraj má celkem 307 obcí, z toho 30 se statutem města. Sídelním a taky největším městem kraje je Statutární město Zlín.

Z administrativního hlediska se kraj člení na 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 25 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem.

Obrázek 1 Zlínský kraj (Zdroj: ZZSZ)

Na území kraje se nachází dvě chráněné krajinné oblasti, a to Beskydy a Bílé Karpaty. Největším vodním tokem je řeka Morava. Z celkové výměry Zlínského kraje zaujímá 48,5 % zemědělské a 51,5 % nezemědělské půdy. Z nerostného bohatství se na jeho území nachází například naleziště šterkopísku, stavebního kamene, vápence, či cihlářské hlíny (Zlínský kraj, © 2023).

V kraji lze najít velký počet památkových objektů od nejstaršího osídlení území z doby Velké Moravy až po moderní baťovskou funkcionalistickou architekturu. Významné je také v kraji lázeňství, které zastupují největší měrou Lázně Luhačovice.

Zlínský kraj nemá páteří dálniční síť, která by spojovala důležitá města Zlínského kraje. Pouze zde okrajově zasahuje dálnice D1 a D55. Na jejím území se nachází železniční síť, která je tvořena dvěma celostátními a několika regionálními tratěmi. Mezi celostátní tratě patří například železniční trať Přerov – Břeclav, která vede přes Staré Město u Uherského Hradiště a spojuje Varšavu s Bratislavou a Vídní.

Ekonomika Zlínského kraje je dlouhodobě charakterizována vysokým podílem tradičních odvětví zpracovatelského průmyslu, kdy jde zejména o průmysl kovodělný, gumárenský, dřevozpracující, elektrotechnický nebo textilní. V tvorbě hrubého domácího produktu se Zlínský kraj řadí na 6. místo mezi kraji v České republice. V roce 2021 dosáhla průměrná hodnota HDP na 1 obyvatele kraje 484 632 Kč (ČSÚ, © 2023b). Ve srovnání s ostatními kraji má Zlínský kraj momentálně nejnižší nezaměstnanost (Český rozhlas, © 2023). V nezaměstnanosti však existují mezi jednotlivými okresy rozdíly. Z dlouhodobého hlediska vykazují vyšší podíl nezaměstnaných osob okresy Vsetín a Kroměříž. Z ekonomického hlediska je věková struktura stále příznivá, neboť průměrný věk obyvatel se pohybuje okolo 43 let.

Za silné stránky kraje lze tedy považovat příznivý vývoj nezaměstnanosti, podnikatelskou tradici, kapacitně dostatečně rozvinutou průmyslovou základnu a podíl obyvatel v produktivním věku. Naopak za slabé stránky kraje lze uvést to, že region leží z hlediska dopravní polohy mimo hlavní rozvojovou osu státu, má velkou vzdálenost od ostatních regionů České republiky a dochází zde ke snižování počtu obyvatel a stárnutí populace.

9.2 Počet podnikatelů

Níže přiložené statistické údaje ukazují vývoj podnikatelského prostředí ve Zlínském kraji od roku 2018 do roku 2022.

Tabulka 1 Počet podnikatelů ve Zlínském kraji k 31. 12. 2022 (Zdroj: ČSÚ)

Podnikatelé Zlínského kraje	2018	2019	2020	2021	2022
Celkem:	126 667	127 955	129 265	130 511	131 088
- <i>z toho: fyzické osoby</i>	109 088	109 899	110 728	111 519	111 731
- <i>z toho: právnické osoby</i>	17 579	18 056	18 537	18 992	19 357

Ze statistických údajů vyplývá, že za posledních pět let je evidován ve Zlínském kraji pozvolný mírný nárůst v počtu podnikatelů. Zatímco v roce 2018 bylo v regionu registrováno 126 667 podnikatelů, v roce 2021 to bylo 130 511 subjektů. Za rok 2022 počet podnikatelů v kraji opět vzrostl, přírůstek ale není již tak výrazný jako v předchozích letech. K 31. 12. 2022 bylo ve Zlínském kraji registrováno 131 088 podnikatelů. Jak lze vidět z výše

uvedených údajů z velké většiny tvoří podnikatele v kraji fyzické osoby. Právnícké osoby tvoří oproti fyzickým osobám pouze malou část.

Vzhledem ke skutečnosti, že poslední dva roky 2020 a 2021 byly ve znamení opatření a omezení podnikatelského prostředí souvisejícími s pandemií COVID-19, jsou tato čísla velmi pozitivní. Ve skutečnosti je však otázka, kolik podnikatelů fakticky svou činnost ukončilo (tzn.: zemřelo, neprovozuje živnost více než 4 roky apod.), a přitom nejsou z evidence vyřazeny. V roce 2023 lze očekávat, že se tyto data v tomto ohledu upřesní. Dle změny zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, došlo od 1. ledna 2023 k automatickému zřízení datových schránek živnostníkům, spolkům a nadacím a některým fyzickým osobám. Povinné zřizování datových schránek se týká cca 2 mil. osob se živnostenským oprávněním a cca 200 tisíc právníckých osob, které ještě nemají datovou schránku. Živnostenské úřady v této souvislosti od počátku roku 2023 zaznamenali masivní nárůst v počtu žádostí o zrušení živnostenských oprávnění. Důvodem je především neochota datovou schránku provozovat, která se týká hlavně seniorů, kteří už roky aktivně nepodnikají nebo mají živnost pozastavenou (Lidovky.cz, © 2023). Lze proto očekávat v daném roce skokový pokles v počtu podnikatelů, zejména živnostníků.

9.3 Počet živností a jejich skladba

Konkrétnější přehled živnostenského podnikání ve Zlínském kraji znázorňují níže evidovaná data jednotlivých obecních živnostenských úřadů sídlících ve Zlínském kraji. V následující tabulce jsou znázorněny kromě počtu podnikatelů v jednotlivých správních obvodech živnostenských úřadů také počty vydaných živnostenských oprávnění těmito úřady.

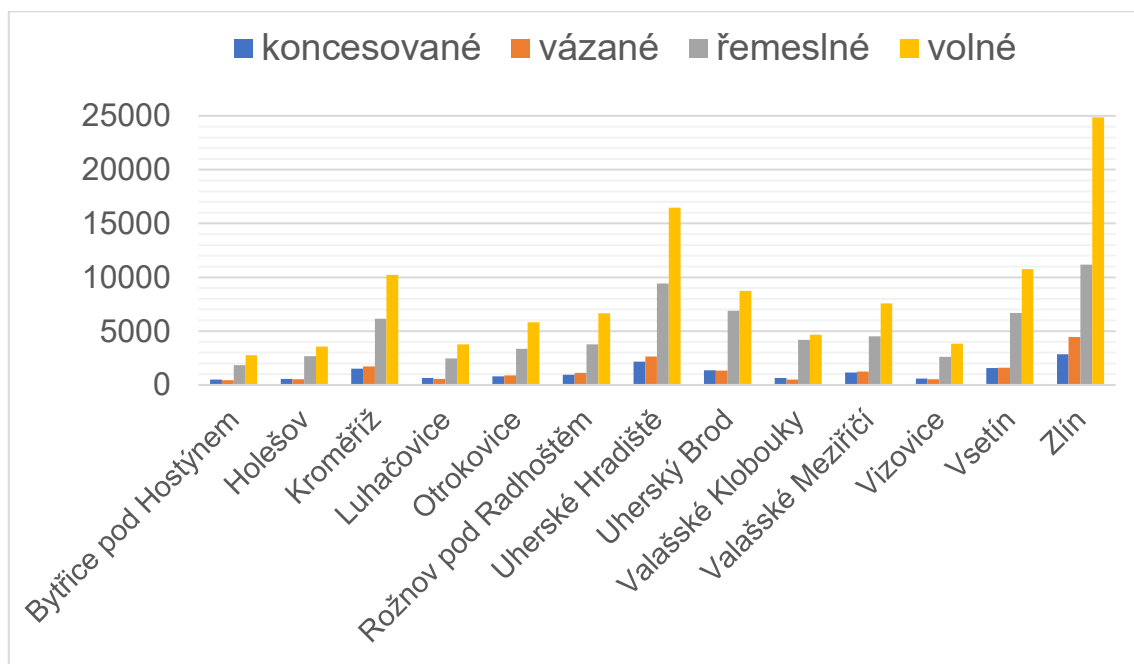
Tabulka 2 Počet podnikatelů a živností dle obecních živnostenských úřadů k 31.12.2022
(Zdroj: MPO)

Obecní živnostenský úřad	Počet podnikatelů	Počet platných ZO
Bystřice pod Hostýnem	3 352	5 536
Holešov	4 401	7 324
Kroměříž	12 184	19 627
Luhačovice	4 515	7 406
Otrokovice	6 932	10 852
Rožnov pod Radhoštěm	7 861	12 491
Uherské Hradiště	19 856	30 704
Uherský Brod	11 364	18 341
Valašské Klobouky	5 799	9 989
Valašské Meziříčí	8 972	14 481
Vizovice	4 620	7 567
Vsetín	12 982	20 609
Zlín	28 250	43 323
Celkem	131 088	208 250

Srovnáním celkového počtu podnikatelů v jednotlivých správních obvodech živnostenských úřadů Zlínského kraje bylo zjištěno, že nejvyšší počet osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění je ve správním obvodu Obecního živnostenského úřadu Zlín, a to 21,5 % z celkového počtu těchto osob. Obvodem s druhým největším počtem podnikatelů je správní obvod Obecního živnostenského úřadu Uherské Hradiště, kde bylo ve sledovaném období 15,1 % z celkového počtu podnikatelů. Naopak správním obvodem s nejnižším počtem podnikatelů je Obecní živnostenský úřad Bystřice pod Hostýnem, kde bylo k 31. 12. 2022 jen 2,5 % z celkového počtu podnikatelů ve Zlínském kraji. Pravděpodobně jedním z důvodů tohoto nízkého počtu může být i to, že se tento správní obvod řadí svou rozlohou mezi jedny z nejmenších v kraji.

Co se týká živnostenských oprávnění, byl jejich celkový počet v kraji 208 250, přičemž meziroční přírůstek činil 2 611 oprávnění (MPO, © 2023e). Pokud bychom se chtěli podívat, kde se nejvíce provedlo registrací k živnostenským oprávněním, rozhodně bychom mohli určit město Zlín. V následujícím grafu lze vidět, jaké bylo zastoupení jednotlivých druhů živností ve správních obvodech v roce 2022.

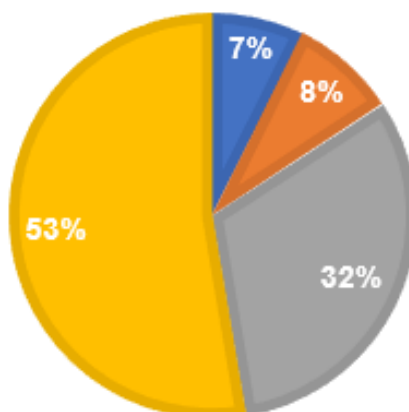
Graf 2 Zastoupení jednotlivých druhů živností dle obecních živnostenských úřadů k 31.12.2022 (Zdroj: KÚZK)

Je zřejmé, že ve všech obvodech převažuje živnost volná, následovaná živnostmi řemeslnými, dále živnosti vázané. Nejméně jsou zastoupeny živnosti koncesované. Jaký je celkový poměr druhů živností v kraji v roce 2022, je vyobrazeno níže ve výšečovém grafu.

Graf 3 Poměr druhů živností ve Zlínském kraji v roce 2022 (Zdroj: MPO)

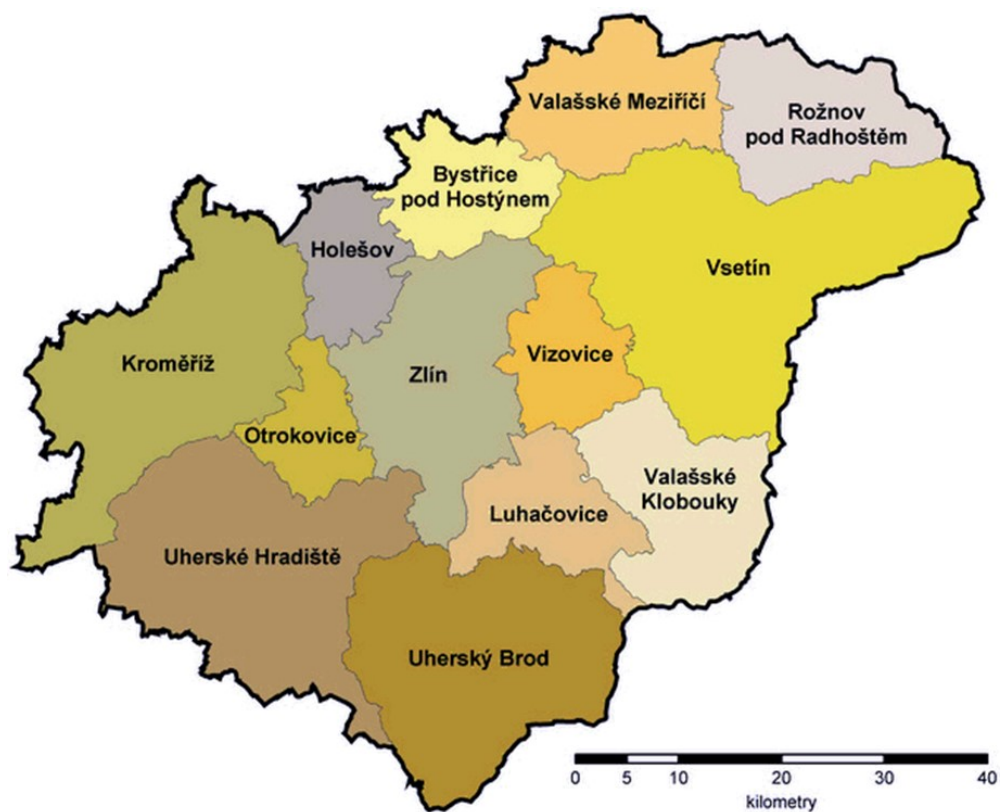
■ koncesované ■ vázané ■ řemeslné ■ volné

volná živnost	109 678
řemesla	65 730
vázané živnosti	17 543
koncese	15 299

10 SPRÁVA ŽIVNOSTENSKÉHO PODNIKÁNÍ VE ZLÍNSKÉM KRAJI

Ve Zlínském kraji vykonává správu živnostenského podnikání celkem třináct obecních živnostenských úřadů, a to ve městech, které mají statut tzv. obce s rozšířenou působností. Těmi jsou město Bystřice pod Hostýnem, Holešov, Kroměříž, Luhačovice, Otrokovice, Rožnov pod Radhoštěm, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Valašské Klobouky, Valašské Meziříčí, Vizovice, Vsetín a Zlín. Krajský živnostenský úřad Zlínského kraje je těmto obecním živnostenským úřadům nadřízen. Na obrázku č. 2 je zobrazeno rozdělení správních obvodů jednotlivých obecních živnostenských úřadů ve Zlínském kraji, kdy je patrné, že tyto obvody nemají stejnou velikost.

Obrázek 2 Správní obvody Zlínského kraje (Zdroj: ČSÚ)

10.1 Krajský živnostenský úřad Zlínského kraje

Krajský živnostenský úřad je oddělením Krajského úřadu Zlínského kraje, respektive Odboru právního a Krajského živnostenského úřadu. V oblasti živnostenského podnikání vykonává řídicí, koordinační, kontrolní a metodickou činnost vůči obecním živnostenským úřadům ve svém správním obvodu a provádí dozor nad dodržováním zákona o regulaci reklamy. Je odvolacím orgánem proti rozhodnutím obecních živnostenských úřadů ve Zlínském kraji. Nad rámec živnostenské agendy vykonává také agendu dobrovolných svazků obcí, válečných hrobů a pohřebnictví. Krajský živnostenský úřad ve Zlínském kraji má 5 pracovníků včetně vedoucího úřadu.

10.2 Obecní živnostenské úřady ve Zlínském kraji

Živnostenskou agendu v prvním stupni vykonávají na území Zlínského kraje tyto úřady:

1. Městský úřad Bystřice pod Hostýnem, odbor Obecní živnostenský úřad
  - úsek registrace
  - úsek kontrolně-správní
2. Městský úřad Holešov, odbor právní a Obecní živnostenský úřad
  - úsek registrace živností
  - úsek kontrolně-správní
3. Městský úřad Kroměříž, odbor Obecní živnostenský úřad
  - oddělení registrace živností
  - oddělení kontrolní a správní
4. Městský úřad Luhačovice, odbor finanční, oddělení živnostenské
5. Městský úřad Otrokovice, odbor evidenčně - správní, oddělení obecní živnostenský úřad
6. Městský úřad Rožnov pod Radhoštěm, odbor Obecní živnostenský úřad
  - úsek registrace
  - oddělení kontrolně-správní
7. Městský úřad Uherské Hradiště, Živnostenský odbor
  - oddělení registrace

- oddělení kontrolně-správní
8. Městský úřad Uherský Brod, Odbor obecního živnostenského úřadu
    - oddělení registrace
  9. Městský úřad Valašské Klobouky, Odbor technicko-správní, oddělení Obecní živnostenský úřad
  10. Městský úřad Valašské Meziříčí, odbor Obecní živnostenský úřad
  11. Městský úřad Vizovice, odbor Obecní živnostenský úřad
  12. Městský úřad Vsetín, odbor Obecní živnostenský úřad
    - oddělení registrace živností a živnostenského rejstříku
    - oddělení kontrolně-správní
  13. Magistrát města Zlína, Odbor živnostenský
    - oddělení registrace
    - oddělení kontrolně-správní

Obecní živnostenské úřady ve Zlínském kraji tvoří ve většině případů odbory městských úřadů a magistrátu města, přičemž se tyto odbory u některých úřadů dále člení na oddělení nebo úsek registrační a kontrolně správní. Výjimku tvoří pouze Městský úřad Otrokovice, kde obecní živnostenský úřad je pouze oddělením zařazeným pod Odbor evidenčně-správní, Městský úřad Valašské Klobouky, kde obecní živnostenský úřad nalezneme taktéž jako oddělení, a to Odboru technicko-správního a Městský úřad Luhačovice, u kterého je oddělení živnostenské podřazeno pod odbor finanční.

10.2.1 Činnost obecních živnostenských úřadů ve Zlínském kraji

Všechny živnostenské úřady v kraji zajišťují státní správu na úseku živnostenského podnikání včetně živnostenské kontroly a ukládání pokut za porušení povinností stanovených živnostenským zákonem, a také jsou provozovatelem živnostenského rejstříku. Vykonávají však i činnosti nad rámec své živnostenské agendy.

Přehled činností, které jednotlivé obecní živnostenské úřady ve Zlínském kraji vykonávají nad rámec živnostenské agendy:

- *Bystřice pod Hostýnem*: evidence zemědělského podnikatele, kontaktní místo veřejné správy – Czech POINT, vidimace a legalizace, správce tržiště (organizace, koordinace, kontrola).
- *Holešov*: evidence zemědělského podnikatele, cenová kontrola.
- *Kroměříž*: evidence zemědělského podnikatele, kontaktní místo veřejné správy – Czech POINT, vidimace a legalizace.
- *Luhačovice*: evidence zemědělského podnikatele, kontaktní místo veřejné správy – Czech POINT, cenová kontrola.
- *Otrokovice*: evidence zemědělského podnikatele, cenová kontrola.
- *Rožnov pod Radhoštěm*: evidence zemědělského podnikatele, kontaktní místo veřejné správy – Czech POINT, vidimace a legalizace, cenová kontrola, kontrola dle zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek (jako pověřený orgán obce).
- *Uherské Hradiště*: evidence zemědělského podnikatele, kontrola dle zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek (jako pověřený orgán obce).
- *Uherský Brod*: evidence zemědělského podnikatele, činnosti samosprávy (organizace stánkového prodeje na území města).
- *Valašské Klobouky*: evidence zemědělského podnikatele.
- *Valašské Meziříčí*: evidence zemědělského podnikatele, kontaktní místo veřejné správy – Czech POINT, projednávání přestupků dle zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, projednávání přestupků dle § 9 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích (přestupky na úseku podnikání).
- *Vizovice*: kontaktní místo veřejné správy – Czech POINT.
- *Vsetín*: evidence zemědělského podnikatele, cenová kontrola, projednávání přestupků dle § 9 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích (přestupky na úseku podnikání), spotřebitelské poradenství, kontrola tržního řádu.

- *Zlín*: evidence zemědělského podnikatele, kontaktní místo veřejné správy – Czech POINT, vidimace a legalizace, cenová kontrola, projednávání přestupků dle § 9 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích (přestupky na úseku podnikání), projednávání přestupků dle zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a zákona č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, je-li svěřeno obecnímu úřadu obce nebo obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, agenda editora ROS pro příspěvkové organizace zřízené městem, agenda dopravního úřadu pro taxislužbu, jednotné kontaktní místo.

10.2.2 Personální obsazení obecních živnostenských úřadů ve Zlínském kraji

Celkový počet pracovníků všech obecních živnostenských úřadů ve Zlínském kraji momentálně činí celkem 93 pracovníků. Jejich počet však postupem času klesá. V níže přiložené tabulce lze vidět vývoj jejich počtu za jednotlivé roky, kdy jsou zvýrazněny úřady, kde v průběhu let došlo k největšímu snížení v počtu pracovníků zaštiťujících živnostenskou agendu.

Tabulka 3 Vývoj počtu zaměstnanců obecních živnostenských úřadů ve Zlínském kraji – časová řada (Zdroj: vlastní zpracování dle údajů ObŽÚ)

Úřad	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Bystřice p. H.	6	5	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3
Holešov	6	6	6	6	6	5	5	5	5	5	5	5	5
Kroměříž	12	12	13	12	11	10	11	11	11	11	10	10	10
Luhačovice	5	4	4	4	5	4	4	4	4	4	4	3	3
Otrokovice	7	6	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4	4
Rožnov p. R.	8	8	7	8	7	8	8	8	8	8	6	6	6
Uh. Hradiště	12	13	13	13	13	11	13	12	12	11	11	12	10
Uh. Brod	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	9	10
Val. Klobouky	5	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3
Val. Meziříčí	7	7	7	7	7	7	6	6	6	6	6	6	6
Vizovice	5	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Vsetín	10	9	10	11	10	10	10	10	10	9	10	10	10
Zlín	19	19	19	19	19	18	19	20	19	20	20	19	20
Celkem	112	107	105	106	104	98	101	100	99	98	95	93	93

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že nejmenší počet pracovníků vykonávající živnostenskou agendu jsou 3, a to na živnostenském úřadě v Bystřici pod Hostýnem, Luhačovicích, Valašských Kloboukách a Vizovicích. Naopak největší počet pracovníků nalezneme

na živnostenském úřadě ve Zlíně, a to 20. K největšímu poklesu zaměstnanců v průběhu let došlo u Obecního živnostenského úřadu v Bystřici pod Hostýnem, a to z 6 na 3 zaměstnance.

Otázkou je, zda výše uvedené personální obsazení obecních živnostenských úřadů v kraji je stále dostatečné ke komplexnímu výkonu živnostenské správy, neboť jejich celkový počet klesl v průběhu let ze 112 na 93. Vzhledem k tomu, že jsou tito úředníci zaměstnanci územních samosprávných celků, určuje jejich počet samospráva. Tato úzká vazba na samosprávu a nemožnost přímého řízení výkonu státní správy vytváří mezi jednotlivými úřady rozdíly, kdy například přibližně rozlohou podobné správní obvody živnostenských úřadů mají odlišné počty pracovníků, či existuje nerovnoměrnost v počtu podnikatelů na počet úředníků v jednom správním obvodu. Jak lze vidět v níže přiloženém grafu č. 4, největší počet podnikatelů na jednoho úředníka nalezneme na Obecním živnostenském úřadě v Uherském Hradišti, či ve Valašských Kloboukách. Není však zřejmé, zda nedochází k přetížení úředníků na těchto úřadech, nebo naopak nevytíženosti například Obecního živnostenského úřadu v Holešově, kde počet podnikatelů na jednoho úředníka je výrazně nižší.

Graf 4 Počet podnikatelů na 1 úředníka obecního živnostenského úřadu v roce 2022 (Zdroj vlastní zpracování dle údajů ČSÚ)

V celém Zlínském kraji je 131 088 podnikatelů podnikajících v režimu živnostenského zákona a 93 úředníků obecních živnostenských úřadů, vykonávajících činnosti spojené s agendou živnostenského podnikání, z čehož vyplývá, že na jednoho referenta připadá

asi 1 400 podnikatelů. Tomuto průměru nejbližší odpovídá Obecní živnostenský úřad ve Zlíně. Vytíženost jednotlivých úřadů však lépe znázorňuje počet živnostenských oprávnění na jednoho úředníka, neboť tento ukazatel zohledňuje skutečnost, že podnikatelé mohou mít více živnostenských oprávnění (viz. Graf č. 5).

Graf 5 Počet živnostenských oprávnění na 1 úředníka obecního živnostenského úřadu v roce 2022 (Zdroj vlastní zpracování dle údajů ČSÚ)

Z počtu 208 250 platných živnostenských oprávnění v celém kraji spadá na jednoho pracovníka úřadu průměrně 2 239 živnostenských oprávnění. Tomuto průměru se značně vymykají obecní živnostenské úřady ve Valašských Kloboukách a Uherském Hradišti, kde případně na jednoho úředníka více jak 3 000 těchto oprávnění, oproti živnostenskému úřadu v Holešově, u kterého je ve srovnání s těmito úřady tento nápad poloviční.

Výše uvedené informace jsou však relativní, neboť podnikatel může činit veškerá svá podání týkající se jeho podnikání u kteréhokoli obecního živnostenského úřadu na území České republiky bez ohledu na své bydliště nebo místo podnikání či sídlo. Pouze při řešení správních deliktů podnikajících osob, rušení a pozastavování provozování živnosti a kontrolní činnosti je vždy příslušný živnostenský úřad podle sídla nebo místa činnosti podnikatele. To znamená, že je mnohem výstižnějším kritériem pro srovnání výkonů obecních živnostenských úřadů počet vydaných dokumentů a počet provedených kontrol, jak je uvedeno následovně.

10.2.3 Srovnání výkonů obecních živnostenských úřadů

V rámci práce bylo provedeno srovnání činnosti všech obecních živnostenských úřadů ve Zlínském kraji. Byla shromážděna data týkající se celkového počtu vydaných dokumentů každého jednotlivého obecního živnostenského úřadu a počet provedených kontrol, a to vše za rok 2022. Uvedené počty jsou součástí tabulky č. 4. Je třeba zmínit, že předmětná data znázorňují činnost, která je statisticky vykazatelná. Mimo tuto činnost však pracovníci živnostenských úřadů provádí i ve velké míře poradenskou a konzultační činnost, která však vykazována nebývá. Co se týká celkového počtu dokumentů, byly do něho zahrnuty veškeré dokumenty vydávané živnostenskými úřady v rámci jejich činnosti. Jedná se např. o výpisy ze živnostenského rejstříku, rozhodnutí o udělení koncese, vyznění o zápisu změn v živnostenském rejstříku, vyznění o přerušení nebo pokračování provozování živnosti, oznámení o zahájení správního řízení atd.

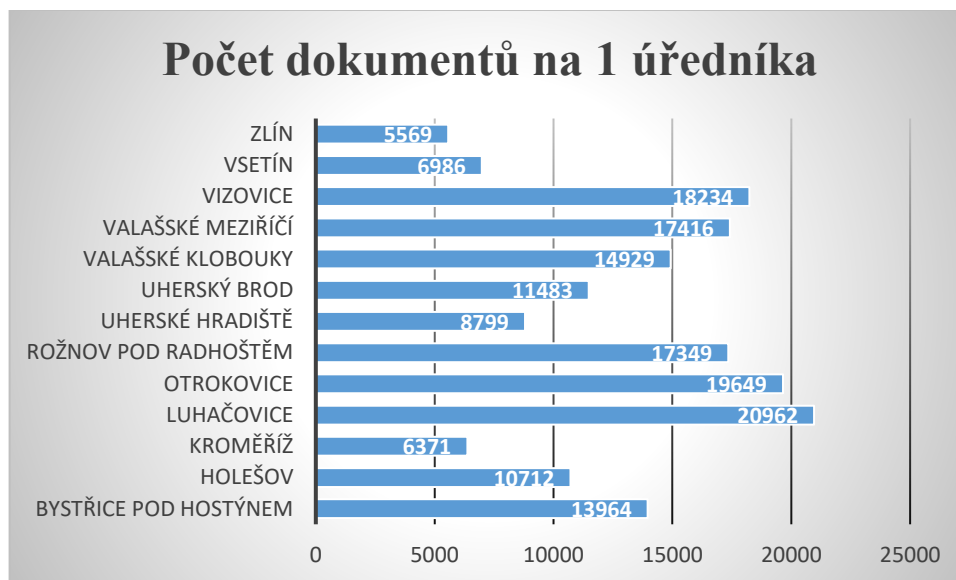
Tabulka 4 Celkový počet vydaných dokumentů a počet provedených kontrol obecních živnostenských úřadů ve Zlínském kraji za rok 2022 (Zdroj vlastní zpracování dle údajů ObŽÚ)

Obecní živnostenský úřad	Počet dokumentů	Počet kontrol
Bystřice pod Hostýnem	41 892	35
Holešov	53 563	210
Kroměříž	63 714	278
Luhačovice	62 888	15
Otrokovice	78 597	97
Rožnov pod Radhoštěm	104 097	215
Uherské Hradiště	87 996	378
Uherský Brod	114 830	412
Valašské Klobouky	44 787	22
Valašské Meziříčí	104 497	125
Vizovice	54 703	13
Vsetín	69 866	399
Zlín	111 397	83
celkem	992 827	2282

Celkový počet vydaných dokumentů za rok 2022 všemi obecními živnostenskými úřady ve Zlínském kraji je 992 827. Nejvíce dokumentů bylo vydáno na Obecním živnostenském úřadě v Uherském Brodě a nejméně v Bystřici pod Hostýnem. Vzhledem k tomu, že uvedené úřady mají rozdílně velké správní obvody a různý počet referentů vykonávajících činnosti spojené s živnostenskou agendou, byl pro posouzení výkonů jednotlivých obecních živnostenských úřadů přepočten počet vydaných dokumentů a kontrol konkrétního obecního

živnostenského úřadu na jednoho referenta tohoto úřadu. V následujících grafech lze vidět celkové srovnání.

Graf 6 Počet vydaných dokumentů na jednoho úředníka obecního živnostenského úřadu v roce 2022 (Zdroj vlastní zpracování)

Graf 7 Počet provedených kontrol na jednoho úředníka obecního živnostenského úřadu v roce 2022 (Zdroj vlastní zpracování)

Srovnáním údajů uvedených v grafu č. 6 je patrné, že nejvyšší počet vydaných dokumentů přepočtených na jednoho úředníka za rok 2022 měl Obecní živnostenský úřad v Luhačovicích, a to 20 962 dokumentů, dále pak úřad v Otrokovicích s 19 649 dokumenty

a ve Vizovicích s 18 234 dokumenty. Nejmenší počet těchto dokumentů nalezneme na úřadě ve Zlíně, kde připadá na jednoho referenta pouze 5 569 dokumentů.

Dále pak lze z grafu č. 7 vidět, že nejvyšší počet kontrol přepočtených na jednoho referenta za rok 2022 měl Obecní živnostenský úřad v Holešově, a to 42 kontrol. Následně druhý největší počet měl s 41 kontrolami úřad v Uherském Brodě. Živnostenské úřady ve Zlíně a ve Vizovicích vykazují naopak pouze 4 kontroly na jednoho úředníka.

Výše uvedeným srovnáním bylo zjištěno, že mezi živnostenskými úřady v kraji jsou velké rozdíly. Průměrný počet dokumentů přepočtených na jednoho úředníka v celém Zlínském kraji činí cca 10 675. Z informací z grafu č. 6 je patrné, že počty dokumentů přepočtených na jednoho referenta jsou na obecních živnostenských úřadech v Luhačovicích, v Otrokovicích a ve Vizovicích nad celkovým průměrem v kraji. Počet dokumentů v Luhačovicích činí 196 % průměrné relace v kraji, v Otrokovicích pak 184 % a ve Vizovicích 170 %. Naopak pod tento průměr můžeme zařadit živnostenské úřady ve Zlíně s 52 % a Kroměříži s 60 % průměrné relace v kraji.

Co se týká počtu kontrol, bylo zjištěno, že obecní živnostenské úřady, které mají vysoký počet dokumentů na jednoho úředníka jako Luhačovice a Vizovice mají nízký počet kontrol, tj. v daném případě 15 a 13 kontrol za rok. Naopak živnostenské úřady s vysokým počtem kontrol jako Vsetín, který jich má 399 za rok či Uherské Hradiště s 378 kontrolami, mají spíše počet dokumentů na jednoho úředníka nižší. Obecně tak lze konstatovat, že úřady, které jsou administrativně méně vytížené, mají víc času na výkon kontrolní činnosti.

Z celkového porovnání výkonů jednotlivých obecních živnostenských úřadů vyplývá, že nejvýkonnějším úřadem, co do počtu vydaných dokumentů a počtu provedených kontrol je Obecní živnostenský úřad v Uherském Brodě.

Naopak méně výkonným se zdá být Obecní živnostenský úřad ve Zlíně, neboť má nejnižší počet vydaných dokumentů a provedených kontrol na jednoho úředníka. V dané případě je zapotřebí však také přihlídnout ke skutečnosti, že tyto počty ovlivňuje i množství činností, které tento úřad vykonává nad rámec živnostenské agendy, oproti jiným obecním živnostenským úřadům v kraji.

Jednoznačně za administrativně přetížené úřady lze považovat úřad v Luhačovicích, Otrokovicích a Vizovicích. Tyto úřady disponují pouze počtem tří zaměstnanců vykonávajících živnostenskou agendu, přičemž během let došlo u nich také k největšímu personálnímu poklesu, jak bylo uvedeno v předchozí kapitole. Je patrné, že jsou tyto úřady

personálně poddimenzované a vyšší administrativní vytíženost si kompenzují snižováním počtu kontrolních akcí. Nelze si nepovšimnout toho, že i když jejich správní obvody patří k těm menším v kraji, je počet jimi vydaných dokumentů víceméně srovnatelný s počty dokumentů vydanými úřady, které vykonávají živnostenskou správu pro větší správní obvody a disponují i trojnásobným počtem zaměstnanců, jako například živnostenský úřad v Kroměříži, který však má oproti těmto uvedeným úřadům několikanásobně vyšší počet provedených kontrol.

11 ANALÝZA KONTROLNÍ ČINNOSTI OBECNÍCH ŽIVNOSTENSKÝCH ÚŘADŮ VE ZLÍNSKÉM KRAJI

Pro analýzu kontrolní činnosti jednotlivých obecních živnostenských úřadů byly tyto úřady požádány o zaslání dat a výstupů z jejich činnosti. Všechny úřady byly dotazovány na počet pracovníků úřadu na úseku kontroly, dále o sdělení, kolik bylo v roce 2022 provedeno jejich úřadem kontrol a uloženo pokut. Co se týká provedených kontrol, bylo dále zjišťováno, zda tyto byly vykonány na živnostenském úřadě nebo přímo v místě provozovny či společně s Českou obchodní inspekcí. Veškerá získaná data jsou zanesena v následujících tabulkách, které jsou součástí této kapitoly.

V rámci podání uceleného pohledu na tuto problematiku je však třeba úvodem osvětlit, že obecní živnostenské úřady ve Zlínském kraji provedou každoročně kontrolu u více jak 2 500 živnostníků. Výrazný propad v počtu provedených kontrol, jak je znázorněno v grafu č. 8, nastal v roce 2020, kdy byly kontroly podnikatelů výrazně omezeny z důvodu nepříznivé epidemické situace způsobené pandemií Covid-19. V roce 2021 však počet provedených kontrol začal pomalu stoupat. Pozvolný nárůst těchto kontrol byl zaznamenán taktéž i v roce 2022 a dle všeho bude pokračovat tento vývoj opět i v roce 2023, kdy počet provedených kontrol by se měl navrátit k počtům jako před vypuknutím pandemie.

Graf 8 Počet provedených kontrol obecních živnostenských úřadů ve Zlínském kraji - časová řada (Zdroj: vlastní zpracování dle údajů KŽÚ)

11.1 Srovnání kontrolní činnosti obecních živnostenských úřadů ve Zlínském kraji v roce 2022

V níže uvedené tabulce č. 4 jsou uvedeny počty pracovníků jednotlivých obecních živnostenských úřadů, kteří vykonávají kontrolní činnost. Je třeba však uvést, že u živnostenských úřadů ve Valašských Kloboukách, Vizovicích a v Luhačovicích se tyto pracovníci nezabývají pouze kontrolní činností, ale vykonávají zároveň i agendu registrace, což významně ovlivňuje rozsah jejich kontrolní činnosti. Vliv na počet provedených kontrol má také to, že na kontrole podnikatele v místě jeho provozovny pracují obvykle kontrolní pracovníci společně ve dvojici, přičemž výkon kontrolní činnosti na živnostenském úřadě je prováděn samostatně jedním pracovníkem. Pro objektivní srovnání kontrolní činnosti, proto byly do tabulky také zahrnuty i počty provedených kontrol přímo v místě provozovny a dále na živnostenském úřadě. Do statistiky kontrol nebyly zahrnuty živnostenské kontroly, které nebyly zahájeny, nebo byla kontrolní zjištění postoupena jiným správním orgánům nebo živnostenským úřadům do jiných správních obvodů aj.

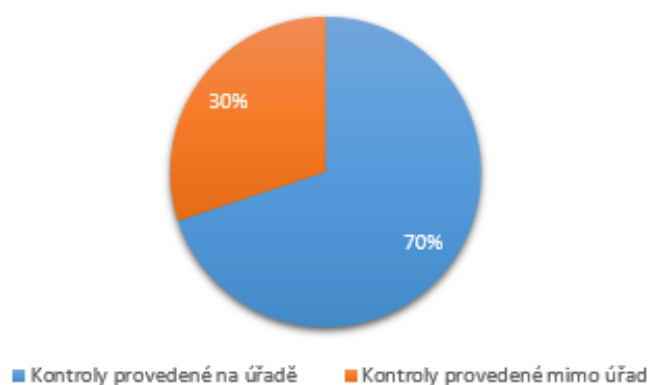
Tabulka 5 Počet pracovníků kontroly a počet kontrol obecních živnostenských úřadů za rok 2022 (Zdroj: vlastní zpracování dle údajů ObŽÚ)

Obecní živnostenský úřad	Počet pracovníků kontroly	Počet kontrol: úřad	Počet kontrol: mimo úřad	Počet kontrol: celkem
Bystřice pod Hostýnem	1	3	32	35
Holešov	2	184	26	210
Kroměříž	5	157	121	278
Luhačovice	2	7	8	15
Otrokovice	2	78	19	97
Rožnov pod Radhoštěm	2	188	27	215
Uherské Hradiště	6	262	116	378
Uherský Brod	6	303	109	412
Valašské Klobouky	2	0	22	22
Valašské Meziříčí	2	72	53	125
Vizovice	1	4	9	13
Vsetín	4	330	69	399
Zlín	8	7	76	83
Zlínský kraj celkem	43	1595	687	2282

Z údajů uvedených v tabulce č. 9 vyplývá, že živnostenská kontrola ve Zlínském kraji v roce 2022 probíhala z velké části na živnostenském úřadě, pouze z 30 % byla kontrola vykonána přímo u podnikatele, jak je znázorněno na následujícím grafu.

Graf 9 Struktura živnostenských kontrol ve Zlínském kraji v roce 2022 (Zdroj: vlastní zpracování dle údajů ObŽÚ)

Kontroly obecních živnostenských úřadů za rok 2022

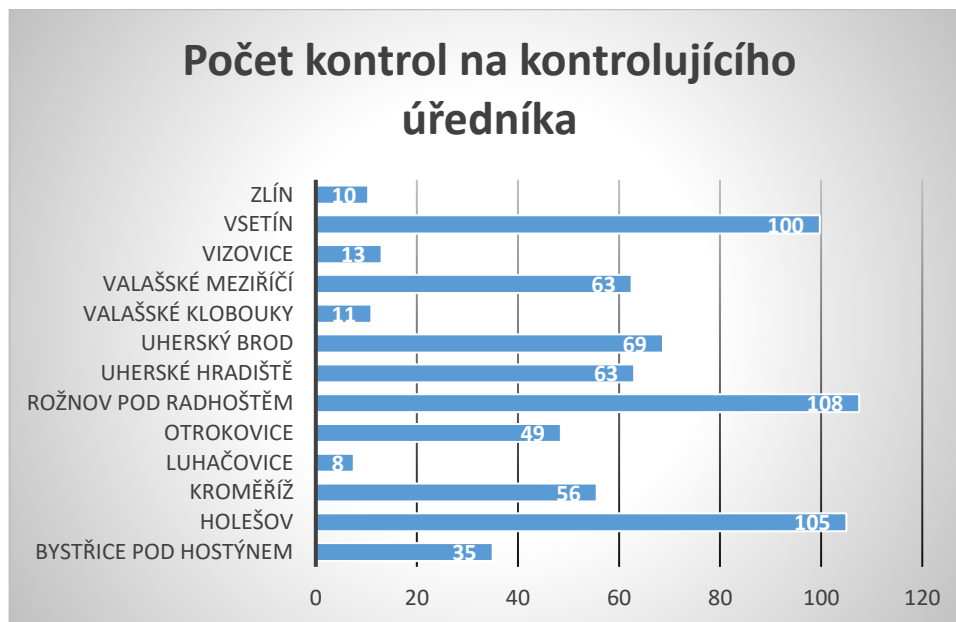

Vysoký poměr výkonu kontrolní činnosti na živnostenském úřadě vykazují zejména úřady v Holešově, Rožnově pod Radhoštěm a Vsetíně, kde tak činí víc jak 80 % jejich kontrolní činnosti. Vzhledem k tomu, že se jedná zejména o kontrolu dokladů podnikatele, není zaměření pouze na tento typ výkonu kontroly úplně uspokojivé. Dostavení se na kontrolující úřad může být pro podnikatele v daném správním obvodu zatěžující, i když tuto skutečnost jistě ovlivní do budoucna využívání povinně zřizovaných datových schránek podnikatelům, kteří pak nebudou nuceni kontrolované doklady kontrolujícímu úřadu fyzicky dokládat.

Obecně by však kontrolující úředníci měly z větší části provádět svou kontrolní činnost přímo u podnikatele, a to zejména v místě jeho provozovny, neboť mohou dosáhnout komplexnějšího výkonu kontroly. Mezi úřady, které naopak směřují svůj výkon kontroly zejména do terénu, se řadí obecní živnostenské úřady ve Zlíně a v Bystřici pod Hostýnem. Dokonce u živnostenského úřadu ve Valašských Kloboukách je tento výkon 100 %. Lze se však domnívat, že vzhledem k tomu, že tento úřad vykazuje velmi nízký počet kontrol a zaměstnanci tohoto úřadu pověřeni kontrolní činností vykonávají primárně agendu registrace, nejedná se tak z jejich strany o kontroly prováděné z vlastní iniciativy, ale spíše v reakci na obdržený podnět.

Pro výstižnější posouzení výkonů kontrolní činnosti jednotlivých obecních živnostenských úřadů byly počty provedených kontrol přepočteny na jednoho referenta pověřeného výkonem kontrolní činnosti. Výsledná data jsou znázorněna v grafu č. 10.

Graf 10 Počet provedených kontrol na jednoho úředníka obecního živnostenského úřadu pověřeného kontrolou v roce 2022 (Zdroj: vlastní zpracování dle údajů ObŽÚ)

Průměrný počet kontrol přepočtených na jednu kontrolující osobu v celém kraji je 53. Tomuto průměru odpovídá nejbližše Obecní živnostenský úřad v Kroměříži. Jak znázorňuje graf č. 10, počty kontrol ve Vsetíně, Rožnově pod Radhoštěm a Holešově se téměř dvojnásobně vymykají celkové průměrné relaci v kraji. Naopak počet kontrol na jednoho kontrolujícího úředníka je velmi podprůměrný v Luhačovicích, Valašských Kloboukách a ve Vizovicích, což je zřejmě způsobeno tím, jak bylo výše uvedeno, že pracovníci těchto úřadů vykonávají zejména agendu registrace, a to se významně projevuje na rozsahu jejich kontrolní činnosti. Překvapením je však Obecní živnostenský úřad ve Zlíně, který má k dispozici 8 pracovníků zabývajících se kontrolou, avšak jeho vykazovaná kontrolní činnost je extrémně podprůměrná. Dá se tak usuzovat, že uvedené počty kontrol spíše vypovídají o aktivitě konkrétních živnostenských úřadů, než o tom, kolik má úřad k dispozici pracovníků na provádění kontrolní činnosti.

11.2 Společné kontroly obecních živnostenských úřadů ve Zlínském kraji a České obchodní inspekce

Mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu a Českou obchodní inspekcí je uzavřena Dohoda o koordinaci výkonu kontrolní činnosti. Na začátku každého roku vždy proběhne setkání zástupců krajských živnostenských úřadů Jihomoravského a Zlínského kraje a ředitele České obchodní inspekce, Inspektorátu pro Jihomoravský a Zlínský kraj. Z důvodu nepříznivé epidemické situace způsobené pandemií Covid-19 byly společné kontroly v letech 2020-2021 omezeny. Na jednání v roce 2022 bylo dohodnuto, že po dvou letech omezení společných kontrol, bude ve společných kontrolách pokračováno od druhého pololetí 2022. Současně byla stanovena témata společných kontrol, která byla zaměřena na kontroly provozoven oční optiky, bazarů a zastaváren. V roce 2022 proběhlo celkem ve Zlínském kraji 36 společných kontrol. Pro rok 2023 je ve Zlínském kraji a Jihomoravském kraji dohodnut plán minimálně dvou společných kontrol pro každý obecní živnostenský úřad. Společné kontroly v roce 2023 jsou zaměřeny na provozovatele květinářství, pneuservisů, kosmetiky a činností porušujících integritu lidské kůže.

Tabulka 6 Celkový počet provedených společných kontrol obecních živnostenských úřadů ve Zlínském kraji a České obchodní inspekce za rok 2022 (Zdroj: vlastní zpracování dle údajů ObŽÚ)

Obecní živnostenský úřad	Počet kontrol
Bystřice pod Hostýnem	2
Holešov	2
Kroměříž	2
Luhačovice	2
Otrokovice	2
Rožnov pod Radhoštěm	2
Uherské Hradiště	2
Uherský Brod	2
Valašské Klobouky	2
Valašské Meziříčí	2
Vizovice	2
Vsetín	12
Zlín	2
Zlínský kraj celkem	36

Z výše uvedené tabulky č. 5 je zřejmé, že počet společných kontrol v rámci uzavřené dohody je za rok 2022 na obecních živnostenských úřadech poměrně nízký. Výjimkou je pouze

Obecní živnostenský úřad ve Vsetíně, který provedl ve spolupráci s Českou obchodní inspekcí 12 společných kontrol. Z rozhovoru s kontrolními úředníky jednotlivých obecních živnostenských úřadů vyplynulo, že v praxi tento poměrně malý počet je způsoben skutečností malého počtu inspektorů České obchodní Inspekce, kteří jsou příslušní k provádění kontrol v rámci celého kraje. V několika případech dokonce spolupráce nefungovala, což mělo za výsledek, že k naplánovaným společným kontrolám nedošlo z důvodu nedostavení se inspektora České obchodní inspekce. K zefektivnění této spolupráce by tak do budoucna určitě přispělo navýšení počtu těchto inspektorů.

11.3 Řízení o přestupcích a správní tresty

Obecní živnostenské úřady ve Zlínském kraji byly požádány, aby poskytly informace ohledně svých kontrolních zjištění týkajících se pouze porušení povinností vyplývajících ze živnostenského zákona. I když jsou jejich kontroly zaměřeny i na dodržování povinností dalších právních předpisů, jako zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, zákonů regulující prodej lihovin a tabákových výrobků či v oblasti cenové kontroly aj., nebude se práce těmito možnými přestupky z jiných předpisů než živnostenského zákona dále zabývat. Důležité je zmínit, že ne všechna protiprávní jednání podnikatelů vyplynou přímo z živnostenské kontroly. Některá správní řízení jsou zahajována kontrolními pracovníky živnostenského úřadu ex offo, a to na základě právních událostí, které jim předcházejí. Jedná se o události jako např. ustanovení nového odpovědného zástupce v případě, kdy ukončil stávající odpovědný zástupce svoji funkci a podnikatel neustanovil nového apod. I tyto úřední postupy jsou v dikci kontrolního orgánu.

Z poskytnutých informací vyplynulo, že při kontrolách v roce 2022 bylo v celém Zlínském kraji zjištěno 474 porušení živnostenského zákona, přičemž bylo v následném správním řízení uloženo 5 napomenutí a 335 pokut. Jiné správní tresty uloženy nebyly. Uznání podnikatele vinným ze spáchání přestupku bylo ve velké většině případů řešeno příkazem na místě. Nejčastější přestupky podnikatelů v daném roce se týkaly:

- neoznámení zahájení nebo ukončení provozování živnosti v provozovně předem živnostenskému úřadu (přestupek dle 62 odst. 1 písm. e) bod 2 živnostenského zákona),
- neoznačení provozovny zákonem stanovenými údaji (přestupek dle § 62 odst. 1 písm. g) živnostenského zákona),

- neoznámení adresy pro vypořádání případných závazků při ukončení činnosti v provozovně živnostenskému úřadu (přestupek dle § 62 odst. 1 písm. u) živnostenského zákona),
- neoznačení sídla nebo odštěpného závodu (přestupek dle § 62 odst. 1 písm. k) živnostenského zákona).

Co se týká podnikání fyzické nebo právnické osoby bez příslušného živnostenského oprávnění, bylo toto protiprávní jednání v roce 2022 v celém Zlínském kraji zjištěno pouze v 18 případech.

V celkovém součtu byly v přestupkovém řízení na území kraje uloženy pokuty ve výši 1 215 900 Kč. Z přiloženého přehledu je patrné, že nejvíce na pokutách bylo vybráno ve správním obvodu Obecního živnostenského úřadu ve Vsetíně, a to celkem 425 000 Kč. Ve Valašských Kloboukách nebyla v daném roce živnostenskou kontrolou uložena pokuta žádná. Následně se vybrané pokuty stanou příjmem daného města.

Tabulka 7 Celkový součet uložených pokut obecními živnostenskými úřady ve Zlínském kraji za rok 2022 (Zdroj: vlastní zpracování dle údajů ObŽÚ)

Obecní živnostenský úřad	Pokuty celkem v Kč
Bystřice pod Hostýnem	11 500
Holešov	40 100
Kroměříž	113 000
Luhačovice	2 500
Otrokovice	40 000
Rožnov pod Radhoštěm	39 300
Uherské Hradiště	242 000
Uherský Brod	220 000
Valašské Klobouky	0
Valašské Meziříčí	28 300
Vizovice	9 200
Vsetín	425 000
Zlín	45 000
Zlínský kraj celkem	1 215 900

12 SHRUTÍ ANALYTICKÉ ČÁSTI

Z výše provedené analýzy bylo zjištěno, že Zlínský kraj má podnikatelskou tradici a je pro podnikatele atraktivním místem. Ve srovnání s ostatními kraji má momentálně nejnižší nezaměstnanost a věková struktura je zde stále příznivá, neboť průměrný věk obyvatel se pohybuje okolo 43 let. Nedostatkem regionu je však jeho zaostalý dopravní rozvoj.

Z veřejně přístupných dat MPO (© 2023e) plyne, že v roce 2022 ve Zlínském kraji bylo evidováno 131 088 podnikatelů podnikajících na základě živnostenského oprávnění, přičemž živnostenské úřady registrovaly 208 250 platných živností. Z druhů živností tvoří největší podíl v kraji živnost volná, a to 53 % z celkového počtu živností. Následovně pak druhé největší zastoupení tvoří živnosti řemeslné, a to 32 %. Nejméně jsou zastoupeny živnosti vázané a koncesované, které tvoří pouze okolo 7-8 %. Provedeným srovnáním celkových počtů v jednotlivých správních obvodech bylo zjištěno, že nejvyšší počet osob podnikajících na základě živnostenského oprávnění a také nejvíce registrací živnostenských oprávnění je evidováno ve správním obvodu města Zlína, nejméně pak v obvodu města Bystřice pod Hostýnem. I když ze statistiky vyplývá, že ve Zlínském kraji počet podnikatelů neustále roste, lze v následujícím roce naopak očekávat zredukování tohoto počtu o podnikatelsky neaktivní subjekty, neboť z důvodu povinného zřizování datových schránek živnostníkům, dochází od počátku tohoto roku k masivnímu rušení živnostenských oprávnění právě osobami v poproduktivním věku.

Co se týká současného organizačního uspořádání a fungování živnostenských úřadů ve Zlínském kraji, bylo zjištěno, že na území tohoto kraje zajišťuje správu živnostenského podnikání celkem třináct obecních živnostenských úřadů, a to ve městech, které mají statut tzv. obce s rozšířenou působností. Těmto obecním živnostenským úřadům je pak nadřízen Krajský živnostenský úřad Zlínského kraje.

Následně byly podrobněji analyzovány obecní živnostenské úřady v kraji, kdy bylo provedeno srovnání těchto úřadů dle vybraných kritérií. Z výsledků vyplynulo, že existují mezi jednotlivými úřady rozdíly týkající se nejen velikosti jednotlivých správních obvodů, personálního obsazení, ale i rozsahu činností jednotlivých obecních živnostenských úřadů a jejich výkonů.

Bylo zjištěno, že kromě živnostenské agendy, vykonávají všechny obecní živnostenské úřady i činnosti nad její rámec. Z přehledu těchto činností vyplynulo, že nejčastěji úřady

mají na starost navíc agendu evidence zemědělského podnikatele, cenové kontroly, či zaštiťují kontaktní místo veřejné správy – Czech POINT. Nejvíce činností nad rámec vykonává v porovnání s ostatními živnostenskými úřady na území kraje Obecní živnostenský úřad ve Zlíně. Tento úřad má však také k dispozici oproti ostatním živnostenským úřadům dvojnásobný počet zaměstnanců.

Pro zajištění komplexního výkonu živnostenské správy není minimální počet úředníků u jednoho úřadu stanoven. Vliv na počet úředníků živnostenských úřadů má samospráva daného úřadu. Z personálního hlediska bylo zjištěno, že v celém Zlínském kraji momentálně vykonává činnost spojenou s agendou živnostenského podnikání 93 zaměstnanců obecních živnostenských úřadů. Jejich počet však neustále klesá. Stále horší personální obsazení, kde počet pracovníků obecních živnostenských úřadů se v některých případech rovná 3, je patrné pozorovat i v souvislosti s existencí těchto úřadů už ne jako odborů městských úřadů, ale pouze jako oddělení zařazených pod různé nesouvisející odbory, a to např. technicko-správní, finanční apod. Je nutné však poznamenat, že zákonem o živnostenských úřadech je stanoveno, že obecní živnostenské úřady mají být do organizační struktury zařazeny jako samostatné odbory. Konkrétně však u městských úřadů v Luhačovicích, Otrokovicích a Valašských Kloboukách tomu tak není v souladu s tímto zákonem.

Z provedené analýzy vyplynulo, že mezi zkoumanými obecními živnostenskými úřady existuje nerovnoměrnost v počtu podnikatelů a živnostenských oprávnění na počet úředníků v jednom správním obvodu. V roce 2022 v kraji na jednoho referenta připadlo v průměru asi 1 400 podnikatelů a 2 239 živnostenských oprávnění, kdy z tohoto hlediska se jeví jako velmi podprůměrný úřad v Holešově a naopak velmi vytížený úřad ve Valašských Kloboukách. Srovnáním počtu zpracovaných dokumentů obou těchto úřadů však vyšlo najevo, že mezi nimi není v tomto ohledu velký rozdíl. I když na jednoho referenta živnostenského úřadu v Holešově sice připadá menší počet podnikatelů a živnostenských oprávnění, co se týká vydaných dokumentů, tak těchto úřadů zpracuje téměř o 8 500 více, než právě úřad ve Valašských Kloboukách. Vzhledem k tomu je mnohem výstižnějším kritériem pro srovnání výkonů obecních živnostenských úřadů počet vydaných dokumentů a počet provedených kontrol, neboť podnikatel může činit veškerá svá podání týkající se jeho podnikání u kteréhokoli obecního živnostenského úřadu na území České republiky bez ohledu na své bydliště nebo místo podnikání či sídla. Z tohoto důvodu je počet evidovaných podnikatelů a živnostenských oprávnění ve správním obvodu jako ukazatel

pro vytíženost jednotlivých úřadů velmi relativní. A dle názoru autorky této práce by se počet zaměstnanců živnostenského úřadu od něj neměl odvíjet.

Pro srovnání výkonů jednotlivých živnostenských úřadů byl tak přepočten počet vydaných dokumentů a kontrol konkrétního obecního živnostenského úřadu na jednoho referenta daného úřadu. Uvedeným srovnáním vyplynulo, že obecní živnostenské úřady, které mají vysoký počet dokumentů na jednoho úředníka, tedy jsou administrativně více vytížené, vykazují nízký počet kontrol a naopak ty, které jsou administrativně méně vytížené, mají víc času na výkon kontrolní činnosti. V celkovém porovnání výkonů jednotlivých obecních živnostenských úřadů vyplývá, že nejvýkonnějším úřadem, co do počtu vydaných dokumentů a zároveň počtu provedených kontrol je Obecní živnostenský úřad v Uherském Brodě. Tento úřad má k dispozici stabilně 10 zaměstnanců, z toho 6 se zabývá výkonem kontrolní činnosti. V roce 2022 připadlo na úředníka tohoto živnostenského úřadu průměrně 11 483 dokumentů, což je mírný nadprůměr oproti průměrnému počtu vydaných dokumentů přepočtených na jednoho úředníka v celém Zlínském kraji, který odpovídá cca 10 675 dokumentům. Jeví se, že personální obsazení tohoto úřadu je tak v daném případě optimální pro výkon živnostenské správy.

Naopak prostřednictvím analýzy se ukázalo, že živnostenské úřady disponující pouze počtem tří zaměstnanců vykonávajících živnostenskou agendu jsou personálně poddimenzované, což má v důsledku za následek administrativní přetížení referenta daného úřadu a menší počet provedených kontrol podnikatelů v daném správním obvodu. Konkrétně s tímto personálním obsazením se jedná o živnostenské úřady v Luhačovicích, Bystřici pod Hostýnem, Vizovicích a Valašských Kloboukách, přičemž je nutno dodat, že kromě Bystřice pod Hostýnem vykonávají kontrolní pracovníci uvedených úřadů současně i agendu registrace. Nelze tak v daném případě konstatovat, že je v těchto správních obvodech uvedených úřadů dostatečně vykonávána živnostenská správa, neboť kontrolní činnost je zde značně zanedbána.

Dále se analýza podrobněji zabývala kontrolní činností jednotlivých živnostenských úřadů v kraji, kdy bylo provedeno porovnání této činnosti na úřadě a mimo něj a byl spočítán průměr kontrol na jednoho pracovníka pověřeného kontrolou daného živnostenského úřadu. Z provedeného rozboru opět vyplynulo, že nedostatky v personálním obsazení si některé živnostenské úřady kompenzují snižováním počtu výjezdních kontrolních akcí, přičemž provádí spíše z větší části svou kontrolní činnost přímo na úřadě. Vzhledem k tomu, že z informací poskytnutých jednotlivými úřady vyplynulo, že jedním z nejčastějších

kontrolních zjištěných porušení povinností podnikatele vyplývajících ze živnostenského zákona je neoznačení provozovny nebo jeho sídla, není v tomto směru žádoucí, aby výkon živnostenské kontroly byl z 70% prováděn na úřadě, tak jak tomu bylo například ve Zlínském kraji v minulém roce, neboť tak nelze dodržování těchto povinností účinně kontrolovat. Do budoucna by se dle názoru autorky měla živnostenská kontrola ve Zlínském kraji spíše orientovat do terénu, a to i z důvodu toho, že se dá očekávat v souvislosti s povinným zavedením datových schránek a momentálním masivním rušením živnostenských oprávnění, že bude přibývat osob, které budou podnikat právě bez živnostenských oprávnění. Dle ekonomy Kovandy se předpokládá, že půjde zejména o zkušené instalatéry, elektrikáře, topenáře, truhláře či třeba zedníky v čerstvém důchodovém věku, pro které je zřízení datové schránky zátěží, a tak přejdou do šedé ekonomiky, kdy si budou za své služby nechávat platit hotově a bez dokladu (iDnes, @ 2023). Za minulý rok bylo živnostenskými úřady v celém kraji zjištěno 18 případů podnikání bez příslušného živnostenského oprávnění.

Zvýšit by se měl obecně také počet kontrol. Průměrný počet 53 kontrol na jednu kontrolující osobu v celém kraji za minulý rok vypovídá spíše o slabším výkonu této kontrolní činnosti. Neopomenutelným faktem však je, že počet provedených kontrol se teprve zotavuje z jeho výrazného propadu v době pandemie Covidu-19, a proto se předvídá, že počet kontrol do budoucna ještě naroste. Zejména by se tak mělo stát u Obecního živnostenského úřadu ve Zlíně, u kterého je vykazovaná kontrolní činnost extrémně podprůměrná na to, že má k dispozici největší počet kontrolních pracovníků ve srovnání s ostatními úřady.

Z analýzy vyplynulo, že by bylo vhodné také zintenzivnit počet společných kontrol realizovaných s Českou obchodní inspekcí. I když tato spolupráce byla opět obnovena po omezení v době pandemie teprve v polovině roku 2022, byl pro následující rok dohodnut pouze počet 2 společných kontrol pro každý obecní živnostenský úřad v kraji. Důvodem zřejmě je, že Česká obchodní inspekce je limitována počtem svých inspektorů.

Závěrem analýzy bylo zjištěno, že příjem daného města z vybraných pokut z kontrolní činnosti se také odvíjí od počtu provedených kontrol, kdy například Obecní úřad ve Vsetíně s počtem 399 kontrol za minulý rok vybral na uložených pokutách celkem 425 000 Kč, za to živnostenský úřad v Luhačovicích s počtem 15 kontrol za rok pouze částku 2 500 Kč. Není však primárně účelem úřadu „vydělávat“ na pokutách a už vůbec by se neměl k větší kontrolní aktivitě zaměstnanec kontroly motivovat prostřednictvím množství uložených pokut. Rozhodnout o tom, jaký správní trest a v jaké výměře bude pachateli přestupku

uložen, náleží do pravomoci kontrolora. Ten však musí postupovat při ukládání správního trestu dle zákonných požadavků. Jeho úvaha o správním trestu by měla být v souladu s kritérii obsaženými v § 37 až § 40 zákona o odpovědnosti za přestupky, kdy by měl přihlídnout k povaze a závažnosti přestupku, k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem, a k dalším skutečnostem, které v průběhu řízení zjistí. Smyslem a účelem správního trestu uloženého obviněnému není pouze jeho represivní postih, ale také preventivní působení na něho v tom směru, aby se obdobného jednání v budoucnosti vyvaroval. Uložená pokuta musí být tak adekvátní dané věci, aby nebyla pro podnikatele přímo likvidační. Ústavní soud v tomto směru uvedl, že „*zákonem stanovená minimální výše pokuty musí být nastavena tak, aby umožňovala alespoň do určité míry zohlednit majetkové a osobní poměry delikventa, v daném případě tak, aby uložení pokuty, byť i v minimální výši, nemělo pro delikventa likvidační účinek případně, aby nezpůsobovalo, že podnikatelská činnost pro značné časové období ztratí jakýkoliv smysl.*“ (ÚS, 2002). Nerespektováním výše uvedeného by se tak kontrolor mohl dopustit neoprávněného zásahu do majetkových práv jednotlivce, a tím porušení článku 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Obecně však z praxe obecních živnostenských úřadů vyplývá, že výše uložené pokuty se obvykle pohybuje při samé spodní hranici zákonné sazby. Živnostenské úřady se spíše vyhýbají ukládání vysokých pokut, oproti jiným kontrolním orgánům jako například Státní úřad inspekce práce.

13 DOTAZNÍKOVÝ PRŮZKUM

V rámci průzkumu byli osloveni zaměstnanci živnostenských úřadů pověřeni kontrolní činností o vyplnění dotazníku. Cílem průzkumu bylo zmapovat stávající praxi v oblasti plánování kontrol a využití informačních systémů. Dále byli zúčastnění respondenti dotazováni na zhodnocení spolupráce s Českou obchodní inspekcí a na zkušenosti s kontrolovanými osobami v průběhu kontrol.

Při celkovém počtu 43 kontrolních pracovníků ve Zlínském kraji poskytla odpověď nadpoloviční většina respondentů tj. celkem 25. Výsledky dotazníkového šetření jsou uvedeny v příloze č. 2 této práce.

Spokojenost s počtem kontrolních pracovníků vyjádřilo 60 % respondentů, kteří odpověděli na tento dotaz, že jejich počet odpovídá velikosti správního obvodu. Naopak 28 % má za to, že jejich počet je vůči velikosti správního obvodu podhodnocen. Jako nadhodnocený počet kontrolních pracovníků vůči velikosti správního obvodu nevnímal žádný z respondentů. Zbylých 12 % nedokázalo na dotaz odpovědět. Vzhledem k tomu, že dotazník byl anonymní, dá se pouze domnívat, že spokojenost s personálním obsazením vnímají spíše respondenti z živnostenských úřadů, kde mají k dispozici větší počet kontrolujících pracovníků, na rozdíl od respondentů z úřadů, kde tento počet dosahuje maximálně dvou kontrolujících pracovníků.

Respondenti byli dále dotazováni na očekávaný **vývoj počtu kontrol v horizontu následujících 3-5 let**. Z odpovědí vyplynulo, že většina předpokládá zachování stávajícího rozsahu. Nárůst počtu kontrol očekává 16 % respondentů a jejich pokles pouze 8 %.

V oblasti plánování kontrol bylo ověřováno, jaký je **poměr mezi kontrolami, které jsou předem plánovány, a kontrolami neplánovanými, tj. ad-hoc** např. na základě podnětu či jiného zjištění. Z odpovědí vyplynulo, že spíše převládají naplánované nad neplánovanými kontrolami. Vyrovnaný poměr uvedlo 40 % respondentů.

Co se týká **aktualizace ročního plánu kontrol**, tak překvapivě vyšlo najevo, že téměř polovina respondentů odpověděla, že roční plán kontrol neaktualizují. **Výběr konkrétních kontrolovaných osob** však plánují nejčastěji v týdenních a měsíčních cyklech, přičemž nejvíce respondentů uvedlo, že pracují s **bází podnikatelů** (tj. počet podnikatelů, u kterých může provádět kontrolu) do 50 tis. subjektů. Výběr z 10 tis. subjektů tvořila druhou nejčastější odpověď. Žádný z dotazovaných nevedl, že by měl základnu podnikatelů větší jak 250 tis. subjektů. Naprostá většina (80 %) **vybírám tyto subjekty pro svou kontrolu**

z evidence podnikatelů vedené v živnostenském rejstříku, zbytek má vlastní seznamy. Jiné zdroje k výběru podnikatelů, jak vyplynulo z dotazníku, nejsou využívány. Pro evidenci kontrolní činnosti používá **informační systém** podle svého vyjádření většina z dotazovaných tj. 72 %. Informační systémy jsou využívány k ukládání protokolů o výsledcích kontroly a plánování termínů kontrol. Z praxe je známo, že obecní živnostenské úřady nejčastěji využívají Informační systém Registr živnostenského podnikání (IS RŽP).

Průzkum ukázal, že kontrolní pracovníci jsou **v dnešní době pro kontrolu v terénu technicky vybaveni** (např. notebookem, tabletem, tiskárnou,...), pouze 4 z dotazovaných odpověděli, že technickým vybavením pro tento účel nedisponují. Nadpoloviční většina by však ocenila **zajištění či obnovení tohoto technického vybavení**. Co se týká **možnosti připojení k internetu při kontrole v terénu**, tak touto možností nedisponují úplně všichni z respondentů, většina ji však má.

Na dotaz, **zda považují za přínosnou spolupráci v oblasti společných kontrol s Českou obchodní inspekcí**, se dotazovaní kontrolní pracovníci shodli v kladném smyslu z 63%, zbylých 36% tuto spolupráci hodnotí negativně. Lze se domnívat, že za nepřínosnou hodnotí tuto spolupráci, zejména respondenti, kteří mají špatnou zkušenost například s nedostavením se inspektora České obchodní inspekce k naplánované společné kontrole.

Závěrem byli kontrolní pracovníci dotazováni na zkušenosti s **přístupem kontrolovaných osob v rámci prováděné kontrole**, kdy uvedli, že ve většině případů je tento přístup neutrální. Avšak skoro všichni respondenti (72%) se **ze strany kontrolovaných osob setkali s nadávkami**, 8% z nich dokonce čelilo i fyzickému napadení. V rámci bezpečnosti je tak proto upřednostňován výkon kontrol minimálně dvěma kontrolujícími pracovníky.

Z odpovědí lze tedy vyčíst, že někteří kontrolní pracovníci sami pocítují personální podstav v jejich správním obvodu. Z jejich vyjádření spíše vyplývá, že počet 2 282 kontrol v roce 2022 stoupne v dalších letech pouze mírně, tedy do budoucna se markantní nárůst počtu kontrol nepředpokládá. Pozitivním zjištěním je však skutečnost, že čím dál více kontrolorů disponuje technickým vybavením a možností připojení se k internetu, což určitě zefektivňuje průběh kontroly. Neefektivním se naopak zdá být výkon kontroly ve dvojici. Ale vzhledem k tomu, že se v rámci výkonu kontroly pracovníci setkávají i s hrubým jednáním, tak není úplně vhodné, aby kontroly v terénu vykonávali samostatně. Průzkum také ukázal, že je potřeba zapracovat na efektivní spolupráci s Českou obchodní inspekcí, neboť ta není úplně všemi kontrolory shledána za přínosnou.

14 NÁVRH OPATŘENÍ KE ZLEPŠENÍ KONTROLNÍ ČINNOSTI PODNIKATELŮ VE ZLÍNSKÉM KRAJI

Z provedeného zhodnocení současného stavu správy živnostenského podnikání ve Zlínském kraji vyplynula potřeba zefektivnění a zvýšení výkonu kontrolní činnosti. Výše provedená analýza ukázala, že živnostenská kontrola je u některých obecních živnostenských úřadů v kraji značně podceňovanou oblastí a bylo zjištěno, že existují velké rozdíly v kontrolní aktivitě mezi jednotlivými úřady. Podnikatelé tak v některých správních obvodech jsou kontrolováni méně či téměř vůbec.

Problém se jeví v personálním zajištění zejména na úseku kontroly, kdy tento úsek bývá omezen obvykle u živnostenských úřadů s malým počtem zaměstnanců, obzvláště kde těchto zaměstnanců je 4 a méně. Úředník má pak na starosti nejen agendu registrace, ale i kontroly, což ovlivňuje následně rozsah jeho kontrolní činnosti. V neposlední řadě vyplynulo, že u takových úřadů připadne na jednoho úředníka i nadprůměrný počet dokumentů, což značí přetíženost takového úřadu.

Nalezení optimální varianty zlepšení současného stavu kontrolní činnosti podnikatelů je spatřováno v **navázání intenzivní spolupráce s dalšími kontrolními a dozorovými orgány v regionu a rozšířit tak výkon společných kontrol o další úřady** mimo Českou obchodní inspekci. Výsledkem by bylo žádoucí zvýšení počtu kontrol v terénu a vzhledem k tomu, že na kontrole podnikatele v místě jeho provozovny pracují obvykle dva kontrolní pracovníci jednoho živnostenského úřadu, byla by tak kontrola prováděna společně ve dvojici se zaměstnancem jiného kontrolního orgánu. Nejenže by tímto mohl být částečně kompenzován personální nedostatek kontrolních pracovníků živnostenského úřadu, ale samotným přínosem by bylo zlepšení koordinace a plánování kontrolní činnosti, který by měl dopad na pokles opakujících se kontrol státu vůči podnikatelům, a tedy na celkové snížení zátěže kontrolovaných podnikatelských subjektů.

V daném řešení bylo navázáno na obecně dlouhodobou pozitivní zkušenost kontrolních orgánů živnostenských úřadů a České obchodní inspekce, která vyplývá ze Zprávy o vyhodnocení plnění Dohody o koordinaci výkonu kontrolní činnosti uzavřené mezi Českou obchodní inspekcí a Ministerstvem průmyslu a obchodu za období 1. pololetí roku 2022 (MPO, © 2023b). Poznamenat je třeba, že také stávající legislativa, především pak zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), předpokládá vzájemnou spolupráci kontrolních orgánů a koordinaci přípravy plánů kontrol.

Dále bylo bráno v potaz omezení rozpočtem města a neochotou samospráv měst přijímat nové zaměstnance na úseku kontroly potažmo obecně pro výkon živnostenské agendy. Z tohoto důvodu bylo cílem navrhovaného řešení, aby mělo právě co nejmenší finanční dopad na obecní rozpočty, a aby se nejlépe obešlo bez nutnosti navýšení nových pracovních sil. I když s ohledem na personální situaci u některých živnostenských úřadů by personální posílení kontrol bylo velmi vhodné.

Nakonec by však rozšíření společných kontrol obnášelo vytvoření nového informačního systému pro koordinaci společných kontrol v regionu, což je dále rozvedeno v projektové části této práce.

15 SWOT ANALÝZA SPOLEČNÝCH KONTROL OBECNÍCH ŽIVNOSTENSKÝCH ÚŘADŮ A DALŠÍCH KONTROLNÍCH ORGÁNŮ

Ve vztahu k navrhovanému opatření byla provedena SWOT analýza všech silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb kontrolní činnosti obecního živnostenského úřadu při provádění živnostenské kontroly ve spolupráci s dalšími kontrolními orgány.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spolupráce mezi jednotlivými kontrolními orgány ➤ Navýšení počtu kontrol ➤ Zamezení opakujících se kontrol u jednoho podnikatele ➤ Snížení administrativní zátěže podnikatelů ➤ Efektivní plánování kontrol a stanovení jasného harmonogramu kontrol 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nízký počet kontrolních pracovníků ➤ Náročnost plánování společných kontrol a jeho koordinace vzhledem k vzájemné nízké informovanosti o kontrolní činnosti dalších kontrolních orgánů ➤ Náklady na koordinaci společných kontrol a zavedení informačního systému ➤ Kontrolní orgány požadují po podnikateli identické dokumenty
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Výměna zkušeností mezi kontrolujícími orgány ➤ Odstranění dvojí kontroly podnikateli předkládaných dokumentů ➤ Snížení časové a administrativní náročnosti kontrol u kontrolovaných subjektů i kontrolních orgánů. ➤ Změny legislativy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Negativní postoj kontrolních pracovníků k vzájemné spolupráci ➤ Nedodržování společného kontrolního plánu ➤ Souběh kontrol může představovat zátěž pro podnikatele ➤ Snižování personálu

16 PROJEKT: INFORMAČNÍ SYSTÉM PRO KOORDINACI SPOLEČNÝCH KONTROL VE ZLÍNSKÉM KRAJI

16.1 Popis výchozího stavu

Podnikatelské subjekty mohou být v rámci své podnikatelské činnosti kontrolovány celou řadou kontrolních orgánů, zda plní povinnosti, které pro ně vyplývají z právních předpisů. Kontrolní orgány provádějí na základě zmocnění v právních předpisech kontrolní činnost. Vzhledem k tomu, že kontrolní orgány vzájemně nemají přehled o své činnosti, je třeba pro vzájemnou spolupráci kontrolních orgánů a koordinaci přípravy plánů kontrol vytvořit odpovídající podmínky. Zvýšení dostupnosti informací mezi orgány by tak mohl zajistit nový informační systém, který by umožnil sdílet základní informace o plánovaných kontrolách podnikatelských subjektů všemi kontrolními orgány v kraji.

16.2 Cíle projektu

Cílem projektu je tedy implementace nového informačního systému pro koordinaci společných kontrol ve Zlínském kraji, který by sloužil kooperujícím kontrolním orgánům jako nástroj pro podporu plánování společných kontrol a pro komunikaci mezi jednotlivými kontrolními orgány v kraji, tzv. „*ePortál kontrol Zlínského kraje*“. Doprovodným cílem je zabránit zatěžování podnikatelů nadměrným počtem kontrol v průběhu stanoveného období a snížit tak administrativní zátěž podnikatele coby kontrolované osoby. Výstupem projektu je efektivní spolupráce živnostenských úřadů a dalších kontrolních orgánů v oblasti společných kontrol a tím zvýšení výkonu kontrol činnosti podnikatelských subjektů ve Zlínském kraji.

16.3 Cílové skupiny

Hlavní cílovou skupinou jsou zejména kontrolní orgány ve Zlínském kraji zaměřující se na kontroly činnosti podnikatelských subjektů. Další cílovou skupinou jsou podnikatelé, kteří jsou ve vztahu k těmto orgánům kontrolovanými osobami.

16.4 Popis projektu

Prostřednictvím zamýšleného informačního systému ePortálu kontrol Zlínského kraje by mělo dojít k vytvoření prostoru, kde kontrolní orgány budou moci v elektronické podobě sdílet svůj plán kontrol. Kontrolní orgány se budou moci na základě sdílení plánu kontrol

lépe organizovat a plánovat kontroly u podnikatelů tak, aby využili možnosti vzájemného výkonu společné kontroly. Součástí portálu by měl být i společný elektronický kalendář kontrol, jehož prostřednictvím budou moci například obecní živnostenské úřady zjistit, zda jiný kontrolní orgán plánuje kontrolní akci v jejich správním obvodu. Pomocí komunikačního kanálu by pak mohly na přímo komunikovat s příslušným kontrolním orgánem o možnosti kooperace a stanovení jasného harmonogramu společného výkonu kontroly.

16.4.1 Dohody o koordinaci výkonu kontrolní činnosti

Navázání spolupráce s dalšími kontrolními a dozorovými orgány v regionu by přicházelo v úvahu například prostřednictvím „*Dohod o koordinaci výkonu kontrolní činnosti ve Zlínském kraji*“, jejichž předmětem by byl závazek sdílení informací o plánované kontrolní činnosti a dále vzájemné kooperaci v realizaci společných kontrol. Uzavřením těchto dohod a navázáním spolupráce by byl pověřen za živnostenskou kontrolu Krajský živnostenský úřad Zlínského kraje, neboť tento by zejména společné kontroly v kraji koordinoval a informační systém spravoval. Mezi další vhodné kontrolní orgány k rozšíření spolupráce mimo Českou obchodní inspekci, se kterou je spolupráce navázána již na celostátní úrovni, by v daném regionu bylo vhodné oslovit následující orgány:

- Státní úřad inspekce práce,
  - Oblastní inspektorát práce pro Jihomoravský kraj a Zlínský kraj
- Česká správa sociálního zabezpečení,
  - Okresní správa sociálního zabezpečení Zlín
  - Okresní správa sociálního zabezpečení Vsetín
  - Okresní správa sociálního zabezpečení Uherské Hradiště
  - Okresní správa sociálního zabezpečení Kroměříž
- Finanční úřad pro Zlínský kraj
  - Územní pracoviště ve Zlíně
  - Územní pracoviště ve Vsetíně
  - Územní pracoviště v Uherském Hradišti
  - Územní pracoviště ve Valašském Meziříčí

- Územní pracoviště v Kroměříži
- Státní zemědělská a potravinářská inspekce, Inspektorát v Brně
- Krajská hygienická stanice Zlínského kraje
  - Územní pracoviště ve Zlíně
  - Územní pracoviště ve Vsetíně
  - Územní pracoviště v Uherském Hradišti
  - Územní pracoviště v Kroměříži

Výše zmíněné úřady byly navrženy také z důvodu toho, že se s jejich kontrolami podnikatelé dle průzkumů médií setkávají poměrně nejčastěji (Podnikatel.cz, © 2014). Navázat spolupráci v oblasti společných kontrol je však možné také i s dalšími kontrolními orgány, které mohou uplatnit svou kontrolní pravomoc třeba dle specifik konkrétního oboru podnikání. Těmi jsou např. Ochranný svaz autorský, Úřad pro ochranu osobních údajů či Hasičský záchranný sbor a jiné.

16.4.2 ePortál kontrol Zlínského kraje

Nově vytvořený informační systém by poskytoval mechanismy a nástroje pro evidenci a sdílení vybraných dat o plánovaných kontrolách. Správu nad ním by měl pověřený pracovník Krajského živnostenského úřadu. Živnostenským úřadům by tak byly jeho prostřednictvím v podobě elektronického kalendáře dostupné základní informace o plánovaných kontrolách prováděných jinými kontrolními orgány v jejich správním obvodu v následujícím předpokládaném rozsahu:

- kontrolovaná osoba,
- kontrolující orgán,
- termín kontroly,
- předmět kontroly.

Informace o plánu kontrol z tohoto informačního webového portálu budou mít pro živnostenské úřady pouze doporučující charakter k iniciaci společné kontroly. Prostřednictvím komunikačního rozhraní pro zasílání zpráv, včetně možnosti nastavení notifikací, si pak budou moci živnostenské úřady přímo dohodnout s příslušným kontrolním

orgánem na realizaci společné kontroly ve vztahu ke konkrétnímu podnikateli, resp. jeho provozovně.

Nutno dodat, že navrhovaný web žádným způsobem nezasahuje do samotného procesu tvorby plánu kontrol, ten zůstává plně v odpovědnosti jednotlivých kontrolních orgánů. Smyslem tohoto informačního webového portálu je pouze poskytnout nástroj pro vyšší efektivitu vzájemné spolupráce mezi obecními živnostenskými úřady a jinými kontrolními orgány v kraji, aby mohl být mnohem častěji využíván institut společných kontrol.

16.5 Právní analýza

Hlavním legislativním předpisem pro oblast kontrol je kontrolní řád a také správní řád, podle kterého se při výkonu kontrol postupuje, nestanoví-li kontrolní řád jinak. Pro některé orgány jsou však určující i jiné předpisy, především se jedná o orgány Finanční správy, pro které je stěžejní zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů. Legislativní analýza dále uvažuje však jen kontrolní orgány, které postupují podle kontrolního řádu.

Spolupráce kontrolních orgánů vyplývá z § 25 kontrolního řádu, jak uvádí odst. 1 tohoto ustanovení „*Kontrolní orgány v zájmu dobré správy vzájemně spolupracují a koordinují své kontroly.*“ Je kladen důraz na princip dobré správy, který je vyjádřen i v jiných právní předpisech, zejména ve správním řádu v § 8 odst. 2. Ten uvádí, že správní orgány vzájemně spolupracují v zájmu dobré správy (Sládeček, 2019, s. 361). Mimo zásady dobré správy, se v daném ustanovení promítá i požadavek na efektivitu a hospodárnost kontrol. Dle důvodové zprávy ke kontrolnímu řádu je cílem zajistit, aby na základě účinné výměny informací mezi kontrolními orgány došlo k co nejefektivnější koordinaci jednotlivých druhů kontrolních činností tak, aby kontrola byla efektivní, rychlá a hospodárná (Vláda ČR, © 2023c). Cílem spolupráce je také omezení zátěže kontrolovaných osob zejména v tom, aby nebyly na kontrolách od nich vyžadovány stejné informace a doklady různými kontrolními orgány, a dále aby byl eliminován výskyt duplicitních kontrol apod. V případě, že by měla být provedena kontrola různými kontrolními orgány u jedné kontrolované osoby, lze koordinací vzájemných kroků těchto kontrolních orgánů dosáhnout toho, aby se tak stalo v jednom časovém období. Takový postup by představoval pro kontrolované osoby menší zátěž, než kdyby byla jedna kontrola následována další (Jemelka a kol, 2021, s. 267–268).

Nutnost spolupráce by se tak měla projevit už při **plánování kontrol**. V ustanovení § 27 kontrolního řádu je stanoveno, že „*kontrolní orgán koordinuje obsah plánu kontrol s ostatními kontrolními orgány, je-li to v zájmu ochrany práv kontrolovaných osob*

a nebrání-li tomu účel kontrol.“ Je zřejmé, že kontrolní orgány svoji kontrolní činnost neprovádí pouze nahodile, ale mají zpravidla představu o jejím rozložení pro určité období, buď čtvrtletí, pololetí nebo rok. U jakých subjektů by měla být kontrola provedena, popřípadě též v jakém rozsahu, s jakým zaměřením zachycuje plán kontrol. V rámci jeho zpracování by se však kontrolní úřad měl řídit výše uvedeným pravidlem a neopomínat tak jeho obsah koordinovat s ostatními kontrolními orgány (Jemelka a kol., 2021, s. 279).

Dostatečný a efektivní přenos informací mezi kontrolními orgány má být zaručen ustanovením § 25 odstavce 2 kontrolního řádu, který uvádí: *„Požádá-li kontrolní orgán jiný kontrolní orgán nebo další orgán veřejné moci o poskytnutí údajů, informací nebo jiných kontrolních podkladů potřebných k provedení kontroly, oslovený orgán tyto údaje, informace a další kontrolní podklady poskytne, pokud je má k dispozici a nebrání-li tomu plnění povinností uložených jiným právním předpisem, s výjimkou povinnosti mlčenlivosti.“* Toto ustanovení tak jasně stanoví, že překážkou pro spolupráci kontrolních orgánů o poskytnutí údajů, informací nebo jiných kontrolních podkladů potřebných k provedení kontroly není **povinnost mlčenlivosti**. Obecně platí § 20 kontrolního řádu, který ukládá povinnost mlčenlivosti kontrolnímu orgánu, resp. kontrolující nebo přizvané osobě. Ta má povinnost zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o kterých se dozvěděla v souvislosti s kontrolou nebo s úkony předcházejícími kontrole, a nezneužívat takto získaných informací (§ 20 odst. 1). Povinnost mlčenlivosti by se tedy měla uplatňovat především vůči osobám stojícím mimo soustavu orgánů veřejné moci, a nikoli uvnitř této soustavy (Jemelka a kol., 2021, s. 271).

Co se týká tedy zajištění věcných požadavků navrhovaného projektu, lze hodnotit, že kontrolní řád je v jeho aktuálním znění dostačující, neboť:

- ukládá kontrolnímu orgánu povinnost zpracovat plán kontrol, nebrání-li tomu jejich povaha nebo účel (§ 27),
- předpokládá, že kontrolní orgán koordinuje obsah plánu kontrol s ostatními kontrolními orgány, je-li to v zájmu ochrany práv kontrolovaných osob a nebrání-li tomu účel kontrol (§ 27),
- předpokládá spolupráci kontrolních orgánů a koordinaci kontrol v zájmu dobré správy (§ 25 odst. 1),
- umožňuje poskytování údajů, informací nebo jiných kontrolních podkladů potřebných k provedení kontroly mezi kontrolními orgány (§ 25 odst. 2),

- stanovuje, že povinnost mlčenlivosti (§ 20) není překážkou pro poskytování informací mezi kontrolními orgány (§ 25 odst. 2),

Analýzou byly však identifikovány i bariéry ve vztahu k zamýšlenému projektu, a to že neexistuje ani v obecné rovině legislativní ukotvení informačního systému na podporu výkonu kontrolní činnosti, což v důsledku znamená, že není uložena kontrolním orgánům žádná povinnost informační systém využívat.

16.6 Analýza vnitřního prostředí (silné a slabé stránky)

Silné stránky:

- Pro výkon kontrolní činnosti existuje odpovídající legislativa.

Slabé stránky:

- Kontrolní činností je pověřen velký počet kontrolních orgánů.
- Ne všechny kontrolní orgány postupují podle kontrolního řádu, resp. aplikují jiné či další právní normy (zejména v oblasti daňové).
- Ačkoliv kontrolní řád ukládá kontrolním orgánům koordinovat obsah plánu kontrol, není tato povinnost všemi orgány dodržována a aplikována v praxi.
- Kvalita spolupráce mezi kontrolními orgány je rozdílná, často probíhá neefektivně, vzájemná informovanost kontrolních orgánů o kontrolní činnosti je nízká.

16.7 PEST analýza faktorů okolního prostředí

Kromě interních silných a slabých stránek je nutné také zhodnotit okolní prostředí a faktory, které mohou mít vliv na úspěšnost projektu. Pro tento účel byla použita metoda PEST analýzy.

Politický faktor:

- Změny legislativy a politických priorit.

Ekonomický faktor:

- Rozvoj podnikatelského prostředí, snižování administrativní zátěže.
- Tlak na vyšší efektivitu ve veřejné správě, snižování nákladů a zvyšování kvality poskytovaných služeb.

Sociální faktor:

- Ochota kontrolních orgánů využívat nový informační systém jako součást kontrolního procesu.

Technologický faktor:

- Moderní trendy v oblasti ICT.
- Požadavky na zabezpečení systému.
- Trendy elektronizace procesních postupů ve veřejné správě.

16.8 SWOT analýza na základě výsledků analýzy právní, vnitřního prostředí a PEST

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Existuje legislativa pro výkon kontrolní činnosti i spolupráci mezi jednotlivými kontrolními orgány ➤ Snižování administrativní zátěže podnikatelů je politickou prioritou 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Absence mandatorního využívání informačního systému kontrolními orgány ➤ Nutnost zapojení mnoho subjektů veřejné správy
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Společensko-politický důraz a tlak na rozvoj elektronických služeb veřejné správy (eGovernment) ➤ Změna legislativy v oblasti využívání informačního systému kontrolními orgány ➤ Efektivní plánování kontrol ➤ Zlepšení pohledu občanů na veřejnou správu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Neochota kontrolních orgánů vzájemně spolupracovat a využívat nový systém ➤ Kybernetické útoky ➤ Nedodržování kontrolního plánu

16.9 Časový harmonogram projektu

Samotný projekt počítá se třemi fázemi. První přípravná fáze projektu předpokládá oslovení a navázání spolupráce s dalšími kontrolními orgány v regionu. Druhá investiční fáze projektu pak počítá s nákupem informačního webového portálu, což bude obnášet vyhlášení veřejné zakázky, výběrové řízení a výběr vhodného dodavatele. Třetí realizační fáze spoléhá na aktivní zapojení se kontrolních orgánů do sdílení informací o plánované kontrolní činnosti a vzájemné koordinace společných kontrol.

Celková odhadovaná doba trvání realizace projektu je i s mírnou rezervou vymezena na 1 rok. Tato doba se však může změnit v souvislosti s rychlostí vyjednání spolupráce s jednotlivými kontrolními úřady a také dodávkou potřebného informačního systému.

Tabulka 8 Časový harmonogram projektu (Zdroj: vlastní zpracování)

Fáze projektu	Definice činnosti	Doba trvání
1.	Zpracování realizačního projektu	2 měsíce
	Organizace pracovních setkání s vedoucími pracovníky jednotlivých kontrolních orgánů, jednání a uzavírání Dohod o koordinaci výkonu kontrolní činnosti	6 měsíců
2.	Vyhlášení veřejné zakázky, Výběrové řízení, Výběr dodavatele, Uzavření smlouvy o dílo s dodavatelem	3 měsíce
3.	Realizace projektu, uvedení webu do provozu	1 měsíc
Celkem odhadovaná doba		12 měsíců

Mimo výše uvedené aktivity se doba realizace projektu může také odvíjet od toho, zda bude požádáno o financování projektu z dotace. V tomto ohledu by pak přibyly také aktivity spojené s podmínkami dotační výzvy.

16.10 Finanční analýza projektu

Investiční náklady na projekt jsou vyčísleny dle orientační ceny vytvořené na základě aktuálních tržních cen, přičemž bylo postupováno podle zásad 3E, tj. hospodárnost, účelnost a efektivita. Pro celkové odhadované náklady na realizaci zamýšleného projektu bylo třeba vyčíslit náklady, a to minimálně v následující struktuře: náklady na přípravu projektu; náklady za modul; náklady na provoz za rok.

16.10.1 Návrh rozpočtu

Návrh rozpočtu byl sestaven po konzultaci s pověřeným pracovníkem projektového řízení Krajského úřadu Zlínského kraje.

Tabulka 9 Návrh rozpočtu projektu (Zdroj: vlastní zpracování)

Číslo	Položka	Popis položky	Cena bez DPH
1.	Náklady na přípravu projektu	Služby konzultanta Zpracování Studie proveditelnosti Návrh technického řešení Přípravu zadávacích podmínek pro příslušné výběrové řízení veřejné zakázky	420 000 Kč
2.	Náklady na pořízení ePortálu kontrol Zlínského kraje	Pořízení souvisejícího HW a SW	2 500 000 Kč
		Související analýzy řešení, testy, školení uživatelů	250 000 Kč
		Integrace portálu	130 000 Kč
3.	Náklady na provoz	Následná servisní podpora ePortálu (cena za rok podpory)	450 000 Kč
Cena celkem bez DPH			3 750 000 Kč
Cena celkem s DPH (sazba 21%)			4 537 500 Kč

Příprava projektu zahrnuje náklady na tvorbu zadání, výběr dodavatele – náklady nákupního procesu. Rozpočet se dále sestává z pořizovacích nákladů na HW a SW ePortálu. Další

položkou jsou veškeré služby dodavatele k tomuto SW během realizace projektu, tedy integrační práce, analýzy, školení a další služby. Třetí nákladovou položkou jsou výdaje na roční provoz díla, které se sestávají z nákladů na servisní smlouvu, jejíž prostřednictvím budou zajištěny služby na podporu, údržbu a kybernetickou bezpečnost ePortálu.

Projekt negeneruje žádné příjmy, tudíž se z finančního hlediska jedná o nenávratnou investici. Cílem projektu ale není přímé generování zisku, nýbrž veřejná služba. Hodnota investice je tak vyjádřena především její užitností pro cílové skupiny. Jako příklad významného ekonomického přínosu lze uvést časovou úsporu na straně podnikatelů, která vznikne efektivním využíváním nového informačního systému kontrolními orgány. Jedna hodina pracovního času, kterou by osoba mohla využít k produktivní činnosti na rozdíl od administrativních činností spojených s průběhem kontroly, lze nejlépe vyjádřit jako přidanou hodnotu, kterou daná osoba za 1 hodinu své práce vytvořila. Součet přidaných hodnot každé výrobní etapy ze všech odvětví hospodářské činnosti vyjadřuje tzv. produkční (výrobní) metoda výpočtu hrubého domácího produktu (HDP). V roce 2022 byl HDP České republiky přibližně 6 795 101 mil. Kč v běžných cenách a na jeho tvorbě se podílelo 5 209 200 osob (celková zaměstnanost). (ČSÚ, © 2023c) Na jednu osobu tak připadla přidaná hodnota 1 304 442 Kč. Vezme-li se v úvahu skutečný počet odpracovaných hodin při plné 8h pracovní době, ekonomicky aktivní člověk v roce 2022 odpracoval 2 016 hodin. Průměrný hodinový příspěvek ekonomicky aktivní osoby tak pro rok 2022 činil 647 Kč. Zjednodušenou úvahou lze ilustrovat, že kdyby se zavedením ePortálu podařilo ušpóřit jen 10 minut produktivního času kontrolované osoby, při 2 282 provedených kontrolách (za rok 2022) by ekonomický benefit činil více než 246 tis. Kč ročně.

16.10.2 Financování projektu

K financování projektu se nabízí možnost využití výzvy vyhlášené Ministerstvem pro místní rozvoj České republiky, a to k podání žádosti o podporu z Integrovaného regionálního operačního programu 2021-2027 (IROP), eGovernment - SC 1.1 (MRR). Z tohoto dotačního programu lze za účelem zlepšení výkonu veřejné správy dotovat zejména rozšíření a urychlení služeb elektronické veřejné správy.

Tabulka 10 Základní informace o výzvě č. 8 IROP (Zdroj: vlastní zpracování)

Program	Integrovaný regionální operační program 2021-2027		
Priorita 1	Zlepšení výkonu veřejné správy		
SC 1.1	Využívání přínosů digitalizace pro občany, podniky, výzkumné organizace a veřejné orgány		
Aktivita	Elektronizace vybraných služeb veřejné správy		
Číslo výzvy	Výzva č. 8 pro území méně rozvinutých regionů		
Druh výzvy	Průběžná		
Podání žádosti	od 17. 10. 2022 do 31. 8. 2023		
Období realizace	do 31. 12. 2025		
Celková alokace	Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR): 371 474 072 Kč Státní rozpočet: max. 65 554 248 Kč		
Struktura financování	EFRR 70%	Státní rozpočet 15%	Vlastní zdroje 15%
Výše způsobilých výdajů na projekt	Min. 1 mil. Kč Max. 50 mil. Kč		
Oprávnění žadatelé	Organizační složky státu, příspěvkové organizace organizačních složek státu, státní organizace, státní podniky, kraje, obce, organizace zřizované nebo zakládané kraji/obcemi.		

V případě, že by byla získána na realizaci projektu dotace z výše uvedené dotační výzvy, mohla by výše podpory dosáhnout až 85 % celkových způsobilých výdajů. Vzhledem k tomu, že provozní fáze bude plně hrazena z vlastního rozpočtu ve výši 100 % nákladů, lze předpokládat, že by výše poskytnuté dotace mohla činit částku 3 394 050 Kč. Zbýlá částka ve výši 598 950 Kč by byla hrazena z vlastních zdrojů.

Pro realizaci a udržení projektu se však bude muset počítat s vlastními výdaji, i kdyby na projekt dotace získána nebyla. Vzhledem k tomu, že výzva stanovuje ex-post financování,

tj. až následný převod finančních prostředků vůči žadateli, musí být tak finanční prostředky v plné výši zajištěny alokací potřebné částky z vlastního rozpočtu.

16.11 Analýza rizik

Úspěšná realizace projektu je podmíněna řadou vnějších i vnitřních faktorů, a může být proto ohrožena vznikem řady rizik, jejichž analýza je provedena právě v této kapitole. Zhodnocení výskytu a závažnosti jednotlivých rizik bylo stanoveno na základě zkušeností s realizací projektů obdobného charakteru. Identifikovaná rizika jsou vyhodnocena z pohledu pravděpodobnosti výskytu příslušného rizika a z hlediska vlivu (závažnosti) jeho negativního dopadu na realizaci a dosahování cílů projektu.

Pro zhodnocení rizik byly použity následující bodovací stupnice:

Tabulka 11 Stupnice pravděpodobnosti výskytu rizika (Zdroj: vlastní zpracování)

Stupnice pravděpodobnosti výskytu rizika
Velmi nízká
Nízká
Střední
Vysoká
Velmi vysoká

Tabulka 12 Stupnice vlivu rizika (Zdroj: vlastní zpracování)

Stupnice vlivu rizika
Velmi malý
Malý
Střední
Velký
Velmi velký

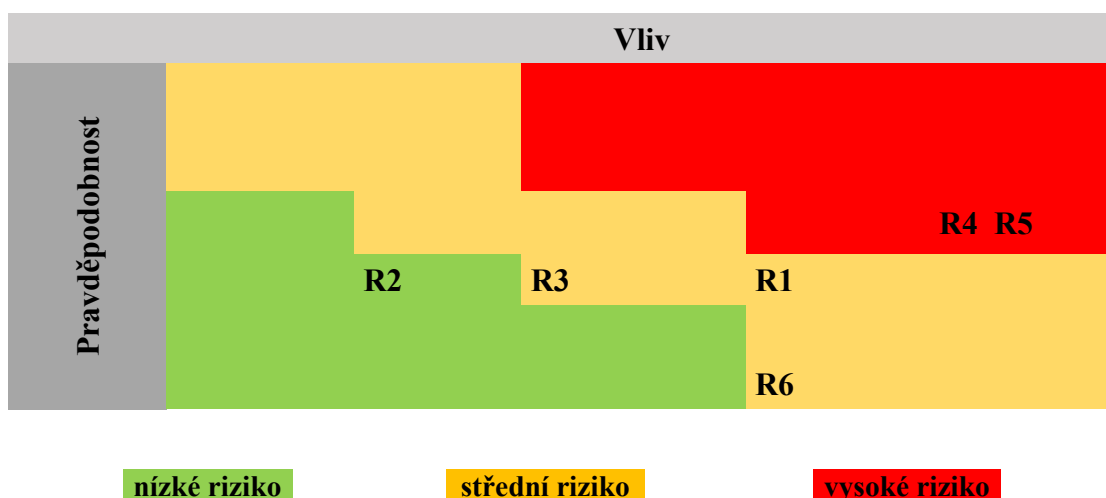
Následující tabulka zachycuje u identifikovaných rizik míru pravděpodobnosti výskytu a vlivu rizika na projekt. Součástí analýzy rizik je i řešení eliminace rizika.

Tabulka 13 Analýza rizik projektového záměru (Zdroj: vlastní zpracování)

ID	Riziko	Vliv	Pravděpodobnost	Opatření k eliminaci rizika
R1	Výběr nekvalitního dodavatele	Velký	Nízká	Součástí podmínek zadávacího řízení budou reference dodavatele, požadavek na záruku a servis na dobu pěti let provozu
R2	Nedodržení termínu dodávky	Malý	Nízká	Termín dodávky bude s dodavatelem smluvně ošetřen. Pro případ nedodržení termínu dodávky budou stanoveny sankční podmínky.
R3	Technické problémy při realizaci projektu	Střední	Nízká	Realizační tým se bude skládat ze zkušených odborníků.
R4	Změna politických priorit	Velmi velký	Střední	Podpora vedení elektronizace vybraných služeb veřejné správy. Nicméně věcné zaměření projektu zůstává potenciálně citlivým politickým tématem. Politická shoda se může v čase změnit.
R5	Odpor ze strany kontrolních orgánů	Velmi velký	Střední	Projekt bude průběžně projednáván s kontrolními orgány. Proběhne několik jednání a workshopů.
R6	Nekvalitní zabezpečení a uložení dat	Velký	Velmi nízká	Přístupem k datům budou disponovat pouze oprávněné osoby.

Grafické znázornění stanovení významnosti rizika zobrazuje následující matice hodnocení rizika.

Obrázek 3 Matice hodnocení rizik (Zdroj vlastní zpracování)

Z analýzy vyplynulo, že projekt lze vyhodnotit jako středně rizikový. Analýza identifikovala převažující skupinu rizik v oblasti středního rizika s tím, že jejich dopad je potenciálně velký, avšak vhodně zvolenými opatřeními lze tato rizika velmi účinně omezit na nízkou pravděpodobnost výskytu.

Za nejvýznamnější rizika byla vyhodnocena změna politických priorit (R4) a odpor ze strany kontrolních orgánů (R5). Zefektivnění činnosti veřejné správy je politicky podporováno zejména v oblasti elektronizace veřejné správy. Kontrola podnikatelské činnosti je však citlivou politickou materií, která se velmi snadno může stát předmětem sporu, což v důsledku může také ovlivnit i úspěšnost samotného projektu. Nejvíce rizikovou skupinou jsou v tomto ohledu obecní a krajské živnostenské úřady, jejichž činnost je vykonávána nezávislými samosprávami vykonávajícími přenesenou působnost státu v oblasti živnostenského podnikání. Jiné kontrolní orgány mají vlastní vedení, a vzhledem k tomu, že není legislativně ukotvené mandatorní využívání projektem navrhovaného informačního systému, je primárně především jeho využívání předmětem dohody se všemi zúčastněnými organizacemi. Na podporu projektu by tak bylo vhodné realizovat řadu workshopů, jednání a dalších komunikačních aktivit.

16.12 Stručné shrnutí a zhodnocení projektu

Tabulka 14 Základní informace projektu (Zdroj: vlastní zpracování)

Název projektu	ePortál kontrol Zlínského kraje
Název organizace (žadatel)	Zlínský kraj IČ: 70891320 sídlo: Třída Tomáše Bati 21, 761 90
Místo realizace	Zlínský kraj
Cíle projektu	Zvýšení dostupnosti informací mezi kontrolními orgány pro efektivní spolupráci v oblasti společných kontrol Snížení administrativní zátěže podnikatelů
Cílová skupina	Kontrolní orgány ve Zlínském kraji zaměřující se na kontroly činnosti podnikatelských subjektů. Podnikatelé na území Zlínského kraje
Priorita	Implementace nového informačního systému pro koordinaci společných kontrol ve Zlínském kraji, který by sloužil kooperujícím kontrolním orgánům jako nástroj pro podporu plánování společných kontrol a pro komunikaci mezi jednotlivými kontrolními orgány v kraji, tzv. „ <i>ePortál kontrol Zlínského kraje</i> “
Doba realizace projektu	1. fáze: 8 měsíců 2. fáze: 3 měsíce 3. fáze: 1 měsíc
Předpokládaná cena	4,5 mil. Kč

16.12.1 Výhody

ePortálu kontrol Zlínského kraje představuje pro kontrolní orgány službu, která jim poskytne přidanou hodnotu, zejména formou zkvalitněním oboustranné komunikace, zvýšením informovanosti kontrolních orgánů a zefektivněním vzájemné spolupráce. Výhodou je také pozitivní dopad na snížení administrativní zátěže podnikatelů.

16.12.2 Nevýhody

Informační systém na podporu kontrolní činnosti není součástí legislativy. Jeho využívání a zapojení se do něj je pro kontrolní orgány dobrovolné. Avšak má-li systém poskytovat požadované informace a sloužit k plánovanému účelu, je nezbytné zapojení aspoň většiny kontrolních orgánů.

ZÁVĚR

Diplomová práce se pokusila přiblížit živnostenské podnikání v České republice a jeho regulaci ze strany společnosti. Pro účely práce bylo nutné nejprve vymezit základní pojmy jako podnikání a podnikatel, aby bylo zřejmé, že s těmito pojmy bude dále pracováno v jejich užším chápání dle živnostenského zákona. Nezbytné bylo také definovat, jaká podnikatelská činnost je živností.

Hlavním právním předpisem v oblasti živnostenského podnikání je živnostenský zákon, který vymezuje podmínky pro vstup do podnikání, stanoví některé povinnosti podnikatelů vůči orgánům veřejné správy a vymezuje kontrolní pravomoci těchto orgánů zaměřené na podnikatele včetně oprávnění uložit podnikatelům za stanovených podmínek pokutu resp. jim pozastavit nebo zrušit živnostenské oprávnění. Správa živnostenského podnikání je pak věcí veřejné správy. Jelikož živnostenské oprávnění nemůže vzniknout bez ingerence státního orgánu, navazuje na obsah živnostenského zákona bezprostředně i zákon o živnostenských úřadech, dle kterého jsou určeny příslušné orgány, kterým je správa na úseku živnostenského podnikání svěřena. Těmi jsou Živnostenský úřad České republiky, krajské živnostenské úřady a obecní živnostenské úřady. Neoddělitelnou součástí živnostenské správy je pak i kontrola živnostenského podnikání a projednávání přestupků.

Na základě teoretických poznatků bylo následně možné se zaměřit podrobněji na podnikatele a živnostenské úřady ve Zlínském kraji. Z provedené analýzy bylo zjištěno, že ve Zlínském kraji počet podnikatelů neustále roste. V roce 2022 zde bylo evidováno 131 088 podnikatelů a 208 250 platných živností, přičemž nejvíce podnikatelů se nachází ve správním obvodu města Zlína, nejméně pak v obvodu města Bystřice pod Hostýnem. Vzhledem k momentálnímu masivnímu rušení živnostenských oprávnění způsobené zavedením povinného zřízení datové schránky všem živnostníkům, se však v roce 2023 očekává, že počet podnikatelů v kraji výrazně klesne a hypoteticky přibude více podnikání bez příslušného živnostenského oprávnění.

Správu živnostenského podnikání na území kraje zajišťuje celkem třináct obecních živnostenských úřadů, a to ve městech, které mají statut tzv. obce s rozšířenou působností. Nadřízen jim pak je Krajský živnostenský úřad Zlínského kraje. Srovnáním obecních živnostenských úřadů v kraji vyplynulo, že existují mezi jednotlivými úřady rozdíly týkající

se velikostí jejich správních obvodů, personálního obsazení, ale i rozsahu činností jednotlivých obecních živnostenských úřadů a jejich výkonů.

Jako jeden z identifikovaných problémů se jeví neustále klesající počet úředníků těchto živnostenských úřadů. Momentálně v celém kraji vykonává činnost spojenou s agendou živnostenského podnikání 93 zaměstnanců obecních živnostenských úřadů. Tento problém souvisí také s tím, že není minimální počet úředníků u jednoho úřadu stanoven a jejich počet je ovlivněn především samosprávou daného úřadu. Stále horší personální obsazení, je patrné pozorovat u některých úřadů v kraji i v souvislosti s nerespektováním organizační struktury stanovené dle zákona o živnostenských úřadech, kdy obecní živnostenské úřady jsou namísto odboru podřazeny pouze pod oddělení městského úřadu.

Ukázalo se, že živnostenské úřady disponující pouze počtem tří zaměstnanců vykonávajících živnostenskou agendu jsou personálně poddimenzované, což má v důsledku za následek administrativní přetížení referenta daného úřadu a menší počet provedených kontrol podnikatelů v daném správním obvodu. Konkrétně s tímto personálním obsazením se jedná o živnostenské úřady v Luhačovicích, Bystřici pod Hostýnem, Vizovicích a Valašských Kloboukách.

Analýza následně odhalila problém, že u některých obecních živnostenských úřadů v kraji tak není dostatečně vykonávána živnostenská správa, neboť bylo zjištěno, že kontrolní činnost je značně zanedbána, a to zejména v souvislosti s personálními nedostatky na úseku kontroly. Tyto nedostatky mají zejména dopad na počet kontrol provedených v terénu. Podnikatelé tak v některých správních obvodech jsou kontrolováni méně či téměř vůbec. Z provedeného zhodnocení současného stavu správy živnostenského podnikání ve Zlínském kraji tak vyplynula potřeba zefektivnění a zvýšení výkonu kontrolní činnosti.

Jako optimální řešení této situace bylo navrženo opatření spočívající v maximálním využití institutu společných kontrol ve smyslu rozšíření spolupráce v této oblasti o další jiné kontrolní orgány než Českou obchodní inspekci. Ve vztahu k navrhovanému opatření byl proto navržen projekt, který by vytvořil pro realizaci tohoto opatření odpovídající podmínky. Rozšíření společných kontrol by tak mohlo podpořit projektem zamýšlený nový informační systém pro koordinaci společných kontrol v regionu tzv. „*ePortál kontrol Zlínského kraje*“.

Závěrem lze uvést, že práce přinesla poznatky i v dalších oblastech, na kterých by bylo potřeba zapracovat, aby bylo dosaženo efektivnějšího výsledku výkonu živnostenské kontroly, jako například elektronizace kontrol, která by však obnášela nové technické

vybavení pracovníků. Možná další řešení lze spatřovat také na celostátní úrovni, a to ohledně fungování živnostenských úřadů, respektive jejich pracovníků na úseku kontroly, kde by stálo za úvahu stanovit jejich minimální počet, aby byl zajištěn kvalitní výkon této činnosti. Východiskem by také mohlo být vyčlenění samostatné agendy kontrol a zařadit pracovníky kontroly pod režimem služebního zákona.

Cílem diplomové práce bylo zhodnocení současné situace živnostenského podnikání a jeho správy ve Zlínském kraji a navržení řešení k efektivnějšímu výkonu živnostenské správy zejména v oblasti její kontroly na území tohoto regionu. Vzhledem k výše uvedenému lze konstatovat, že cíl diplomové práce, byl naplněn.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- CAMBELL, Christian, 2009. *Legal Aspects of Doing Business in Europe: Volume 1*. Salzburg: Yorkhill Law Publishing, 442 s. ISBN 9780557213351.
- HOLEČKOVÁ, Lenka a Jaroslava HYRŠLOVÁ, 2018. *Ekonomika podniku*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 296 s. ISBN 978-80-87839-90-4.
- HORZINKOVÁ, Eva, 2022. *Živnostenský zákon: komentář*. 16. vyd. Praha: Wolters Kluwer. Praktický komentář, 248 s. ISBN 978-80-7598-707-5.
- JEMELKA, Luboš a kol., 2021. *Zákon o kontrole: komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck. Beckovy komentáře, 368 s. ISBN 978-80-7400-840-5.
- JELÍNKOVÁ, J., 2016. *Kontrolní řád. Správní řád (vybraná ustanovení)*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, 304 s. ISBN 978-80-7552-456-0.
- JURNÍKOVÁ, Jana a kol., 2009. *Správní právo: zvláštní část*. 6. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 397 s. ISBN 978-80-210-4847-8.
- KAMENÍK, Petr, 2018. *Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 552 s. ISBN 978-80-7552-658-8.
- KUNŠTÁTOVÁ, Tatiana a kol., 2019. *Živnostenský zákon. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 452 s. ISBN 978-80-7400-731-6.
- LAVICKÝ, Petr a kol., 2022. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654)*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2296 s. ISBN 978-80-7400-852-8
- LUKEŠ, Martin a Ivan NOVÝ, 2005. *Psychologie podnikání: osobnost podnikatele a rozvoj podnikatelských dovedností*. Praha: Management Press, 261 s, ISBN 80-726-1125-9.
- MARSON, James, 2018. *Business law*. 5th ed. Oxford: Oxford University Press, 695 s. ISBN 9780191078927.
- MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR, 2007. *Dohoda o koordinaci výkonu kontrolní činnosti ze dne 9. 3. 2007*, Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu
- PETROV, Jan a kol., 2019. *Občanský zákoník: komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck. Beckova edice komentované zákony, 3352 s. ISBN 978-80-7400-747-7.
- POSPÍŠILOVÁ, Alena a kol., 2007. *Podnikání*. Praha: ASPI, Meritum. Segment. 1057 s. ISBN 978-80-7357-293-8.

PRÁŠKOVÁ, Hana, 2017. *Nové přestupkové právo*. Praha: Leges, 448 s. ISBN 978-80-7502-221-9.

PRŮCHA, Petr, 2014. *Veřejná správa a správní právo*. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, 303 s. ISBN 978-80-86775-29-6.

SALACHOVÁ, Bohumila, 2012. *Právo v podnikání*. 2. vyd. Ostrava: Key Publishing, 125 s. ISBN 978-80-7418-148-1.

SLÁDEČEK, Vladimír, 2019. *Obecné správní právo*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 512 s. ISBN 978-80-7598-564-4.

ŠVESTKA, Jiří a kol., 2020. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I. (§ 1 až 654)*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 1624 s. ISBN 978-80-7478-638-9.

INTERNETOVÉ ZDROJE

BUSINESSINFO.CZ. © 2010. *Jednotná kontaktní místa (JKM) v České republice* [online]. [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/jednotna-kontaktmi-mista-jkm-cr/>

ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA, © 2014. Stanoviska k NOZ: K pojmu podnikatel podle občanského zákoníku. In: *Bulletin-advokacie.cz* [online]. [cit. 2023-02-28]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/stanoviska-k-noz-k-pojmu-podnikatel-podle-obcanskeho-zakoniku?browser=mobi>

ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE, © 2023. *Spolupráce s kontrolními orgány* [online]. [cit. 2023-03-28]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/spoluprace-s-kontrolnimi-organy>

ČESKO, 1991. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 87, s. 2122-2160. Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=455/1991&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

ČESKO, 1993. Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 1, s. 17-23. Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2/1993&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

ČESKO, 2004. Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace, In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 7, s. 290-293. Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=18/2004&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

ČESKO, 2012. Zákon č. 89/2012 Sb. občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 33, s. 1026-1365. Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

ČESKO, 2016. Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 98, s. 3714-3746. Dostupný také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=250/2016&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

ČESKÝ ROZHLAS, © 2023. *Unikátní situace. Ve Zlínském kraji je nejnižší nezaměstnanost v Česku, více lidí bez práce je i v Praze* [online], [cit. 2021-3-26]. Dostupné z: <https://zlin.rozhlas.cz/unikatni-situace-ve-zlinskem-kraji-je-nejnizsi-nezamestnanost-v-cesku-vice-lidi-8926986>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, © 2023a. *Nejnovější údaje: Zlínský kraj* [online], [cit. 2021-3-26]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xz/1-xz>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, © 2023b. *Porovnání krajů - pořadí krajů* [online], [cit. 2021-3-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/porovnaní-kraju-poradí-kraju>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, © 2023c. *Hrubý domácí produkt - Časové řady ukazatelů čtvrtletních účtů* [online], [cit. 2021-3-20]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/hdp_cr

DIGITÁLNÍ A INFORMAČNÍ AGENTURA, © 2023. *Změna u živnosti z podnětu podnikatele* [online]. [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/sluzby-vs/zmena-u-zivnosti-z-podnetu-podnikatele-S740>

EPRAVO.CZ, © 2002. *Jak má fyzická osoba ohlásit živnost* [online]. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/jak-ma-fyzicka-osoba-ohlasit-zivnost-16743.html>

IDNES.CZ, © 2023. *Tisíce českých živnostníků končí. A co mladí, je třeba se obávat?* [online]. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/finance/prace-a-podnikani/podnikani-zivnost-osvc-mladi-akcelerator-trend.A230328_101049_podnikani_sov

LIDOVKY.CZ, © 2023. *Strach z datových schránek. Lidé hromadně končí se živnostmi, i kvůli daňovému přiznání* [online]. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/byznys/zivnost-osvc-datova-schranka-povinnost-danove-priznani.A230223_122428_ln_ekonomika_hma

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR, © 2023a. *Podnikání a živnost, studijní text ke zvláštní části úřednické zkoušky* [online]. [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: https://www.mpo.cz/assets/cz/rozcestnik/uredni-deska/statni-sluzba/2018/7/42_Podnikani-a-zivnosti-.docx

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR, © 2023b. *Zpráva o vyhodnocení plnění Dohody o koordinaci výkonu kontrolní činnosti uzavřené mezi Českou obchodní inspekcí a Ministerstvem průmyslu a obchodu* [online]. [cit. 2023-03-28]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/aktualni-informace/zprava-o-vyhodnoceni-plneni-dohody-o-koordinaci-vykonu-kontrolni-cinnosti-uzavrene-mezi-ceskou-obchodni-inspekci-a-ministerstvem-prumyslu-a-obchodu--269767/>

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR, © 2023c. *Informační materiál pro zahraniční fyzické osoby podnikající podle živnostenského zákona na území České republiky* [online]. [cit. 2023-02-26]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/assets/dokumenty/30074/32890/347493/priloha006.pdf>

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR, © 2023d. *Průvodce živnostenským podnikáním pro české fyzické osoby* [online]. [cit. 2023-02-26]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/pruvodce-zivnostenskym-podnikanim/pruvodce-zivnostenskym-podnikanim-pro-ceske-fyzicke-osoby--77388/>

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR, © 2023e. *Počty podnikatelů a živností dle krajů* [online]. [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/statisticke-udaje-o-podnikatelich/pocty-podnikatelu-a-zivnosti-dle-kraju--225453/>

NEJVYŠŠÍ SPRÁVNÍ SOUD, 2011. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 8. 2005, č. j. 2 As 43/2004-51 In: *Sbírka rozhodnutí Nejvyššího správního soudu*, Dostupný také z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/4/30812/1/2>

PODNIKATELCZ, © 2023, 5 úřadů, na jejichž kontrolu se podnikatelé mohou nejčastěji „těšit“ [online]. [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/5-uradu-na-jejichz-kontrolu-se-podnikatele-mohou-nejcasteji-tesit/>

SLOVENSKÁ ŽIVNOSTENSKÁ KOMORA. © 2023. *Zákony a predpisy*, [online]. [cit. 2023-04-15]. Dostupné z: <http://www.szk.sk/legislativa/>

ÚSTAVNÍ SOUD ČR, 2002. Nález Ústavního soudu ze dne 13. 8. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 3/02, In: *Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu*, č. 405/2002 Sb. n. u. US, Dostupný také z: <https://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=pl-3-021>

ÚSTAVNÍ SOUD ČR, 2009. Nález Ústavního soudu ze dne 7. 4. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 35/08, In: *Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu*, č. 83/2009 Sb. n. u. US, Dostupný také z: https://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=Pl-35-08_1

VLÁDA ČR, © 2023a. *Důvodová zpráva k zákonu č. 130/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)* [online]. [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=354&CT1=0>

VLÁDA ČR, © 2023b. *Důvodová zpráva k zákonu č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)* [online]. [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=354&CT1=0>

VLÁDA ČR, © 2023c. *Důvodová zpráva k zákonu č. 255/2012 Sb. o kontrole (kontrolní řád)* [online]. [cit. 2023-02-04]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=575&CT1=0>

ZLÍNSKÝ KRAJ, © 2023. *Základní charakteristika kraje*, [online]. [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://www.kr-zlinsky.cz/zakladni-charakteristika-kraje-cl-3685.html>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

DIA	Digitální a informační agentura
ČAK	Česká advokátní komora
ČOI	Česká obchodní inspekce
ČSÚ	Český statistický úřad
KÚZK	Krajský úřad Zlínského kraje
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
NSS	Nejvyšší správní soud
ObŽÚ	Obecní živnostenské úřady
SŽK	Slovenská živnostenská komora
ÚS	Ústavní soud
ZZSZ	Zdravotnická záchranná služba Zlínského kraje

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Zlínský kraj	42
Obrázek 2 Správní obvody Zlínského kraje	47
Obrázek 3 Matice hodnocení rizik.....	88

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Počet podnikatelů ve Zlínském kraji k 31. 12. 2022	43
Tabulka 2 Počet podnikatelů a živností dle obecních živnostenských úřadů k 31.12.2022..	45
Tabulka 3 Vývoj počtu zaměstnanců obecních živnostenských úřadů ve Zlínském kraji – časová řada.....	51
Tabulka 4 Celkový počet vydaných dokumentů a počet provedených kontrol obecních živnostenských úřadů ve Zlínském kraji za rok 2022.....	54
Tabulka 5 Počet pracovníků kontroly a počet kontrol obecních živnostenských úřadů za rok 2022	59
Tabulka 6 Celkový počet provedených společných kontrol obecních živnostenských úřadů ve Zlínském kraji a České obchodní inspekce za rok 2022	62
Tabulka 7 Celkový součet uložených pokut obecními živnostenskými úřady ve Zlínském kraji za rok 2022	64
Tabulka 8 Časový harmonogram projektu.....	82
Tabulka 9 Návrh rozpočtu projektu	83
Tabulka 10 Základní informace o výzvě č. 8 IROP)	85
Tabulka 11 Stupnice pravděpodobnosti výskytu rizika.....	86
Tabulka 12 Stupnice vlivu rizika	86
Tabulka 13 Analýza rizik projektového záměru	87
Tabulka 14 Základní informace projektu.....	89

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Trend v počtu podnikatelů v Zlínském kraji od roku 1992 do 2022	41
Graf 2 Zastoupení jednotlivých druhů živností dle obecních živnostenských úřadů k 31.12.2022	46
Graf 3 Poměr druhů živností ve Zlínském kraji v roce 2022.....	46
Graf 4 Počet podnikatelů na 1 úředníka obecního živnostenského úřadu v roce 2022	52
Graf 5 Počet živnostenských oprávnění na 1 úředníka obecního živnostenského úřadu v roce 2022	53
Graf 6 Počet vydaných dokumentů na jednoho úředníka obecního živnostenského úřadu v roce 2022.....	55
Graf 7 Počet provedených kontrol na jednoho úředníka obecního živnostenského úřadu v roce 2022.....	55
Graf 8 Počet provedených kontrol obecních živnostenských úřadů ve Zlínském kraji - časová řada.....	58
Graf 9 Struktura živnostenských kontrol ve Zlínském kraji v roce 2022	60
Graf 10 Počet provedených kontrol na jednoho úředníka obecního živnostenského úřadu pověřeného kontrolou v roce 2022	61

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Přehled činností vykonávaných v I. stupni obecními živnostenskými úřady

Příloha P II: Výsledky dotazníkového šetření

PŘÍLOHA P I: PŘEHLED ČINNOSTÍ VYKONÁVANÝCH V I. STUPNI OBECNÍMI ŽIVNOSTENSKÝMI ÚŘADY

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

1.	§ 6 odst. 3	vyžádání výpisu z evidence Rejstříku trestů
2.	§ 6 odst. 4	oprávnění vyžádat si pro účely posouzení bezúhonnosti od soudu opis pravomocného rozhodnutí; pokud rozhodnutí neobsahuje skutečnosti rozhodné pro posouzení bezúhonnosti, je živnostenský úřad oprávněn nahlížet do těch částí trestního spisu, které tyto skutečnosti obsahují
3.	§ 8 odst. 2	možnost prominout překážku uvedenou v § 8 odst. 2 větě první nebo druhé
4.	§ 8 odst. 5	oprávnění vyžádat si za účelem prokázání neexistence překážky provozování živnosti u právnické osoby výpisu z evidence Rejstříku trestů podle zvláštního právního předpisu.
5.	§ 10 odst. 4	potvrzení splnění podmínek pro provozování živnosti vydáním výpisu
6.	§ 10 odst. 5	rozhodnutí živnostenského úřadu o tom, že ohlašovatel podmínky pro vznik živnostenského oprávnění nesplnil; v případě koncese tuto skutečnost poznamená do spisu a запиše do živnostenského rejstříku.
7.	§ 10 odst. 6	přidělení identifikačního čísla osoby poskytnutého správcem základního registru osob, vzniká-li živnostenské oprávnění fyzické osobě, které dosud nebylo přiděleno identifikační číslo osoby
8.	§ 11 odst. 5	přijímání oznámení podnikatele o ustanovení odpovědného zástupce pro živnost ohlašovaci i ukončení výkonu jeho funkce
9.	§ 11 odst. 7	schvalování ustanovení odpovědného zástupce pro živnost koncesovanou, příjem oznámení o ukončení výkonu funkce odpovědného zástupce
10.	§ 11 odst. 10	živnostenský úřad запиše do živnostenského rejstříku ukončení výkonu funkce odpovědného zástupce a uvede, že živnost je dočasně provozována bez odpovědného zástupce v případě, že tak stanoví jiný právní předpis, a za podmínek jím stanovených
11.	§ 13 odst. 2	přijímání oznámení správce pozůstalosti povolaného zemřelým podnikatelem, vykonavatele závěti, náleží-li mu správa pozůstalosti, dědiců, pozůstalého manžela nebo partnera, o zamýšleném pokračování v provozování živnosti na základě oprávnění zemřelého podnikatele; přijímání oznámení o ustanovení odpovědného zástupce
12.	§ 13 odst. 3	přijímání oznámení správce pozůstalosti, vykonavatele závěti, dědiců, pozůstalého manžela nebo partnera o nepokračování v provozování živnosti na základě živnostenského oprávnění zemřelého podnikatele
13.	§ 13 odst. 4	přijímání oznámení správce pozůstalosti, svěřenského, insolvenčního nebo likvidačního správce o pokračování v provozování živnosti po úmrtí podnikatele; přijímání oznámení o ustanovení odpovědného zástupce

14.	§ 13 odst. 5	přijímání oznámení dědiců, pozůstalého manžela nebo partnera po skončení řízení o dědictví, že nabyly majetkového práva vztahujícího se k provozování živnosti
15.	§ 13 odst. 7	vyžádání od soudu a přijímání údaje o pravomocném skončení řízení o dědictví po zemřelém podnikateli pro účely zápisu do živnostenského rejstříku
16.	§ 14	přijímání oznámení o pokračování v živnosti nástupnické obchodní společnosti nebo družstva, které dosud nemají příslušné živnostenské oprávnění, popřípadě přejímajícího společníka, který je fyzickou osobou a nemá dosud příslušné živnostenské oprávnění, a současného přijetí ohlášení ohlašovací živnosti nebo přijetí žádosti o koncesi
17.	§ 17 odst. 3	vyžádání na podnikateli prokázání právního důvodu pro užívání provozovny; u mobilní provozovny vyžadování prokázání oprávněnosti umístění provozovny; přijímání oznámení podnikatele o zahájení a ukončení provozování živnosti v provozovně.
18.	§ 17 odst. 6	přidělení identifikačního čísla provozovny poskytnuté správcem základního registru osob provozovně, nebylo-li již přiděleno, provedení zápisu provozovny do živnostenského rejstříku a informování podnikatele o provedeném zápisu provozovny
19.	§ 27 odst. 3	stanovení nebo změna podmínek provozování živnosti
20.	§ 28 odst. 1 a 3	posuzování rozsahu živnostenského oprávnění; rozhodování o rozsahu živnostenského oprávnění v pochybnostech
21.	§ 31 odst. 2	vyžádání na podnikateli prokázání právního důvodu k sídlu (liší-li se od bydliště) a zahraniční osoba organizační složce závodu; podnikatel nemusí prokazovat pro užívání prostor, v nichž má v České republice umístěno sídlo, má-li sídlo totožné se svým bydlištěm (§ 5 odst. 2), s výjimkou případů, že bydliště je na adrese sídla ohlašovny, zvláštní matriky nebo na adrese sídla správního orgánu, který úředně zrušil údaj o místu hlášeného pobytu na území České republiky
22.	§ 31 odst. 3	vyžádání dokladů prokazujících způsob nabytí prodávaného zboží nebo materiálu používaného k poskytování služeb
23.	§ 31 odst. 8	zkoumání splnění podmínky znalosti českého nebo slovenského jazyka u osoby v provozovně určené pro prodej zboží nebo poskytování služeb spotřebitelům
24.	§ 31 odst. 10	vyžádání na podnikateli a fyzické osobě provozující činnost, která je předmětem živnosti, osobách jednajících jejich jménem a odpovědném zástupci prokázání totožnosti
25.	§ 31 odst. 11	přijímání oznámení o přerušení provozování živnosti
26.	§ 31 odst. 13	zapsání přerušení provozování živnosti a pokračování v provozování živnosti před uplynutím doby, na kterou bylo provozování živnosti přerušeno, do živnostenského rejstříku a informování podnikatele o zápisu
27.	§ 31 odst. 15	vyžádání sdělení, zda podnikatel živnost provozuje a doložení dokladů

		prokazujících provozování živnosti
28.	§ 31 odst. 16	přijímání oznámení, na jaké adrese lze vypořádat případné závazky podnikatele, který ukončil činnost v provozovně
29.	§ 45 odst. 1	přijímání ohlášení fyzické nebo právnické osoby, která hodlá provozovat ohlašovací živnost
30.	§ 45a odst. 1	přijímání od fyzické osoby společně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi na příslušném živnostenském úřadu též a) přihlášky k registraci nebo oznámení určené správci daně (není-li povinnost podávat tato podání správci daně v elektronické podobě), b) oznámení zahájení samostatné výdělečné činnosti, c) podání přihlášky k důchodovému pojištění, d) podání přihlášky k nemocenskému pojištění, e) oznámení vzniku volného pracovního místa nebo jeho obsazení, f) oznámení podle zákona o veřejném zdravotním pojištění
31.	§ 45a odst. 2	přijímání od právnické osoby společně s ohlášením živnosti nebo žádostí o koncesi na příslušném živnostenském úřadu též a) přihlášky k registraci nebo oznámení určené správci daně (není-li povinnost podávat tato podání správci daně v elektronické podobě), b) oznámení vzniku volného pracovního místa nebo jeho obsazení
32.	§ 45a odst. 4	předání příslušnému správci daně údaje získaného podle § 45a odst. 1) písm. a) a podle § 45a odst. 2 písm. a), příslušnému orgánu sociálního zabezpečení údaje získaného podle § 45a odstavce 1 písm. b) až d), Úřadu práce České republiky – příslušné krajské pobočce a na území hlavního města Prahy pobočce pro hlavní město Prahu údaje podle § 45a odstavce 1 písm. e) a podle § 45a odstavce 2 písm. b) a příslušné zdravotní pojišťovně údaje získaného podle § 45 odstavce 1 písm. f)
33.	§ 45a odst. 5	přijímání ve lhůtě stanovené zvláštními právními předpisy oznámení o změně údajů uvedených v přihláškách nebo oznámeních podle odstavců 1 a 2 a obsažených na tiskopise podle odstavce 3
34.	§ 45a odst. 6	předání údajů včetně oznámení jejich změn příslušným orgánům
35.	§ 46 odst. 7	vytvoření elektronických kopií dokladů, které ŽÚ ukládá podle § 60 odst. 1 do živnostenského rejstříku
36.	§ 47 odst. 1	provedení zápisu do živnostenského rejstříku a vydání výpisu
37.	§ 47 odst. 4	vyzvání podnikatele k odstranění závad ohlášení
38.	§ 47 odst. 5	rozhodování o tom, že živnostenské oprávnění ohlášením nevzniklo, neodstraní-li podnikatel závady ohlášení ve stanovené lhůtě; rozhodování o tom, že ohlašovatel nesplnil podmínky pro vznik živnostenského oprávnění; pokud je před vydáním rozhodnutí zjištěno, že jsou splněny podmínky pro vznik oprávnění, řízení se ukončí zápisem do živnostenského rejstříku a vydá se výpis

39.	§ 47 odst. 6	rozhodování o tom, že živnostenské oprávnění ohlášením nevzniklo, nespĺňuje-li ohlašovatel podmínky stanovené živnostenským zákonem; rozhodování o tom, že ohlašovatel nespĺnil podmínky pro vznik živnostenského oprávnění
40.	§ 47 odst. 7	vydání zahraniční fyzické osobě, která je povinna doložit též doklad o povolení k pobytu, výpisu s údaji podle § 47 odst. 2 s výjimkou údaje podle písm. e) – pro účely povolení k pobytu; nespĺňuje-li zahraniční fyzická osoba všeobecné a zvláštní podmínky provozování živnosti, rozhodne živnostenský úřad o tom, že ohlašovatel nespĺnil podmínky pro vznik živnostenského oprávnění
41.	§ 47 odst. 8	vydání zahraniční fyzické osobě uvedené v § 47 odst. 7 výpisu; nedoloží-li tato osoba doklad o povolení k pobytu ve stanovené lhůtě, živnostenský úřad rozhodne o tom, že ohlašovatel nespĺnil podmínky pro vznik živnostenského oprávnění; stejně živnostenský úřad rozhodne i v případě, že uvedená osoba nedoložila doklad o povolení k pobytu ve lhůtě 6 měsíců ode dne doručení výpisu podle odstavce 7; živnostenský úřad do živnostenského rejstříku zapíše skutečnost, že ohlašovatel nespĺnil podmínky pro vznik živnostenského oprávnění.
42.	§ 47 odst. 9	požadání nadřízeného orgánu o prodloužení lhůty k provedení zápisu do živnostenského rejstříku a vydání výpisu; informování ohlašovatele o prodloužení lhůty a důvodech prodloužení
43.	§ 47 odst. 10	pokud byl zápis do živnostenského rejstříku proveden v rozporu se zákonem - řízení o zrušení živnostenského oprávnění; provedení nového zápisu a vydání nového výpisu nebo rozhodování o zrušení živnostenského oprávnění
44.	§ 47 odst. 11	provedení opraveného zápisu v živnostenském rejstříku a vydání výpisu
45.	§ 48 odst. 1	zasílání výpisu resp. změn v živnostenském rejstříku, dalších rozhodnutí a opatření příslušnému správci daně z příjmu, Českému statistickému úřadu, příslušné správě sociálního zabezpečení, příslušné zdravotní pojišťovně, je-li mu známa a orgánu nebo organizaci, která podle zvláštního zákona vede registr všech pojištěnců všeobecného zdravotního pojištění, a rejstříkovému soudu u osob, které se zapisují do obchodního rejstříku
46.	§ 48 odst. 2	neprodlené oznámení Ministerstvu vnitra vydání výpisu zahraniční fyzické osobě podle § 47 odst. 7, vznik živnostenského oprávnění, pozastavení a zrušení živnostenského oprávnění, rozhodnutí o tom, že živnostenské oprávnění nevzniklo, přerušování provozování živnosti, skutečnost, že ohlašovatel nebo žadatel o koncesi nespĺnil podmínky pro vznik živnostenského oprávnění, rozhodnutí o zastavení řízení o udělení koncese a rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení koncese
47.	§ 49 odst. 1	zapsání bez zbytečného odkladu do živnostenského rejstříku změny a doplnění údajů získaných ze základních registrů, informačního systému evidence obyvatel, informačního systému cizinců nebo z obchodního rejstříku
48.	§ 49 odst. 2	provedení zápisu do živnostenského rejstříku a podle okolností případu vydání

		výpisu nebo informování podnikatele o provedeném zápisu; není-li oznámená změna nebo doplnění doložena doklady dle odst. 1, výzva k předložení dokladů, stanovení lhůty, do předložení dokladů neprovedení zápisu do živnostenského rejstříku; týká-li se změna rozsahu předmětu podnikání a není-li doložena doklady, rozhodování o tom, že živnostenské oprávnění v rozsahu oznámené změny ohlášením nevzniklo; nesplní-li podnikatel oznamovací povinnost podle odstavce 1 a živnostenský úřad změnu údajů prokazatelně zjistí, zapíše ji bez zbytečného odkladu do živnostenského rejstříku
49.	§ 49 odst. 3	provedení zápisu změny odpovědného zástupce do živnostenského rejstříku a informování podnikatele o provedeném zápisu; zahájení řízení o pozastavení provozování živnosti podle § 58 odst. 3, nesplňuje-li podnikatelem ustanovený odpovědný zástupce podmínky provozování živnosti nebo nemá-li podnikatel ustanoveného odpovědného zástupce
50.	§ 49 odst. 5	při zjištění, že zápis změny nebo doplnění do živnostenského rejstříku byl proveden v rozporu se zákonem, postupuje podle § 47 odst. 10 obdobně
51.	§ 49 odst. 6	při nápravě chyb v psaní a jiných zřejmých nesprávnostech v zápisu změny nebo doplnění v živnostenském rejstříku nebo ve výpisu z něj postupuje podle ustanovení § 47 odst. 11 obdobně
52.	§ 50 odst. 1	přijímání žádosti o vydání koncese
53.	§ 52 odst. 1	předložení žádosti o koncesi, spolu se všemi doklady předloženými žadatelem o koncesi, které jsou nezbytné k zaujetí stanoviska, orgánu státní správy ke stanovisku
54.	§ 52 odst. 2	postup přiměřeně podle § 47 odst. 7 a 8 u zahraniční fyzické osoby, která je povinna doložit též doklad o povolení k pobytu
55.	§ 53 odst. 1	zjišťování, zda jsou splněny všeobecné a zvláštní podmínky pro provozování živnosti a zda netrvá překážka provozování živnosti
56.	§ 53 odst. 2	zamítnutí žádosti o koncesi
57.	§ 53 odst. 3	rozhodování o ustanovení odpovědného zástupce v rozhodnutí o udělení koncese
58.	§ 53 odst. 4	udělení koncese na dobu povoleného pobytu osobě uvedené v § 5 odst. 5
59.	§ 53 odst. 5	stanovení podmínek provozování živnosti v rozhodnutí o udělení koncese
60.	§ 54 odst. 1	provedení zápisu do živnostenského rejstříku a vydání výpisu
61.	§ 54 odst. 3	pokud zahraniční fyzická osoba, která je podle § 5 odst. 5 povinna doložit doklad o povolení k pobytu ve lhůtě podle § 47 odst. 8, tento doklad nedoloží, má se za to, že nesplnila podmínky pro vznik živnostenského oprávnění; živnostenský úřad tuto skutečnost poznamená do spisu a zapíše do živnostenského rejstříku
62.	§ 54 odst. 4	zjistí-li živnostenský úřad, že zápis do živnostenského rejstříku nebyl proveden v souladu s rozhodnutím o udělení koncese, nebo že údaje, které se zapisují do živnostenského rejstříku a nejsou obsahem rozhodnutí o udělení koncese,

		neodpovídají skutečnosti, provede opravu zápisu v živnostenském rejstříku a podle okolností vydá výpis nebo informuje podnikatele o opravě zápisu
63.	§ 55 odst. 1	informační povinnosti obdobně podle § 48
64.	§ 55 odst. 2	zasílání stejnopisu pravomocného rozhodnutí o udělení koncese, o její změně nebo o jejím zrušení, údaje o přerušení nebo pozastavení provozování živnosti, výpis popř. jiným dohodnutým způsobem sdělí údaje o koncesované živnosti a o podnikateli též orgánu, který je příslušný k vydání stanoviska podle § 52 odst. 1
65.	§ 56 odst. 1	změny a doplnění údajů získaných ze základních registrů, informačního systému evidence obyvatel, informačního systému cizinců nebo z obchodního rejstříku zapíše živnostenský úřad bez zbytečného odkladu do živnostenského rejstříku; vytvoření elektronických kopií dokladů, které ŽÚ ukládá podle § 60 odst. 1 do živnostenského rejstříku
66.	§ 56 odst. 3	změna rozhodnutí o udělení koncese, provedení zápisu změn do živnostenského rejstříku, vydání výpisu nebo informování podnikatele o provedeném zápisu nebo rozhodování o pozastavení provozování živnosti nebo o zrušení živnostenského oprávnění; nesplní-li podnikatel oznamovací povinnost podle odstavce 1, a živnostenský úřad změnu údajů prokazatelně zjistí, zapíše ji bez zbytečného odkladu do živnostenského rejstříku
67.	§ 56 odst. 4	rozhodování o změně rozsahu předmětu podnikání a podmínek provozování živnosti změnou rozhodnutí o udělení koncese, provedení zápisu do živnostenského rejstříku a vydání výpisu
68.	§ 56 odst. 5	zahajování řízení z vlastního nebo jiného podnětu u řízení o změně podmínek uložených v rozhodnutí o udělení koncese podle § 27 odst. 3
69.	§ 57 odst. 2	výzva zahraniční fyzické osoby k doložení nového povolení k pobytu a stanovení k tomu přiměřené lhůty
70.	§ 57 odst. 3	oznamování zániku živnostenského oprávnění (§57 odst. 2) orgánům uvedeným v § 48 a § 55 odst. 2
71.	§ 58 odst. 1 písm. a)	zrušení živnostenského oprávnění, jestliže podnikatel již nesplňuje podmínky podle § 6 odst. 1 písm. a) nebo b)
72.	§ 58 odst. 1 písm. b)	zrušení živnostenského oprávnění, jestliže nastanou překážky podle § 8, nejedná-li se o překážku podle § 8 odst. 5 u živnosti volné
73.	§ 58 odst. 1 písm. c)	zrušení živnostenského oprávnění, jestliže podnikatel o to požádá
74.	§ 58 odst. 1 písm. d)	zrušení živnostenského oprávnění, jestliže podnikatel neprokáže právní důvod užívání prostor podle § 31 odst. 2
75.	§ 58 odst. 2	zrušení živnostenského oprávnění nebo pozastavování provozování živnosti na návrh orgánu státní správy, vydávajícího stanovisko podle § 52 odst. 1; obdobný postup u zahraniční fyzické osoby, pokud nesplňuje podmínku povoleného pobytu na území České republiky podle § 5 odst. 5

76.	§ 58 odst. 3	možnost zrušit živnostenské oprávnění nebo pozastavit provozování živnosti v odpovídajícím rozsahu, jestliže podnikatel závažným způsobem porušil nebo porušuje podmínky stanovené rozhodnutím o udělení koncese, tímto zákonem nebo zvláštními právními předpisy; možnost zrušit živnostenské oprávnění na návrh příslušné správy sociálního zabezpečení, nebo jestliže podnikatel neprovozuje živnost po dobu delší než 4 roky, to neplatí, pokud podnikatel oznámil přerušeni živnosti podle § 31 odst. 11
77.	§ 58 odst. 4	živnostenský úřad pozastaví provozování živnosti v provozovně, jsou-li při provozování živnosti v dané provozovně závažným způsobem porušeny nebo jsou-li porušovány povinnosti stanovené tímto zákonem nebo zvláštními právními předpisy.
78.	§ 58 odst. 6	stanovení doby: v rozhodnutí o pozastavení provozování živnosti podle odstavců 2 až 4 stanoví dobu, po kterou nelze živnost provozovat
79.	§ 59	uložení zákazu protiprávního jednání podnikateli provozujícím cestovní agenturu nebo cestovní kancelář, které porušuje nebo může porušit společný zájem spotřebitelů. Porušení tohoto zákazu je důvodem pro zrušení nebo pozastavení živnostenského oprávnění.
80.	§ 60 odst. 1	provozování živnostenského rejstříku; ukládání dokumentů potvrzujících splnění podmínek stanovených zákonem (§46 odst.7)
81.	§ 60 odst. 2	zápis uvedených údajů do živnostenského rejstříku, včetně jejich změn
82.	§ 60 odst. 4 písm. a)	poskytování údajů uvedených v odst. 3 písm. a) podnikateli, správnímu orgánu a v případech stanovených jinými právními předpisy
83.	§ 60 odst. 4 písm. b)	poskytování údajů uvedených v odst. 3 písm. b) a c) osobě, která prokáže právní zájem
84.	§ 60 odst. 5	vydání výpisu podle § 47 odst. 2 nebo 3, úplného výpisu, částečného výpisu nebo potvrzení o určitém zápisu ze živnostenského rejstříku, popřípadě potvrzení o tom, že v rejstříku určitý zápis není, a to v listinné nebo elektronické podobě
85.	§ 60 odst. 6	Vydávání údajů z veřejné části živnostenského rejstříku jako ověřeného výstupu z informačního systému veřejné správy.
86.	§ 60a	provedení živnostenské kontroly (i dodržování povinností při značení lihu a nakládání s lihem podle zákona upravujícího povinné značení lihu, pokud porušení těchto povinností zjistí při výkonu své jiné působnosti, dodržování povinností při značení tabákových výrobků podle zákona upravujícího spotřební daně a dodržování zákazu prodeje lihovin a tabákových výrobků podle zákona upravujícího spotřební daně)
87.	§ 60b	při kontrole zaměstnanci živnostenských úřadů se prokazují průkazem osoby vykonávající kontrolu nebo písemným pověřením k jednotlivé kontrole
88.	§ 60d odst. 1	možnost rozhodnutím uložit odstranění nedostatků zjištěných při provozování živnosti

89.	§ 61 odst. 4	možnost uložit pokutu fyzické osobě za přestupek uvedený v § 61 odst. 1, 2 a 3 v řízení o přestupcích
90.	§ 61 odst. 5	možnost uložit pokutu fyzické osobě za přestupek uvedený v § 61 odst. 1 v blokovém řízení
91.	§ 62 odst. 4	uložení pokuty právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě za správní delikt uvedený v § 62 odst. 1 až 3
92.	§ 62 odst. 5	možnost uložit pokutu právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě za správní delikt uvedený v § 62 odst. 1 až 3 v blokovém řízení
93.	§ 63 odst. 2	uložení pokuty právnické osobě za správní delikt uvedený v § 63 odst. 1 (provozování živnosti bez živnostenského oprávnění) ve správním řízení
94.	§ 64 odst. 6	vybírání a vymáhání pokuty
95.	§ 68 odst. 1	přijímání od orgánů, provádějících kontrolu podle zvláštních předpisů, opisu rozhodnutí, kterým bylo rozhodnuto o závažném porušení zvláštních předpisů podnikatelem, a oznámení případů neoprávněného podnikání zjištěného při výkonu jejich činnosti
96.	§ 68 odst. 2	informování jednotlivých specializovaných orgánů o porušování příslušných zvláštních předpisů osobami provozujícími činnost, která je předmětem živnosti
97.	§ 69a odst. 6	kontrola splnění povinnosti písemně oznámit poskytování služby uznávacímu orgánu; kontrola též plnění povinnosti osoby poskytující služby zajistit výkon činností, které jsou obsahem živností uvedených v příloze č. 5 zákona pouze fyzickými osobami splňujícími požadavky odborné způsobilosti
98.	§ 78	přidělení do 30. června 2012 provozovně zřízené před 1. červencem 2010 identifikačního čísla provozovny poskytnutého správcem základního registru osob

Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

1.	§ 23 odst. 5	příslušnost k provádění dozoru nad dodržováním zákona
2.	§ 23a odst. 1	vydání závazných pokynů k odstranění zjištěných nedostatků, v případě bezprostředního ohrožení života, zdraví nebo majetku oprávnění pozastavit prodej výrobků nebo poskytování služeb anebo uzavřít provozovnu
3.	§ 23a odst. 3	vydání písemného souhlasu s obnovením prodeje výrobků nebo poskytování služeb anebo otevřením provozovny
4.	§ 24 odst. 12	uložení pokuty ve správním řízení za porušení zákona (správní delikty)
5.	§ 24 odst. 13	uložení pokuty příkazem vydaným na místě za porušení zákona (správní delikty)
6.	§ 24a odst. 2	uložení blokové pokuty za porušení zákona (přestupky)
7.	§ 24b odst. 5	příslušnost k projednávání správních deliktů

8.	§ 24b odst. 6	vybírání pokut
----	---------------	----------------

Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů

1.	§ 115 odst. 1	porušení povinnosti při značení tabákových výrobků skladovaných nebo prodávaných (kontrola „přenesena“ s účinností od 1. 1. 2013 do § 60a odst. 2 živnostenského zákona“)
2.	§ 115 odst. 3	vydání rozhodnutí o zajištění neznačených tabákových výrobků
3.	§ 134 odst. 1	porušení zákazu prodeje lihovin a tabákových výrobků (kontrola „přenesena“ s účinností od 1. 1. 2013 do § 60a odst. 2 živnostenského zákona“)
4.	§ 134 odst. 3	vydání rozhodnutí o zajištění lihoviny a tabákových výrobků zjištěných na místě, kde je zákaz jejich prodeje
5.	§ 135e odst. 2	uložení pokuty fyzické osobě za přestupek podle odst. 1
6.	§ 135f odst. 2	uložení pokuty fyzické osobě za přestupek podle odstavce 1
7.	§ 135zk odst. 2	uložení pokuty právnické nebo podnikající fyzické osobě za správní delikt podle odstavce 1
8.	§ 135zq odst. 2	uložení pokuty právnické nebo podnikající fyzické osobě za správní delikt podle odstavce 1
9.	§ 135zzc odst. 1	uložení propadnutí lihovin a tabákových výrobků, jestliže a) náleží pachateli správního deliktu a b) byly ke spáchání správního deliktu užity nebo určeny
10.	§ 135zzd odst. 1	uložení zabránění lihovin a tabákových výrobků (nebylo-li uloženo jejich propadnutí), jestliže a) náleží pachateli, kterého nelze za správní delikt stíhat, b) nenáleží pachateli správního deliktu nebo mu nenáleží zcela, nebo c) vlastník není znám,
11.	§ 135zze odst. 3	uložení povinnosti nahradit státu náklady spojené se správou a zničením propadlých nebo zabraných tabákových výrobků nebo lihovin pachateli správního deliktu, kterému bylo uloženo propadnutí, nebo osobě, u které byly zabrané tabákové výrobky nebo lihoviny zajištěny
12.	§ 135zze odst. 5	vrácení bez zbytečného odkladu zajištěných tabákových výrobků nebo lihovin tomu, komu nepochybně patří, jinak tomu, u koho byly zajištěny, nepropadnou-li nebo nebudou-li lihoviny nebo tabákové výrobky zabráněny
13.	§ 135z zg odst. 4	projednávání přestupků podle § 135e a § 135f a správních deliktů podle § 135zk a § 135zq
14.	§ 135zzi	ukládání blokových pokut za přestupky

Zákon č. 247/2006 Sb., o omezení provozu zastávek a některých jiných provozoven v noční době

1.	§ 2 odst. 2	ukládání pokut za porušení povinností uvedených v § 1
----	-------------	---

Zákon č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů

1.	§ 52a odst. 6	obecní živnostenský úřad projednává správní delikty podle § 52 odst. 6 písm.c), d), e) , f), m), dopustí-li se deliktu provozovatel cestovní kanceláře nebo provozovatel cestovní agentury
----	---------------	--

Zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

1.	§ 94 odst. 6 písm. c)	obecní živnostenský úřad projednává správní delikty podle § 93c odst. 1 písm. a) nebo § 93c odst. 2 , je-li jejich pachatelem provozovatel cestovní kanceláře nebo cestovní agentury
----	-----------------------	--

Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů

1.	§ 34f odst. 3	uložení pokuty v případě, jde-li o porušení přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího práva cestujících v autobusové a autokarové dopravě
2.	§ 35b odst. 4	zrušení koncese nebo změna rozsahu koncese

Zákon č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu

1.	kontrolní činnost	kontrola vyplývá pro obecní živnostenské úřady (s účinností od 1. 12. 2013) z § 60a odst. 2 živnostenského zákona
2.	§ 72 odst. 2	projednávání správních deliktů podle § 59 odst. 1 písm. a), § 60 odst. 1 písm. a) a b), § 61 odst. 1 písm. a), § 62 odst. 1 písm. a), § 63 odst. 1 písm.a), § 64 odst. 1 písm. a), § 66 odst. 1 a § 67 odst. 1 písm. a) a b), jejichž spáchání obecní živnostenský úřad zjistí při výkonu své působnosti podle jiného zákona

Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád)

1.	§ 7 až 9	práva a povinnosti kontrolních pracovníků („kontrolujících“)
2.	§ 12	povinnost kontrolních pracovníků („kontrolujících“) doručit kontrolované osobě stejnopis protokolu
3.	§ 14	vyřizování námitek kontrolovaných osob proti kontrolnímu zjištění uvedenému v protokolu
4.	§ 15	rozhodnutí o uložení pokuty fyzické osobě za přešůpek
5.	§ 16	rozhodnutí o uložení pokuty právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě za správní delikt
6.	§ 17	projednávání deliktů podle § 15 a § 16 v prvním stupni kontrolním orgánem (živnostenským úřadem), který je příslušný k provedení kontroly,

		v souvislosti s níž byl správní delikt spáchán
7.	§ 21	oprava nesprávností v protokolu o kontrole, popř. došetření věci
8.	§ 25	spolupráce a koordinace kontrolních orgánů při výkonu kontroly; předávání zjištění o nedostacích příslušnému orgánu
9.	§ 26	zveřejňování obecných informací o výsledcích kontrol způsobem umožňujícím dálkový přístup
10.	§ 27	zpracování plánu kontrol (a popř. jeho koordinace s ostatními kontrolními orgány)

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

1.	§ 67 a n.	vydání rozhodnutí ve správním řízení (správní orgán I. stupně)
2.	§ 62	rozhodnutí o uložení pořádkové pokuty
3.	§ 95 odst. 2	provedení přezkumného řízení za podmínek stanovených zákonem
4.	§ 150	vydávání příkazu (včetně příkazu na místě)
5.	§ 100	rozhodnutí o obnově řízení
6.	§ 101	provedení nového řízení a vydání nového rozhodnutí ve věci

(Zdroj: MPO, © 2023c)

PŘÍLOHA P II: VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

1) Spokojenost s počtem kontrolujících pracovníků		
ODPOVĚĎ	RESPONZÍ	PODÍL
Odpovídající velikosti správního obvodu	15	60%
Podhodnocen vůči velikosti správního obvodu	7	28%
Nedokážu odpovědět	3	12%
Nadhodnocen vůči velikosti správního obvodu	0	0%

2) Jaký předpokládáte vývoj počtu kontrol v následujících 3-5 letech		
ODPOVĚĎ	RESPONZÍ	PODÍL
Zachování počtu kontrol	19	76%
Nárůst počtu kontrol	4	16%
Pokles počtu kontrol	2	8%

3) Jaký je poměr plánovaných kontrol a kontrol ad hoc		
ODPOVĚĎ	RESPONZÍ	PODÍL
50:50	10	40%
90:10	8	32%
75:25	5	20%
25:75	2	8%
0:100	0	0%
100:00	0	0%

4) Aktualizujete roční plán kontrol		
ODPOVĚĎ	RESPONZÍ	PODÍL
Neaktualizujete	12	48%
Měsíčně	6	24%
1 x za pololetí	5	20%
Čtvrtletně	2	8%

5) Jaká je frekvence plánování kontrol (na úrovni výběru konkrétních kontrolovaných osob)		
ODPOVĚĎ	RESPONZÍ	PODÍL
Týden	9	36%
Měsíc	8	32%
Půlrok	3	12%
Čtvrtletí	3	12%
Rok	2	8%

---

6) Z jak velkého rozsahu podnikatelských subjektů vybíráte subjekty pro kontrolu?		
ODPOVĚĎ	RESPONZÍ	PODÍL
10 - 50 tis.	12	48%
Do 10 tis.	8	32%
50 - 250 tis.	5	20%
250 tis. - 1 mil.	0	0%

7) Z jakého zdroje vybíráte subjekty pro kontrolu?		
ODPOVĚĎ	RESPONZÍ	PODÍL
Obecný registr (např. OR, RŽP)	20	80%
Vlastní seznam	5	20%
Jiné	0	0%
Specifický neveřejný registr	0	0%
Specifický veřejný registr	0	0%

8) Využíváte k řízení kontrol nějaký informační systém?		
ODPOVĚĎ	RESPONZÍ	PODÍL
Ano	18	72%
Ne	7	28%

9) Disponuji technickým vybavením pro kontrolu v terénu (Notebook, tablet, tiskárna,...)		
ODPOVĚĎ	RESPONZÍ	PODÍL
Ano	21	84%
Ne	4	16%

10) Požaduji zajištění / obnovení technického vybavení		
ODPOVĚĎ	RESPONZÍ	PODÍL
Ano	17	68%
Ne	8	32%

11) Při kontrole v terénu mám možnost připojení k internetu		
ODPOVĚĎ	RESPONZÍ	PODÍL
Ano	18	72%
Ne	7	28%

12) Považujete spolupráci v oblasti společných kontrol s Českou obchodní inspekcí za přínosnou?		
ODPOVĚĎ	RESPONZÍ	PODÍL
Ano	16	64%
Ne	9	36%

13) Přístup kontrolovaných osob k provádění kontroly (ve většině případů).		
ODPOVĚĎ	RESPONZÍ	PODÍL
Neutrální	18	72%
Přátelský	4	16%
Konfrontační	3	12%

14) Setkal jste se za svoji praxi s nadávkami ze strany kontrolovaných osob?		
ODPOVĚĎ	RESPONZÍ	PODÍL
Ano	18	72%
Ne	5	20%
Ano, včetně fyzického napadání	2	8%